

მამული

გიორგი კაჭახიძე სამშობლოს გარდა

ხან სერს ვამწვანებ, ხან სიტყვას ვრანდავ,
ხან მომატარებს ცხრა ცას ოცნება, -
მაინც ამქვეყნად, სამშობლოს გარდა,
ჯერ არ მინახავს სხვა საოცრება.

ჯერ ვარსკვლავების ასე შემკრები
სხვა ცა-ფირუზი მე არ მინახავს;
არ მომივლია უცხო ქვეყნები,
არც ოკეანე გადამილახავს.

თითქოს ბავშვი ვარ, თმათეთრა ბავშვი,
თითქოს ვაზი ვარ, ჭიგოს ჩაკრული,
წინანდლის ზვარში, ვარციხის ზვარში
ხელმადლიანი კაცის ჩარგული.

ხან სერს ვამწვანებ, ხან სიტყვას ვრანდავ,
ხან მომატარებს ცხრა ცას ოცნება, -
მაინც ამქვეყნად, სამშობლოს გარდა,
ჯერ არ მინახავს სხვა საოცრება.

30ივი, არ დამიჯერებთ, მაგრამ მე მაინც მინდა გითხროთ:

- ჩემთვის იმ დღეს არავის „ცხელოდა“ ვამინგტონში...

არც ჩემი სტუმარი კოლეგი-სათვის, რომელმაც შილერის სამ-შობლო გადმოლახა და ამერიკაში ჩამოფრინდა, საშობაოდ პენსილვანია ავენიუზე რომ გაესეირნა.

„Christmass in Washington“- იმდენად განთქმული დღესასწაუ-ლია, იმდენად გართულნი არიან მისი აღნიშვნით, რომ წარმოიდ-გინეთ, ჩემთვისაც ვერ მოიცალეს. სუძრობა ცივ იყოს და, კარგა გვარიანად იქილა იქ...

ყოველ სტუმრობაზე ვამინგტონ-ში რაღაც უცნაური განცდა მეუფ-ლება: მანქანას ქუჩაში ვტოვებ და სულ ფეხით ვურბენ მთლად ვამინ-გტონს.

მე მიყვარს ვამინგტონი... არ გავს ბინძურ და ცივ, ინტერნაციო-ნალურ ნიუ-იორკს, არც ირმებითა და პოლიციელებით ჩასაფრებულ ნიუ-ჯერსის, იგი უფრო ჩემს ქა-ლაქს მაგონებს, ან კიდევ თბილისს, ლესელიძის ქუჩას, ერეკლეს მოე-დანს, ქვაფენილიან ტროტუარებს და... კუს ტბას...

ხელოვნური თუ ბუნებრივი ტბე-ბით მდღარია ეს „ჩემი“ ვამინ-გტონი. სადაც ტბაა, იქ ზეივანიცაა, სადაც ზეივანია, იქ ძელსკამიც, სა-დაც ძელსკამია, იქ ვარ მეც!

- და სადაც მე ვარ, იქ ხარ შენც, ჩემო ძვირფასო მკითხველო!

* * *

ჩასვლისთანავე თეთრი სახლი-საკენ მივეშურებ, მაინტერესებს, თუ ისევე ისეთი თეთრია, როგორც უკა-ნასკენელი სტუმრობისას იყო.

გამოჩნდა კიდევ... ამოვიხუნთქე, ისევე თეთრი იყო, თოვლივით ქათ-ქათა, განათებული და საშობაოდ მოკაზმული ზუსტად ისეთი გვირ-გვინებით, ჩვენ რომ პანაშვიდებზე მივართმევდით ხოლმე მიცვალებუ-ლებს. ეს იყო, რომ ახლა შავი ბაფთის ნაცვლად წითელი ბაფთა ემოსა, ხოლო „დაგტორით კოლექ-ტივის“ ნაცვლად „Seasons gre-etings“.

ისე, თუ დაფიქრებულხართ, რა ოსტატურადაა გამოგონებული „Seasons greetings“ და არა „Merry Christmass“.

ამ ბოლო წარწერას უკვე იშვი-ათად შეხვდებით ამერიკაში, დაკ-ვირდებოდით კიდევ, რომ წელს „Macy“-ის ქსელში „Merry Chris-tnass“ არსად ეწერა, ყველგან ის წარწერა იყო, რომელშიც ვერ გა-არჩევდით რას გვოლოცავენ, - ახალ წელს, შობას, ხანუკას თუ ვახუ-ტს, „მამულის“ ორი წლის იუბილეს.

* * *

სიტყვა გამიგრძელდა, იმას გე-უბნებოდით, რომ სახლი ისევე თეთრი იყო, ვიფიქრე, არსად გამეცვლა-თქო, და პირველად ახალგაზსნობი მერ-ოქ მსოფლიო ომის მემორიალისა-კენ გავეშურე. ეს მემორიალი სულ რამდენიმე თვის წინ, გიორგობის-თვეში გაიხსნა და ლინკოლნ მე-მორიალის პირდაპირ მდებარეობს.

წინა ვიზიტისას, როცა „ფან-ქრიდან“ (ასე ეძახიან ვამინგტონ მემორიალს) დაბლა ვიჭყიტებოდი, თვალი მოგვარი, რომ ვრძელი შად-რევანის დასაწყისში რაღაც მშენებ-ლობა მიმდინარეობდა. მაშინ მით-ხრეს, რომ რეი ჩარლზის მემორი-ალი კეთდება. მესიამოვნა, ჯერაც არ გაცვიფრულა ცხონებული და

უკვე მემორიალსაც უგებენ-მეთქი. გულში გავიფიქრე, რომ ეს კიდევ ერთი ძველი იქნებოდა, რომელსაც ამერიკა ხარკად გასცემდა იმ ბრალ-დებების უარსაყოფად, რაც ხშირად რასიზმისა და საერთოდ მაკანია-ნების მიმართ იშმის...

მცდარი აღმოჩნდა მაშინდელი ინფორმაცია... როცა CNN პირ-დაპირ ეთერში ამ მემორიალის გახ-სნის ცერემონიას აჩვენებდა, მივ-ხვდი რომ მაშინ ვილაცამ შეცდო-მამი შემიყვანა... უხეშად რომ ვთქვა, მომატყუა...

მემორიალი წრის ფორმის კედ-ლებია, ცივი ფილებით და გვირგვი-ნებით (მხოლოდ აქ ვხვდებით გვირ-გვინებს გამართლებულად, რადგან იგი ფრონტზე დალუპულთა ხსოვ-ნისადმია მიძღვნილი). თითოეულ ფილას შტატის სახელი აწერია, ხოლო მემორიალის ცენტრში შად-რევანია, მის კედელზე 4 ათასი ოქროსფერი სუთქიანი ვარსკვლა-ვია მიჭედებული, თითოეული 100 დალუპულ მებრძოლს გამოხატავს, და მთლიანობაში 400 ათასს, ასე ზუსტად დამრგვალებულ ციფრს ქნის, შტატებმა რომ დაკარგა ფრო-ნტის ხაზზე.

კედლის ნაპირებზე ამერიკის პრე-ზიდენტების გამონათქვამებია ამოტ-ვიფორული. ვერსად შეხვდები სიტყ-ვას ამ ომის მნიშვნელობის, თუნ-დაც დალუპულთა იმ 9 მილიონი-ანი დანაკლისის შესახებ, რომელ-შიც ჩემს პატარა ქვეყანასაც კარ-გა გვარიანი წილი უდევს.

მეორე მსოფლიო ომი ჩემში გერ-მანიასა და საბჭოთა კავშირის შო-რის გამოცხადებულ ომად ასოცირ-დება, არადა, ჩემი ისტორიის მას-წავლებელს არ უსწავლებია ჩემ-თვის, თუ რა შუაში იყო ამ ომში ან ამერიკა, ან იაპონია, ან ინგლისი, ან ის მატყურა, „მოლაღატე“ საფ-რანგეთი. ამაში მარტო ჩემს მას-წავლებელს ვერ დავადანაშაულებ, წიგნში არ ეწერა ამის შესახებ, სიზმრადაც არ დაეისიზმრებოდა და აბა როგორ მასწავლებოდა?

ეს ომი უფრო სხვა დროს სასა-უბრო თემაა, მე ის მალეღვებს, რომ ვერც ამ მემორიალით ვეტყვით შთამომავლობას, თუ ვისი გამარ-ჯვებით გასრულდა ეს ომი.

მემორიალის დათვალიერების შემდეგ ფეხით ლინკოლნ მემორი-ალისაკენ მივეშურები. რაც უფრო მოკლე მანძილი გვონია, მით უფრო გრძელდება გზა...

იმ „ბოზოლა“ სვეტებში არც კი ჩანს ლინკოლნი, გვერდება თით-ქოს „დამაღობანასაც“ გეთამაშება, ხან მუხლისთავს ვიჩვენებს, ხან კიდევ ხელის გასაოცრად დიდ მტე-ვანს. „ნამეტნავად უაზროდ“ და-გვემარებოდა ეს მემორიალი. შო-რიდან მხოლოდ ნაგებობა ჩანს, ის ძველი კი არამც და არამც... წარ-მოიდგინეთ, პერძენიშვილის ხელ-თუქმნელი ძველი, დავით აღმაშე-ნებელი რომ ქუჩის მოპირდაპირე მხარეს დაგვედგა, ვგრეთწოდებულ „ანდროპოვის ყურებს“ შორის, რო-გორი სანახავი იქნებოდა... კიდევ კარგა, ასეთი რამ დიდ დავითს მართლა არ ვაკადრეთ, ყოვლისშემ-ძლე, უამრავ ომთა გადამტანი, არ წამოვასკუპეთ, არ მეძლეუ ჩრდილ-ში, ამ მაღლიანი წვიმისა და სპე-ტაკი თოვლის გარემოში, მწველი მზის სხივის მაღლის შეუგრძნობლად...

მე შესძის, ლინკოლნი რომ ნახო, უნდა ეახლო, მაგრამ ისიც ხომ

უნდა დავინახოთ, რომ იგი ერთი თაბახის თუ დარბაზის ექსპონატი უფროა, ვიდრე მთლად ქალაქის მშენებელი თუ პასპორტი, რომელ-საც მაღლიანი „ქართლის დღეს“ მსგავსად ქალაქის ყველა კუნჭული-დან დაინახავ.

ასე აფასებენ პრეზიდენტებს, ერთს გადახურულში მალავენ, მე-ორეს საპატივცემულოდ კი უზარ-მზარ „ფანქარს“ აშენებენ, ფან-ქარს, რომელიც შენს შეგრძნებაში აუცდებლად დიდ კითხვის ნიშანს დასვამს:

- სად ფანქარი და სად ვამინ-გტონი?..

ვამინგტონის „ფანქარი“ რემონ-ტში იყო, მასში მოხვედრა ამჟამად ვერ მოვახერხებ, ამიტომაც ამ წერი-ლში მასზე ნაკლებად ვისაუბროთ...

მე ახლა ჯორჯ ვამინგტონის უნივერსიტეტის ლაბორინთებში ვარ, ყველა ფაკულტეტს თავისი ქუჩა თუ კორპუსი რომ აქვს. მე მედიის ფაკულტეტს ვეძებ, CNN-ის ერთ-ერთ გადაცემაზე, Crossfire-ზე მაქვს დასასწრები ბილეთი.

ჩემს პირდაპირ, კორპუსის ეზოში ძველი დგას (ვამინგტონის სხვა ძეგლებისგან განსხვავებით, ამჯე-რად უცხენოდ). ძეგლს რაც უფ-რო ვუახლოვდები, მით უფრო მეც-ნობა სახე. ღმერთო ჩემო, რა ნაც-ნობი სახეა... ჩვენი პუშკინი? არა! პუშკინს აქ რა უნდა? - გული კი-თხვითვე მასსუხობს.

მე არ ვიცი, რატომ შეცდა ჩემი გული, მაგრამ ახლოს მისულმა თავისუფლად ამოვიკითხე, რომ ძე-გლზე პუშკინი იყო.

გალაკტიონის ქვეყნის შვილმა, „პუშკინის დიდი რუსეთის“ შვი-ლობაც კი ვაღიარე, „ჩემიანი“ რომ ვნახე ვამინგტონში.

უცაბედად, კარგად დავიწყებუ-ლი ეს ლექსი გავიხსენე, სიტყვები ვუპოვე, თავში აღვადინე და გულში წავიკითხე:

Я ВАС ЛЮБИЛ:
ЛЮБОВЬ ЕЩЕ, БЫТЬ МОЖЕТ,
В ДУШЕ МОЕЙ УГАСЛА НЕ
СОВСЕМ;
Но пусть она вас больше
не тревожит;
Я не хочу печалить вас
ничем.
Я вас любил безмолвно
безнадёжно,
То робостью, то ревностью
то тими;
Я вас любил так искренно,
так нежно,
Как дай вам Бог любимой
быть другим.

წავიკითხე და დავასკვნი, პუშ-კინი კი არ მომკვდარა, დღეს დაი-ბადა ჩემში...

* * *

საერთოდ ასეა, როცა უცხო ქა-ლაქში ხარ, ათვლის წერტილს იღებ

და მის ირგვლივ ტრიალებ.

ასეა ვამინგტონშიც, ჩემი ათე-ლის წერტილი თეთრი სახლია. ხოდა იქით მივეშურები მეც!

ოი, საოცრება! თვალი თეთრი სახლისაკენ გამეცქერა და რა დავი-ნახე?!

ვიცი არ დამიჯერებთ, მაგრამ ფოტო-აპარატით გადაღებულ ამ სურათს მაინც დაუჯერეთ:

- თეთრი სახლის წინ მენორა დაუდგამთ!

ღიას! ღიას! მენორა, ებრაული დღესასწაულის - ხანუკას სანთლე-ბი.

თუ სწორად მახსოვს, ხანუკა ებრაელების დღესასწაულია, 25 ქის-ლევის (დეკემბერს) იწყება და 8 დღე გრძელდება. „ხან“ - ნიშნავს დასვენებას, „კა“ - ოცდახუთს, სიტყ-ვა-სიტყვით „25-ში დასვენებას“. მეტიც მახსენდება, დეკემბრის 25-ში ებრაელებმა გაიმარჯვეს ბერძენ-ზე, რომელთაც მათი სულიერი განა-დგურება უნდოდათ. ისინი უკრძა-ლავდნენ იმის გაკეთებას, რაც ყვე-ლაზე წმინდად მიაჩნდათ - შაბა-თის შენახვას, თორის სწავლას და ბრითიმილას. ებრაელთა შორის აღ-მოჩნდა ყველაზე მტკიცე ადამიანი - კოენი მატეტი ანგუ, რომელმაც სძლია ბერძენების წინააღმდეგობას და 25 დეკემბერს პირველმა გაანა-თა მენორა.

კაციც ეგ ყოფილა... ისე მაგ-რად გაანათა, რომ ავერ, ვამინგტონ-შიც კი ანათებს!

მე ჩემი გულისტკივილი მაწუ-ხებს...

და ეჭვიც... და აზრიც რომ არ ვითქვა, ალ-ბათი შევიშლები...

არამც და არამც იფიქროთ რა-იმე საწინააღმდეგო მაქვს მენორა-ზე ვამინგტონში. უამრავი ებრაე-ლი მეგობარი მყავს, აქაც და საქე-რთველოშიც, მეც იმ ერთთაგანი ვიყავი, თვალცრემლიანმა რომ გა-აცვილა ისრაელში უნიჭიერესი გერ-მანისტი მალხაზ სეფიაშვილი, უმ-ცროს მეგობარს მემანის დღესაც ჩემი კოლეგა და მეცნიერი ვიო-ლეტა ბუზიაშვილი, ყოველთვის ღია ჩემთვის ჩვენი საყვარელი ხე-ლოვნებათმცოდნისა და ჟურნალის-ტის ოთარ სეფიაშვილის სახლის კარი, მისი მეუღლე ქალბატონი სიგალი საგანგებოდ ჩემთვის იმე-რულ ზაჭაპურს აცხობს, და კიდევ რამდენი ერთი ჩამოვთვალო...

რა მინდოდა ამით მეთქვა? ალ-ბათი ის, რომ ქართველებს ებრაე-ლებთან თითოთი მისათითებელი, 26-საუკუნოვანი მეგობრობა გვაკავში-რებს. და ეს მეგობრობა რომ ნაღდ არ ყოფილიყო, 26 საუკუნე ნამ-დვილად ვერ შეინარჩუნებდა დღე-საც შესაშურ სიმტკიცეს.

დღეს ყველაზე მეტად მათ მშვი-ლობა ჭირდებათ საკუთარ ქვეყანაში, და ეს მშვიდობა მინდა ვუთხრო!

სათქმელი და გასაკვირი კი მა-ინც უნდა ვთქვა...

ქვეყანა, ამერიკაზე ვამბობ, რომე-ლიც მსოფლიოში, და არა მარტო მსოფლიოში, არ იქნება გადაჭარბე-ბული, თუ ვიტყვოდი, დედამიწაზე პოლიტიკურ ამინდს ქნის და ლი-დერის როლში გვეკვლინება, ასე არ უნდა ემხრობოდეს ერთ ერსა თუ რელიგიას... თანაც იმის ფონზე, რომ პალესტინელებიც ცხოვრო-ბენ ამერიკაში. და თუკი მაინც დადგამენ მენორას, რომელზეც სა-წინააღმდეგო მართლა არაფერი მაქვს, ნუ დაივიწყებენ სხვა ერებს, რელიგიებს, პალესტინელებსაც ექ-ნებათ საკუთარი დღესასწაული, ქარ-თველებსაც და აზერბაიჯანელებ-საც... მე შენ გეტყვი და ვერ შეეე-დრებით სხვა ერებს...

ის მართლა არ მინდა ვიფიქრო, რომ ერთგვარ ხარკისცემას აქვს ადგილი, მარტო ერთი ერისა თუ სხვაულის პატივისცემა (იმის ფონ-ზე, რომ სხვა სხვაულის ქვეყნები-სადმი ფარული ბრძოლის გაქვს) იმას მახსენებს, ზოგ დედას რომ ერთი შვილი გამორჩეულად უყვარს, და დანარჩენი „ისე რად“...

მაგნარი დედას მე ვერ ვუწონებ დედობას!

ალბათ იმიტომ, რომ ჩემს დედი-ნაცვლასაც (შეგკრთი ამ სიტყვის ხსენებაზე) არ გავურჩევიათ სა-კუთარი შვილისაგან.

ახლა მეტყვით, ნაბოლარა ან პირველი შვილი გამორჩეულად საყ-ვარელიაო. არ ვიკამათოთ! 3500-წლიანი ქუთაისის ფონზე არამგო-ნია ბერძნად დაიკვივნოს ხნოვანებით, მარტო ჭადრები დგას საქართვე-ლოში ზუსტად იმ ხნის, რამდენი-საც კოლუმბის თუ ვესტბუჩის აღ-მოჩენილი ქვეყანა!

* * *

ამერიკა მე არასოდეს დამიჯე-რებს! გაისადაც „ააღვაფლავებს“ მე-ნორას! მე ის მაწუხებს, რომ ჩემი ჩივილია კი მინდა ვამინგტონში!

... ხიდან გამორჩენილი, ბურ-ბუშელება ხე, საოცრად ქართული, და მარტო ქართული!

ის ვიცი, მატეტი ანგუმ რა გაუ-კეთა თავის ერს, მაგრამ მე ისიც მახსოვს, რაც აღმაშენებელმა, თამა-რმა, ბრწყინვალემ ან თუნდაც სა-კამქმ შეძლო... ერად დაგვტოვა... ან კიდევ ქეთევან წამებულმა, მო-წამე მძებმა დავითმა და კონსტან-ტინემ... ქრისტიანებად რომ დაგ-ვტოვეს...

ისაა, რომ ჩვენი ამყოფა, ჩვენი წარსულის ფასი არ ვიცით, გლა-ხები ვართ...

თორე, მართლა რომ ვქართვე-ლობდეთ, თეთრი სახლის წინ კი არა, ჩინეთის დიდი კედლის შე-სასვლელში დაგვადმდი ჩიჩილაკს...

მე ჩემი ჩიჩილაკი მინდოდა ვა-მინგტონში!

მანუჩარ კაჭახიძე

ბაიოზ კერატინილის ახალი რედაქცია ქართული ოთხთავისა

სახარება მასობრივად

დასაწყისი ნი. „მამული“ № 14-17, 22-24

თავი 21

- და ვითარცა მიუახლოვდნენ იერუსალიმს და მივიდნენ ბეთზაგემი ზეთის ხილის მთასთან, მაშინ წარავლინა იესომ თავისი ორი მოწაფე-თავადანი
- და უთხრა მათ: წარვედით სოფელსა მაგას, რომელ არს წინაშე თქვენსა, და მაშინვე ჰპოვოთ დაბმული ვირი და მასთან ერთად კვიცი; აღსენით და მომიყვანეთ იგი.
- და უკეთუ ვინმე გითხრათ რაიმე, თქვენ უთხარით, რამეთუ უფალსა სჭირდება-თქო ესენი და მაშინვე გამოგზავნის მათ.
- ესე ყოველი იქმნა, რათა აღესრულოს სიტყვა იგი წინასწარმეტყველისა, რომელმაც თქვა:
- უთხარით ასულსა სიონისასა: აჰა, ესერა, მიუფე შენი შენთან მოდის მშვიდი და მჭდარი ვირსა და კვიცი სახედრისაგან შობილისა.
- ხოლო მოწაფენი წარვიდნენ და ჰყვეს ისე, ვითარცა უბრძანა მათ იესომ.
- და მოჰგვარეს ვირი იგი და მასთან ერთად კვიცი, და გადააფინეს სამოსელი და შეჭდა მას ზედა.
- ხოლო უმრავლესნი ხალხისა გზასა ზედა უგებდა თვისთა სამოსელსა და სხვანი კი ჰკაფავდნენ ხეთა რტოებს და უფენდნენ გზაზე.
- და ხალხი, რომელიც წინ მიუძღოდა და მოსდევდა უკან, დაღებდა და იძახდა: ოსანა ძესა დავითისას! კურთხეულ არს მომავალი სახელითა უფლისათა! ოსანა, რომელიც ხარ მალალთა შინა!
- და ვითარცა შევიდა იგი იერუსალიმში, შეიძრა მთელი ქალაქი და ამბობდნენ: ვინ არის ესე?
- ხოლო ხალხი ეუბნებოდა: ესე არს წინასწარმეტყველი იესო გალილეის ნაზარეთიდან.
- და შევიდა იესო ტაძარსა მას ღვთისასა და გამოერკა ყველა გამოიდგელი და მყიდველი ტაძრიდან, და მეკერძოებო მადიდებელნი და მერხებნი მტრედების გამყიდველთა დაამხო.
- და უთხრა მათ: წერილ არს: სახლსა ჩემსა სახლი სალოცველი ეწოდოს, ხოლო თქვენ ავაზაკთა ქებად გადაგვიქცევით იგი.
- და მივიდნენ მასთან ტაძარსა მას შინა მყოფნი ბრძანი და კოჭლნი და განკურნა იგინი.
- და ვითარცა იხილეს მღვდელთმთავრებმა და მწიგნობრებმა სასწაულნი, რომელნიც მოახდინა და ყრბანი რომელნიც ტაძარსა შინა დაღებდნენ და იძახდნენ: ოსანა ძესა დავითისასა, — გაბრაზდნენ
- და უთხრეს მას: გესმის ესენი რას ამბობენ? ხოლო იესომ უთხრა მათ: დიას! არსად არ აღმოგიკითხავთ, რამეთუ ყრმათა და მეძუძური ბავშვების პირით დაამტკიცე დიდება?
- და მიატოვა ისინი და განვიდა ქალაქ გარეთ ბეთანიში და ღამე გაათია იქ.
- და განთიადისას, როცა ქალაქში ბრუნდებოდა, მოშივდა.
- და გზასა ზედა დაინახა ერთი ლეღვის ხე და მივიდა და ვერაფერი იპოვა ზედ გარდა ფოთლებისა. და უთხრა მას: ნუღარასოდეს მოგსწამოდეს შენი ნაყოფი უკუნისამდე. და განხმა ლეღვი იგი მეყვსეულად.
- ვითარცა იხილეს მისმა მოწაფეებმა, გაუკვირდათ და თქვეს: ვითარ მეყვსეულად განხმა ლეღვი ესე?
- მიუგო იესომ და უთხრა მათ: ჰქმნა რაიმე გეუბნებით თქვენ: უკეთუ გქონდეთ სარწმუნოება და არა შეეჭვდეთ, არა მხოლოდ იმას გააკეთებთ რაიცა ამ ლეღვს დაემართა, არამედ უკეთუ უთხრათ მთასა ამას: აღიფხვებ აქედან და შთავარდი ზღვაში, — იყოს ეგრე.
- და ყოველსა რაოდენსა ითხოვდეთ ლოცვასა შინა სარწმუნოებით, მიიღებთ.
- და ვითარცა შევიდა იგი ტაძარში, მივიდნენ მასთან მღვდელთმთავარი და უხუცესნი ერისანი რაჟამს ჰპოვებოდა ხალხს და უთხრეს მას: რომლითა ხელმწიფებითა იქმ ამას? და ვინ მოგცა შენი ხელმწიფება ესე?
- მიუგო იესომ და უთხრა მათ: მეც გკითხავთ თქვენ სიტყვასა ერთსა, და უკეთუ მითხრათ, მეც გითხრათ თქვენ, თუ რომლითა ხელმწიფებითა ვაკეთებ ამას.
- ნათლისცემი იოანესი საიდან იყო, ზეციდან თუ კაცთაგან? ხოლო ისინი ერთმანეთში ბჭობდნენ და ამბობდნენ: უკეთუ ვთქვათ: ზეციდან იყო, გვეტყვის: მაშ რასათვის აღარ ერწმუნეთო მას?
- და უკეთუ ვთქვათ: კაცთაგან, საშიშია ჩვენთვის ხალხისაგან, რამეთუ ყველა აღიარებს იოანეს, ვითარცა წინასწარმეტყველსა.
- და მიუგეს იესოს და უთხრეს: არა ვუწყით. უთხრა მათ იმანაც: არცა მე გითხრათ თქვენ, რომლითა ხელმწიფებითა ვაკეთებ ამას.
- აბა, როგორ გავიგებთ თქვენ? ვინმე კაცსა ჰყავდა ორი ვაჟი. მივიდა პირველთან და უთხრა მას: შვილო, წადი და იმუშავე ვენახსა ჩემსა.
- ხოლო მან მიუგო და უთხრა: არ მინდა.

- ბოლოს კი იხანა და წავიდა.
- და მივიდა მეორესთან და იგივე უთხრა, ხოლო მან მიუგო და უთხრა: წავალ, ბატონო, და არ წავიდა.
- რომელმაც ორთა ამბოვანმა ჰყო ნება იმამისა თვისისა? უთხრეს მას: იმ პირველმა. უთხრა მათ იესომ: ჰქმნა რაიმე გეუბნებით თქვენ, რამეთუ მეზვერენი და მეძავნი შეგიძღვებიან თქვენ სასუფეველსა ღმრთისასა.
- რამეთუ მოვიდა თქვენდა იოანე გზითა სიმართლისათა, და არა ერწმუნეთ მას, ხოლო მეზვერენი და მეძავნი ერწმუნენ. ხოლო თქვენ იხილეთ და მიხედეთ არ შეინანიეთ შემდეგაც, რათა გრწმუნოდით მისი.
- სხვაი იგავი მოსმინეთ: იყო კაცი ვინმე სახლისა უფალი, რომელმან გააშენა ვენახი, და გარს ზღუდე შემოავლო, და ამოჰკვეთა შიგნით საწნახელი, და აღაშენა კომო, და ჩააბარა მუშებს სამუშაოდ და წარვიდა.
- და რაჟამს მოიწია ჟამი რთველისა, ვაგაზავნა მსახურნი თვისნი ვენახის მუშებთან მო-

- ხვეთ წვიანთა შინა: ლოდი, რომელიც დაიწუნეს მაშინებლებმა, იგი იქცა კედლის ქვაკუთხედად. უფლისა მიერ იყო ესე და საკვირველ არს წინაშე თვალთა ჩვენთა.
- ამისთვის გეუბნებით თქვენ, რამეთუ წარგერთვით სასუფეველი ღმრთისაი და მიეცეს ხალხსა, რომელნი გამოიღებენ ნაყოფსა მისსა.
- და რომელიც დაეცეს ლოდსა მას ზედა, დაილეწოს. და რომელსაც ზემოდან დაეცეს, განისრისოს.
- და ესამათ რა მღვდელთმთავართა და ფარისევლთა იგავნი ესე მისი, მიხედნენ რამეთუ მათზე ამბობდა ამას.
- და ესწრაფოდნენ შესაპყრობად მისა, მაგრამ ეშინოდათ ხალხის, რამეთუ ვითარცა წინასწარმეტყველად აღიარებდნენ მას.

თავი 22

- და კვლავ იგავით მიუგო იესომ და უთხრა:
- მსგავსი არს სასუფეველი ღმრთისაი კაცისა მეფისა, რომელმან გადაიხადა ქორწილი ძი-

- სავლის მისაღებად.
- და შეიპყრეს მსახურნი მისი ვენახის მუშებმა, ზოგნი სცემეს, ზოგნი დახოცეს და ზოგნიც ქვით ჩაქოლეს.
- კვლავ წარავლინა სხვანი მსახურნი პირველზე უფრო მეტნი, და მათაც იგივე გაუკეთეს.
- ხოლო ბოლოს, თვისი ძე მიუფლანა მათ და თქვა: ჩემი ძის მიხედვით შეიტყუებათო.
- ხოლო ვენახის მუშებმა, ვითარცა იხილეს ძე იგი მისი, თქვეს გულსა შინა: ესე არს მემკვიდრე, მოდი და მოვკლათ იგი და ჩავივლოთ სამკვიდრებელი მისი.
- და შეიპყრეს იგი და გაიყვანეს ვენახის გარეთ და მოკლეს.
- და რაჟამს მივიდეს პატრონი ვენახისა, რა უნდა უყოს ამ მიწის მოქმედთ?
- უთხრეს მას: ბოროტნი იგი ბოროტად დახოცონ და ვენახი იგი გადასცეს სხვა მიწის მოქმედთ, რომელნიც თავის ღრობზე მისცემენ მოსავალს.
- უთხრა მათ იესომ: არსად არ ამოგიკით-

- სათვის თვისისა.
- და წარავლინა მსახურნი თვისნი წვეულთა დასაპატიებლად ქორწილში, მაგრამ არ ინებეს მისვლა.
- კვლავ წარავლინა სხვანი მსახურნი და უთხრა: გადაეცით მოწვეულთ: აჰა, ესერა, სუფრა გამოიზადებია, დამიკლავს ხარნი და ნასუჭი საქონელი და ყველაფერი მზად არის და გვეწვიეთ ქორწილში.
- ხოლო მათ დაიზარეს და წავიდნენ ზოგი ყანასა თვისსა, ზოგი საფაროსა თვისსა.
- ხოლო სხვებმა შეიპყრეს მსახურნი მისნი, შეურაცხვეს და დახოცეს.
- ესმა რაი ესე მეფესა, განისხნა და წარგზავნა თავისი მეომრები და ამოაუღებინა კაცის-მკვლელი იგინი და ქალაქი მათი გადააწვევინა ცეცხლით.
- მაშინ უთხრა მსახურთა თვისთა: ქორწილი ესე მზად კია, მაგრამ მოწვეულნი იგინი არა ღირს იყვნენ.

- წარვედით გზათაგასაყარზე და ვინც არ უნდა ნახოთ, მოიწვიეთ ქორწილსა ამას.
- და განვიდნენ მსახურნი მისნი გზათა ზედა და შეპყრიბეს ყოველი ვინც კი შემოხვდათ ბოროტი თუ კეთილი, და გაიგოს ქორწილი იგი მეინახებთ.
- ხოლო როდესაც შევიდა მეფე იგი მეინახეთა სანახავად, იხილა იქ კაცი, რომელსაც არ ემოსა სამოსელი საქორწილო.
- და უთხრა მას: მოყვასო, როგორ შემოხვედი აქ, რამეთუ არა გემოსეს სამოსელი საქორწილო? ხოლო იგი დუმდა.
- მაშინ უთხრა მეფემან მსახურთა თვისთა: გაუკარით მაგას ხელ-ფეხნი და განადგეთ ეგებნელსა მას გარესკენელსა. იქ იყოს ტირილი და ღრჭენი კბილთა.
- რამეთუ ბევრნი არიან წვეულნი და რჩეულნი ცოტანი.
- მაშინ წარვიდნენ ფარისევლნი და მოლაპარაკეს, რათა როგორ დაიჭირონ სიტყვაში იგი.
- და მიუგზავნეს თავიანთი მოწაფეები ჰეროდინელებთან ერთად და უთხრეს: მოძღვარო! ვიცით, რამეთუ სამართლიანი ხარ და გზასა ღმრთისასა ჰქმნა რაიმე დასწავლი და არავის ერიდები, რამეთუ არავის სახეს არ უყურებ.
- აბა, გვითხარ ჩვენ: როგორ გგონია, ჯერ არს გადახდა ხარკისა კეისრისა, თუ არა?
- გულისხმა-ჰყო იესომ უკეთუტრები მათი და უთხრა: რას მცდით მე მზაკვარნი?
- მაჩვენეთ ფული იგი ხარკისა. ხოლო მათ მიუტანეს დინარი.
- და უთხრა მათ იესომ: ვისია ეს სახე და წარწერა?
- უთხრეს მას: კეისრისა! მაშინ უთხრა მათ იესომ: მიეცით კეისრისა კეისრისა და ღმრთისაი ღმერთსა.
- და გაიგეს რაი ესე, გაუკვირდათ და მიატოვეს და წავიდნენ.
- მას დღესა შინა მოვიდნენ მასთან სადღუკველნი, რომელნიც ამბობდნენ, რომ აღდგომა არ არისო და ჰკითხეს მას:
- მოძღვარო! მოსემ თქვა ასე: უკეთუ ვინმე მოკვდეს და არა ჰყავდეს შვილი, ძმამან მისმან შეირთოს მისი ცოლი და აღუდგინოს თესლი ძმასა თვისსა.
- ჩვენს შორის იყვენ შეიძინ ძმანი, და პირველმან შეირთო ცოლი და მოკვდა. არ დარჩა შვილი და ცოლი თვისი დაუტოვა ძმასა თვისსა.
- ასევე მეორემან და მესამემან ვიდრე მეშვიდემდე.
- ხოლო ყველაზე ბოლოს ის დედაკაციც მოკვდა.
- აჲ, აღდგომასა მას იმ შეიძთაგანდინ ვისი ცოლი იქნება, რამეთუ ყველას ჰყავდა იგი?
- მიუგო იესომ და უთხრა მათ: სცდებით, რამეთუ არ იცით წერილნი და არც ძალი ღმრთისაი.
- რამეთუ აღდგომასა მას აღარც ქორწინდებიან და აღარც განქორწინდებიან, რამეთუ ვითარცა ანგელოზნი ღმრთისანი იქნებიან ცათა შინა.
- ხოლო მკვდართა აღდგომაზე არ ამოგიკითხავთ თქმული იგი ღმრთისა მიერ, რომელიც ამბობს:
- მე ვარ ღმერთი აბრაამისა და ღმერთი ისაკისა და ღმერთი იაკობისა? არა არს ღმერთი მკვდართა, არამედ ცოცხალთაი.
- და ესმოდა რაი ესე ხალხს, უკვირდათ მოძღვრებაი იგი მისი.
- ხოლო ფარისევლებმა გაიგეს რა, რომ გააჩუმა სადღუკველები, შეიკრიბნენ ერთად.
- და ერთმა მათგანმა სჯულის მოძღვარმა გამოსაცდელად ჰკითხა:
- მოძღვარო! რომელი მცნება არის ყველაზე მთავარი რჯულსა შინა?
- ხოლო იესომ უთხრა მას: შეიყვარე უფალი ღმერთი შენი ყოველითა გულითა შენითა და ყოველითა სულითა შენითა და ყოველითა გონებითა შენითა.
- ეს არის ყველაზე მთავარი და უპირველესი მცნება.
- და მეორე მსგავსი ამისი: შეიყვარე მოყვასი შენი, ვითარცა თავი შენი.
- ამ ორ მცნებაზე არიან დამყარებული მთელი რჯული და წინასწარმეტყველნი.
- მოგროვოლ იყვენ რა ფარისევლნი იგი, ჰკითხა მათ იესომ
- და უთხრა: რას ფიქრობთ თქვენ ქრისტეზე? ვისი ძე არის? ხოლო მათ უთხრეს: დავითისა.
- უთხრა მათ იესომ: აბა როგორღა უწოდებს სულსაგან დავითი უფალს და ამბობს:
- უთხრა უფალმან უფალსა ჩემსა: დაჯექ მარგვენით ჩემსა, ვიდრე განვართხამდე მტერთა შენთა ქვეშე ვერცხთა შენთა?
- უკეთუ დავითი სულსაგან უფლად მიმართავს, ძე მისი როგორღა?
- და ვერავინ ვერ შესძლო პასუხის გაცემა მისთვის, და იმ დღიდან აღარც აღარავინ აღარას შეპყიბებია მას.

გაგრძელება იქნება

- ფულის დამხურადგებლები.
- „ოსანა“ — აღიშის ოთხთავით — „დიდება“.

როგორ გეკადრებთ, ამერიკელები არც იცნობდნენ მამულა.

- ვერ დავიჯერებ!

- რა ვიცი... ეგ კურატორი იყო ძალიან სტრუქტურების. ისე ფრთხილად, ისე ფაქიზად აკეთებდა ყველაფერს, რომ იქით გახედვით არ მჭირდებოდა.

- იქნებ ამიტომაც მოიშორეს „ფრთხილად“ და „ფაქიზად“? ერთი წლის შემდეგ „რევოლუციამ მზადება მთელი ფრონტი დაიწყო“. ცოცხალი რომ ყოფილიყო, ხომ გეტყვოდა?

- ?!

- ბატონო ედუარდ, ბატონი მიხეილის მეუღლემ, მართლაც ნიჭიერმა ქალბატონმა წიგნი გამოცა - „იდეალისტის ნაამბობი“. იქ წერია, რომ სააკაშვილი თანამშრომლობდა „ამერიკის ხმასთან“ და მან 1995 წლის ზაფხულში უკვე იცოდა, რომ მწვერვალზე უნდა დაეხურა. რა გამოდის? ის 1995 წლიდან, თქვენი ხელშეწყობით, პრეზიდენტობისთვის ემზადებოდა?

- არ ვიცი, „ამერიკის ხმაში“ თუ მუშაობდა. საერთოდ, არ ვიცი მისი წარსული.

- მაშინ რატომ უჭერდით მხარს? განა სააკაშვილზე არ თქვით: „აი, თქვენი დეპუტატი“, „აი, თქვენი მომავალი პრეზიდენტი“ და ამისათვის ყველაფერს აკეთებდით.

- მაშინ მიზანმიმართულად ვიყავი. ჩემს გარეშე ვერაფერს გააკეთებდა. ხელს ვუწყობდი. თუმცა, თვითონ ძალიან აქტიურად.

- რა მიგაჩნიათ მიხეილ სააკაშვილის ყველაზე საუკეთესო თვისებად?

- როგორ გითხრათ, ნიჭიერი კაცია.

- აბა, უნიჭო ვერ განდებოდა პრეზიდენტი.

- ახლა, ეს სხვა ამბავია. **შინჯონი შინჯონი და ადმინისტრაციის (I),** მაგრამ უდავოდ ნიჭიერი კაცია, სწრაფად ითვისებს. დანაზრჩენი არ მინდა, ვთქვა. მის ნაკლოვანებებს ყველა ხედავს, ჩემი თქმა რა საჭიროა?

- თქვენ გინდოდათ, პრეზიდენტი ზურაბ ჟვანია ყოფილიყო?

- არა. მე ვთქვი, ჟვანიას იმედი მქონდა-მეთქი.

- ვინ გინდოდათ პრეზიდენტად, თუ თქვენი საპრეზიდენტო ვადა მშვიდობიანად ჩათავსდებოდა?

- ისე განვითარდა მოვლენები, რომ მიმას გარდა სხვა გამოსავალი არ იყო.

- არა, „გამოსავალად“...

- მაშინ, ალბათ, ჟვანია. წელიწადი და 4 თვე რომ გასულიყო მშვიდობიანად და სხვა არაფერი ყოფილიყო.

ახლა ამას ნუ დაწერთ, მაგრამ ვფიქრობდი, ჩემთვის ძალიან პატივსაცემად აღმდგომი (სასახელებს, მაგრამ ობიექტური მიზეზების გამო მის გვარს და სახელს ჩემი ნებით არ ვწერ. - მ.ბ.).

- სხვებს ვაქანტურია ეგონათ.

- ნავთობის გია? არა, ის ამის კაცი არ იყო. იმაზე კი სერიოზულად ვფიქრობდი. ყველაფერი ჰქონდა საამისოდ. მართლა კარგი იქნებოდა. დალაგებული, ჰკვიანი, ზომიერი... განათლებული.

- გეთანხმებით, არაჩვეულებრივი ადამიანია.

- შესანიშნავი. გული მწყდება.

- ბატონო ედუარდ, ქალბატონი ნინო უცებ გამოჩნდა პოლიტიკურ სარბიელზე. ის უდავოდ ნიჭიერი ადამიანია, მაგრამ მაშინ შესაძლებლობების გარეშე კარგი სტარტი ექნებოდა?

- არ ვიცი. ვერ გეტყვი, რა მნიშვნელობა ჰქონდა ფულს.

- სიაში კარგი ნაცნობობისა და ფულის გარეშე ვერავინ მოხვდებოდა.

- ვერ გეტყვით... მაგ ამბებში გარკვეული არა ვარ. ზურაბ ჟვანიას უნდოდა ძალიან. ჩემი ინიციატივა არ იყო. ჩემთან მოჰქონდათ სიბი. ზოგს ვეთანხმებოდი, ზოგს - არა.

- თქვენ რევოლუციის შემდეგ თავისუფლად ამბობთ,

მიშა, ზურაბი... ნინოს გვერდს უყვით. ამბობთ, იმას... იმ ქალს... რატომ, ნინოზე ნაწყენი ხართ?

- ნაწყენი? შეიძლება დღეს ვიყო, ხვალ არა... ასეთი კაცი ვარ.

- არ მჭერა, ბატონო, და რა გვინა? ამბობენ, ედუარდ შეგვარდნაძეს მეოთხე კლასში რომ აწყენინეს, ის ახსოვსო.

- არა... ნუ. შეიძლება მასსოვდა, მაგრამ რეაქცია არ მიმიცია.

- ნინოს ქმედებას ელოდით?

- არ ველოდი. ახალგაზრდების ჩვეულებრივი მიტინგზე. ბოლო დღეები იყო. დილით მივედი. ნინო იყო იქ. თურმე, პარლამენტში ათევედა დამეგებს და გამოვიდა. ბავშვებს მოსმენა არ სურდათ. ყვიროდნენ, „გადადექი“, „გადადექი“. ნინოს მოსწონდა ეს, მე მეწყინა...

- თქვენ თვლით, რომ ნინო გილოცა?

- ლალატი? ნინოს თავისი პრობლემები და თავისი ამოცანები, მიზნები ჰქონდა. არც ერთს, არც მეორეს და არც მესამეს არ ვადანაშაულებ.

- თქვენ მშვიდი იყავით. არჩევნების წინ არაფერი გააკეთეთ გაღიზიანებული ხალხის დასამშვიდებლად. არც ბენსიები დაარბიეთ, არც ნელფასები. თავი არ „მოვიკლავთ“ საარჩევნო კამპანიით. შინაგანი, შიდა მიმდინარეობები გათვლილი იყო ხალხის კიდევ უფრო გასაბრაზებლად.

- ?!

- მეორე. ბრძანეთ, რომ 22 ნოემბერს ვანტანგ რჩეულიშვილი და ირინა სარიშვილი ისე წავიდნენ ბათუმში, რომ არ გაითხეს და ამიტომ არ იყო კვორუმი. არ მჭერა მათი „სიჩიუტის“. მესამე - დილით თქვენ 3-ჯერ მოგანსენეს, რომ კვორუმი იყო მათ გარეშე. ამ ფაქტებს სად წაუხვალთ?

- ესლაც არ მახსოვს, როგორ წავიდნენ...

- კარგი, რა, ბატონო ედუარდ, თქვენი სიმართლე.

- არა, კაცო, რა მაქვს დასამალი.

- 22 ნოემბერს პარლამენტის პირველი სხდომიდან თავისი ნებით არ წავიდოდნენ ბათუმში.

- რატომ ვერ წავიდოდნენ?

- ვერ წავიდოდნენ.

- ?! იცი, წავიდნენ იმიტომ, რომ ჩამოასწრებდნენ მერე(?!).

ალსარება

„მეგობარი“ იქ იყო. დაზვერვის, უშიშროებისა და სხვა სტრუქტურების შეფები... ფაქტია, რომ გადააბარეთ!

- არა, რატომ?

- აბა, როგორ, „ჩუქება“, თანაც ხელისუფლების, რა არის?

- ?! (ფიქრობს) მაშინ რატომ შეგავსებდით? მე ხომ ვთქვი, რომ ეს იყო გადატრიალება?

- აბა „ჩუქება“ რაღა შუაშია?

- ფორმა იყო ვადატრიალების. ეს ჩემთვის მძიმე იყო.

- თქვენ შეგიძლიათ თქვათ, რომ დღეს უკანონო ხელისუფლებაა?

- ააა...

- იურიდიულად შეგიძლიათ თქვათ, რომ ეს არის უკანონო?

- ესლაც აღარ არის უკანონო, არა? ხომ აირჩიეს?

- გადატრიალების გზით მოსული, დაკანონებული ხელისუფლება?

- ალბათ, ასე... მცდელობა იყო. მათ უნდოდათ, ხელში აეღოთ ძალაუფლება. რა გამეკეთებინა? ძალა გამოემყენებინა? დაიწყებოდა სამოქალაქო ომი. მე რომ არ დამეთმო, ხალხი მე არ მყოლობოდა გვერდით? ჰოდა, ორი მხარე ერთმანეთს ესროდა. კარგი იყო ეს? აქეთ პატარა ბიჭები, იქით ჯარი? წასვლა ჯობდა!

- თქვენთან მოვიდნენ ბატონი მიხეილი და ბატონი

და მერე დაიკანონებს მას არჩევნების გზით.

თუ არ გასურდათ, თქვენს „უბე-კალთაში“ გაზრდილი ბიჭები და ქალბატონი ნინო მემბოზნენ, რევოლუციონერები და გადამდებნი გამხდარიყვნენ, რატომ არ დაწერეთ განცხადება გადადგომის შესახებ? არ გინდოდათ, მათ მოსვლას კანონიერი ხასიათი ჰქონოდა?

- რა კანონიერი?

- ისლევით წახვედით, მაგრამ კანონის გზა რომ გამოჩენილიყო და გადატრიალება არ დაჩქმეოდა...

- არა, არა... რატომ უნდა დამეწერა განცხადება?

- სამართლებრივად გამართული რომ ყოფილიყო თქვენი „სახლში წასვლა“.

- მე ვაგვიკეთე განცხადება. მხოლოდ იმისათვის, რომ სისხლი არ დაღვრილიყო, იმ ბიჭებსაც ვუთხარი, ნინო არ იყო. ჟვანია და სააკაშვილი მოვიდნენ მაშინ, ბოლო შეხვედრაზე. კვირთხე, რა გამოსავალს ხედავთ? რას ფიქრობთ?... ძალიან მორიდებულად იყვნენ...

- გარეთ ათას ბარუნაში გასხენებდნენ, დაცვამ ძლივს გამოგყვანათ...

- კარგი ერთი... ჩემთან ძალიან მორიდებულები იყვნენ... გარეთ? რა ვიცი, შეიძლება სჭირდებოდათ (?!)

ჩავეკითხე, მითხარით, რა გინდათ და ვაგვიკეთებ-თქო. ისევე მორიდებულად მითხრეს: „რა

- კარგი. კვორუმი დილითაც იყო, რატომ არ დაიწყეთ?

- არ იყო კვორუმი... ის მხოლოდ და მხოლოდ 5-ის ნახევარზე შედგა.

იცი, რა მინდა, გითხრა? კვორუმი დასაწყებად საჭიროც არ იყო. სესიის გახსნა მინაც შეიძლებოდა.

- მერე? რატომ არ გახსენით?

- არ ვაგხსენი იმიტომ, რომ ლაპარაკი არ ყოფილიყო, კვორუმი არ არისო(?!). მხოლოდ ამიტომ.

- თუ კანონს იცავდით?

- (?!) კი, ვიცავდით, მაგრამ?

- თქვენ ხომ დაარღვიეთ თანამიმდევრობა?

- არაფერი არ დავარღვიე.

- დაარღვიეთ.

- ჰო, დავარღვიე ის, რომ ადრე უნდა დამეწყო და გვიან დავიწყე.

- არა, არა. მაგის გარდა. არჩევნების შედეგების უფლებამოსილება უნდა ეცნოთ და მერე მომხდარიყო თქვენი გამოსვლა.

- არა, დავგეგმილი ასე იყო. მერე უნდა მომხდარიყო ყველაფერი.

- რევოლუცია?

- ?!

- ბატონო ედუარდ, ვიდეოკადრები ცოტა მეტ ინფორმაციას იძლევა. არ ვიცი, ასე ჩანს, არ ვიცი, ინერციაა, თქვენ კითხულობთ და „ქვე-

მოდან“ იყურებით კარებისა-კენ. რატომ? იგვიანებდნენ?

- არ ვიყურებოდი კარებისაკენ. რა, ვიყურებოდი?

- ელოდით?

- ჩემი ჩვეულება ასეთია. არ ჩავიცინებ ქალაქებს, მითუფრო, პატარა გამოსვლა იყო, თითქმის ნებირად ვიციოდი...

- ვის რას უკითხავდით? არჩევნების შედეგები ხომ დამტკიცებული არ იყო? რა კატეგორიის ხალხი იქნა იქ?

- არჩევნების შემდეგ მოსული... ვითხულობდი. ხან თავს ავწვევდი, ხან ჩავიხვდავდი. კარებს ვუყურებდი? რა მინდოდა კარებში?

- რა ვიცი, ყველა თქვენს

ზურაბი კრწანისში. რეზიდენციიდან გამოსვლებს ნორმალური სახე არცერთს არ ჰქონდა. რატომ?

- მათ სცენარს არ დაემთხვა იმ ეტაპზე ჩემი გადადგომა(?!)

- გამოდის, რომ რევოლუციის განვითარების სცენარი არსებობდა?

- ?!

- კარგი, ამბობთ, რომ გადატრიალება მოხდა, მაგრამ კანონიერად შეიძლება ჩაითვალოს, რადგან არჩევნები ჩატარდა. ახლაც არის ამის შესაძლებლობა. ვინ, ქვეყნის მოსახლეობა, ვინ, ქვეყნის მოსახლეობა თუ გარეგანი, გადაატრიალებს ხელისუფლებას

ვიცი, ყველაზე კარგი გამოსავალი იქნებოდა პრეზიდენტის გადადგომა, მაგრამ ამას სერიოზულად (?!) როგორ გავიხედოდავთ... ზურაბი ამბობდა ამას. „თქვენი გაზრდილი ვარ, 7 წელი თქვენთან ვმუშაობდი“ და რაღაც ასეთები. მერე მიმამ დაიწყო საუბარი. დიდხანს ვაგრძელებდი. მე და ჯორბენაძე აქეთ ვზივართ, ისინი - იქით. მე ვუთხარი ჯორბენაძეს: „შენ საუბარში ნუ ჩაერვი“...

- დიდხანს რას ნიშნავს, ერთი, ორი საათი?..

- არა, არა, ვაგრძელებდი 20-25 წუთი, მაქსიმუმში. მე ვუთხარი: „ბიჭებო, ტყუილად ვკარგავთ დროს.“ უსტად ასე ვუთხარი, ამ სიტყვებით: „ბიჭებო, ტყუილად ვკარგავთ დროს... თქვენ ლაპარაკობთ გადადგომაზე, მე გადადგომაზე ვადაწვევტილებოდა უკვე წუხელ მივიღე ჩათვლეთ, რომ დღეის შემდეგ პრეზიდენტი აღარ ვარ. ესლაც თუ გავთ ნიჭი, უნარი და შენსადლებლობები, აკეთეთ საქმე“

- კეთილი, რაც უნდოდათ, ის მიიღეს. მაშ, რატომ ჰქონდათ კატასტროფული სახეები? თქვენგან გამოსულნი ვერავინ იტყვოდა, რომ გამარჯვებულები იყვნენ. ეს სახეები მთელმა მოსახლეობამ ნახა. ამას ვერავინ უარყოფს. უცნაური იყო სხვა რამეც; დიდი სტრესის მიუხედავად, თქვენს საოცრად მშვიდი გამომეტყველება გქონდათ. ახუ ეს სახეები (თქვენი და „რევოლუციონერების“) არსებული ვითარების საწინააღმდეგო ემო-

მასან. 20-4 23-24

ცივების გამომწველი იყო. ცხრილი უფროა ზედა და დაბნეულობისაგან ენას ვერ ატრიალებდა. იქნებ სწორედ ზურგის არ უნდა იმ პერიოდში თქვენი გადადგომა და მისი „სცენარი“ იშლებოდა?

- მე მგონი, მაგათ ჰქონდათ სხვა ვარიანტი.

- კონკრეტულად?

- (დიდხანს ფიქრობს) არ ვიცი... შეიძლება 5 თვის შემდეგ უნდა წავსულიყავი (?).

- რატომ 5 თვის შემდეგ? ასე ეწერა სცენარში?

- არ ვიცი, ფაქტია, რომ რადიკალიზაციის ჰქონდათ.

- თქვენთვის არ უთქვამთ?

- არა.

- ერთ სცენარს „გაგიმწელო“... დამიდინებდით ან უარი თქვით... მიხეილ სააკაშვილი თავიდან არ ითხოვდა თქვენს გადადგომას. პატიოსნად თუ ვიტყვით, 2003 წლის 2 ნოემბრის არჩევნებზე სააკაშვილის ახლად შექმნილმა „ნაციონალურმა მოძრაობამ“ თქვენი სხვადასხვა სუბიექტური ბლოკი დაამარცხა. ის მართლაც იყო პირველი ადგილზე, „უვანია-ბურჯანაძის დემოკრატები“ 7 პროცენტს ვერ „იბურჯანაძენ“... აი, ამ დროს ჩაერთო „თქვენი სცენარი“. ზურგზე უვანია გარეთ გრჩებოდა...

რეთ, როგორ ვარჯიშობდნენ, როგორი სცენარი იყო, რას გეგმავდნენ, ვინ აფინანსებდა... რა გამოდის? ბოდიში და, ან უშიშროება არ გქავდათ, ან იყავით...

- აღარ ვაგარძელო (?!) ვიყავი ძალიან თვითდაჯერებული.

- თვითდაჯერებული და რადიკალიზაციის (იქნებ, ვაკუუმში) მოქცეული?

- წრე? ვაკუუმში? არა... თვითდაჯერებული!

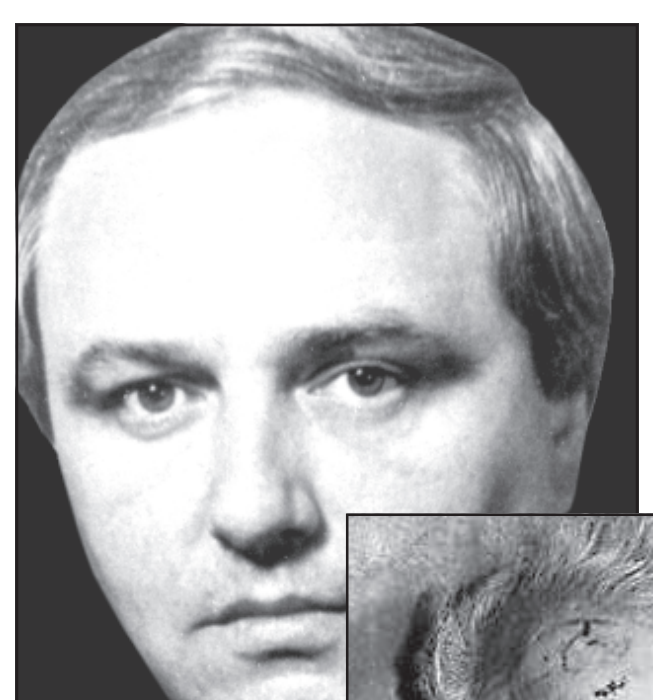
- რას ნიშნავს თვითდაჯერებული, ვერაფერს მოგეროდით?

- არა, აზრი არ ჰქონდა, რეგულარული მომხდარიყო იქ, სადაც პრეზიდენტს ვადის ამოწურვამდე დარჩა 1 წელი და 4 თვე. ამიტომ ვიყავი თვითდაჯერებული.

- არავინ, მათ შორის, ამერიკამ რატომ არ გაბატონდა და რჩენილი მცირე დრო? რატომ იქ არ აწყო ბენ რეგულაციებს?

- ?! (ფიქრობს).

- ამერიკის მაღალჩინოსნებს რომ ეთქვათ: „ბავშვებო,

არ გეკითხებთ?

- მიმა იყო ნაწილის პანაშვიდზე სომხეთის პრეზიდენტ კოჩარისთან ერთად. მაღლობა გადავუხადე მას ნაწილის კრწანისში, ამ ტერიტორიაზე დაკრძალვის ნებართვისთვის. ისეთი სიტუაცია იყო, სასაფლაოზე სირბილის თავე არ მქონდა. მართლაც, ისეთი შეგრძნება მაქვს, თითქოს ნაწილი არსად წასულია. მას შემდეგ არაფერი... რჩევებს არ კითხულობს... ისე, რომ ეკითხა რაღაც-რაღაცებზე, არაფერს წააგებდა (?). მე, მაგალითად, დავეკითხებოდი. ის სხვა ბუნების კაცია. მას მიაჩნია, რომ როგორც ფიქრობს, ისეა მოწყობილი ყველაფერი. აღამი-

- ?!

- ტარიელ ონიანს თუ იცნობთ?

- არა.

- არასოდეს გინახავთ?

- არა. ისე ვიცი, რომ არსებობს ასეთი პიროვნება.

- ესპანეთში რომ ჩატარდა „კრანას“ ოპერაცია, ხელის ჩვენი ხელისუფლებისაგან იშვერდნენ. გაქვთ ინფორმაცია, რა მოხდა სინამდვილეში?

- არავითარი ინფორმაცია არა მაქვს. ისე, ონიანის პრობლემა მაწუხებდა. თითქოს ავიაციამ იყო წილში, მაგრამ მტკიცებები არ მქონდა.

- ახლა ახალი ხელისუფლების წარმომადგენლებმა რაღაც ფონდები შექმნეს და მილიონობით თანხას არიცივინებენ ხალხს. ბევრი ისე „გაგადაა“, რომ ამ ფონდებს საღვთო-სწორი უფლებებიდან ლამის ყოველდღე ურიცხვან მთლიანობით დოლარს. სად უფრო მეტი „კანონიერი ქურდი“ - შიგნით, ზონაში თუ გარეთ - ხელისუფლებაში, ფონდებში?

- შეიძლება არ ღირდეს ამაზე ჩემი პასუხი, მაგრამ საჭიროა. რასაც ახლა აკეთებენ, არ შეიძლება. ვთქვათ, დაიჭირეს. მაგალითად, კაკო ჩხაიძე. თუნდაც, ბანკიტი ყოველიყო, რა გამოვიდა? დაიჭირეს, ფული გადახდევინეს და გამოუმგეს. ეს რა არის? სასამართლოს გარეშე? პარტიზანებიც არ აკეთებდნენ ამას. არცერთი ადამიანი სასამართლო გადაწყვეტილების გარეშე არ უნდა ისჯებოდეს. კაკო ხომ გამოაკლისი არ არის?

- თქვენც რომ დაიჭირეთ რკინიგზის მაშინდელი უფიქრები გაშაკიეთ?

- მერე? ფული გადაიხდა თუ რა? იქ რაღაც ვაუტერობა იყო. ბევრი (მათ შორის ჩემი ახლობლებიც აწუხებდნენ) რკინიგზელი არ იყო.

- დაჭირდნენ 4 საათში კაკო ჩხაიძემ შეცვალა. მისი კანდიდატურა ვინ მოკცათ?

- ვთქვამთ, ლორთქიფანიძემ, ის აქებდა კაკოს.

- მშენებლობების დატაცების ბუზზე რას იტყვით?

- ესეც დაკანონებული უკანონობაა. ეს არის ანტიკონსტიტუციურობა, ანტიკანონიერი ქმედებები.

- რა ეშველება ამ საქმეებს? მწერალთა კავშირის შენობის გამო პროცესი აქვს უზენაეს სასამართლოში, სახანძროს შენობა გაიყვანა, ნამდვილი მქონელები არ ჩანან. თავისთავი ინტერესების გამო მესაკუთრეს, უპატიოსნეს ქალს, თავის შრომით აშენებული შენობა ბარბაროსულად დაუზარეს, გამომცემლობა „სამშობლოს“ უდიდესი... რომელი ერთი ჩამოვფრთვითა?

- ბევრი დაუფრთვით ასეთი ფაქტები. შეიძლება მათ არაფრად მიანიხილონ ჩემი მოსაზრებები, მაგრამ მაინც ვიტყვი შენებს ხელისუფლების მიმართ. პირველი - უნივერსიტეტი! მეორე - აკადემია! იმასაც ვამბობ, რომ უნივერსიტეტში და აკადემიაში რჩევის საკითხავად მივიდეთ. ერთხელ აკადემიის წევრების წინაშე საარჩევნო პროგრამით წარვდგე. ეს პასუხისმგებლობაც იყო და მათთვის ანგარიშის გაწვევა.

- მწერალთა კავშირზე ლაპარაკი არ შეიძლება. აქ ერის დირექტორი ადამიანების საკრებულო იყო. როგორ შეიძლება მწერალთა კავშირის ხელი ახლო. როგორ შეიძლება, თუნდაც, 100 მილიონი გადაიხადონ! ეს ხომ სიმბოლურია? ქალაქის ცენტრში მწერალთა კავშირი - სიმბოლო ინტელექტუალური ქვეყნისა, ასევე პრესის სახლიც... არა, არ შეიძლება ასეთ სიმბოლოებს ხელი ახლო. არადა, რა ხდება? უცვლელად რომ ყრთან უფრო ნაოსნობა უნდა. ეს ნორმალური ქვეყნის სახე არ არის.

- ირანულად ამბობენ, „კომუნისტს“ შენობაა (?). ...

- ჯერ ერთი, ყოფილი „კომუნისტის“. მეორეც, დღევანდელი პრეზიდენტის სამყოფელიც

იღუარდ შევარდნაძე: მე არს ბრალდება წამიყენებია, არს ფაქტები დამისახელებია. არის სადმე ჩემი გამონათქვამი, რომ ტერაქტი მოწყობილია იმორ ბიორგაჰის მიერ? მე ხომ არ ვიძიებდი საქმეს? მე არასოდეს მითქვამს, რომ ტერაქტი იმორ ბიორგაჰის მიერ არის მოწყობილი...

მუსი გაყიდა, მერე - ქონება.

- იქნებ, ჯერ ნაშუსი გაყიდა და ახლა ქონებას უიღებს?

- თავისას რატომ არ ყიდის? თვითონ დიდი ქონების პატრონი, მილიარდერია. რატომ ჩამოიყვანეს, არ ვიცი.

- თქვენ რატომ არ ჩამოიყვანეთ?

- არც ვიცნობდი. გვარი კი გამეგო. მე რომ მოსკოვში ჩავდიოდი, ყველა ქართველი, რაღაც თანამდებობა ჰქონდა თუ არა, ცდილობდა, მოხვედროდა იქ. ჩვევად მქონდა, დღის ბოლოსთვის საელჩოში ვაწყოდი შეხვედრას. იკრიბებოდა... 100-120 კაცი ესწრებოდა. ინფორმაციას ვუტყუებდი საქართველოზე. ბუნებრივად თვლით არ მინახავს.

- ამბობენ, სპეცსამსახურებთან „კარგად არის“, მრჩეველები განლაგებულნი სტრატეგიულ საკითხებში...

- ?!

- რუსეთში მილიარდერი განდება ქართველი, თუ არ სჭირდება?

- რატომაც არა, მაგრამ ისინი სხვა ხალხია. ამას ჰქონდა, ალბათ, ხელშეწყობა გარკვეული მიზნების გამო.

- ეს გარკვეული მიზანია რა არის?

- ბიზნესში თუ დიდი ფული ექნებოდა და საქართველოს მთავრობაში თავისი კაცი ეყოლებოდა, რატომ იქნებოდა რუსეთში წინააღმდეგ?

- სპეციალურად გამოგზავნის?

- ტყუილებს ვერ ვიტყვი. თავისი ნებთ ჩამოვიდა. გამოგზავნის თუ ამით ჩამოიყვანეს, ეს ვასარკვევი საკითხია, მას სახე-ტყუარ ვიცნობ. ისე, სურათით, ტელევიზიით თუ...

- რამდენადაც ვიცი, რევოლუციის შემდეგ კონტაქტი გაქონდათ ზურაბ ჟვანასთან.

- მართალია. სატელეფონო კავშირიც მქონდა, ხანდახან მოდიოდა კიდევ. ნაწილის ნახულობდა ხოლმე მისი მეუღლეც. თბილი ადამიანები იყვნენ.

- ბატონი მიხეილ სააკაშვილი თუ მოდის? რჩევებს ხომ

ანები სხვადასხვანაირები არიან.

- ბატონო ელუარდ, თქვენ თვითდაჯერებული იყავით და... ამან პრეზიდენტად დაგაკარგვინათ. თვითდაჯერებული არ აკლია პრეზიდენტ სააკაშვილს. ეს საფრთხის შემცველია?

- რომ გითხრათ - არა, დამიჯერებთ?

- თქვენი იცით მთავარი საფრთხე?

- ყველა პრეზიდენტისთვის არის საფრთხეები, „პატარა-პატარა ნაღმები“. არ უნდა, ადგილზე იქნებოდა თამაში არ შეიძლება.

- ბატონო ელუარდ, თქვენ დიდხანს იყავით შინაგან საქმეთა მინისტრი, კომპარტიის ცეკას მდივანი, საბჭოთა კავშირის საგარეო საქმეთა მინისტრი, პრეზიდენტი... რამელი „კანონიერი“ ქურდთან გქონდათ „კეთილი“ (?) ურთიერთობა?

- (დიდხანს ფიქრობს)... როგორ არის, იცით? ერთადერთი, თუ „კანონიერი ქურდი“ ჩამოვფრთვითა, რომელიმე წარვდგე, რომელიმე წარვდგე.

- ხელისუფლების დროს თუ მანამდე?

- მანამდე, მაგრამ ხელისუფლების დროსაც...

- შინაგან საქმეთა მინისტრი რომ იყავით?

- მაშინ ნაკლებად. ჯაბა არ ჩანდა მაინცადამაინც.

- როდის გააქტიურდა?

- საგარეო საქმეთა მინისტრობიდან რომ გადავდგე, მერე დაიწყო აქ მოძრაობა. ამის ინიციატორი იყო ბატონი ჯაბა. თუ არ ვცდები, ჯაბა და მისი ერთი მეგობარი ისვენებდნენ ქობულეთში და სწორედ პლაჟზე იყო საუბარი, რა ეშველება საქართველოს.

- გამაკვირვებ. პლაჟზე გადასაქართველოს ბედი?

- არა, კი არ გადაწყდა, ასეთი იყო საუბარი. ერთ-ერთი მილიონი თანამდებობის ამბობდა, თურმე, სხვა გამოსავალი არ არის, შევარდნაზე უნდა ჩამოიყვანოთ (?). ეს ჯაბასგან ვიცი.

- ვინ იყო ის თანამდებობის

გაჩერდით!... ხომ გაჩერდებოდნენ?

- ვერ გაჩერდებოდნენ (?). ამერიკა რა... ამერიკა? თვითონ ბუში ხომ არ ჩაერთო ამ ამბავში. ჩარეული იყო სოროსი და, თუ არ ვცდები, „თავისუფლების ინსტიტუტი“ და ყველა ის ინსტიტუტი, ოლბრაიტი რომა ხელმძღვანელი. ისინი აფინანსებდნენ... სოროსი აფინანსებდა ამ ყველაფერს. ეს მერე გაიკვავა.

- გამოდის, რომ ყველაფერს ხელმძღვანელობდა ქალბატონი მადლენ ოლბრაიტი?

- ყველაფერს არა... რაღაც მართლაც. ყველაფერს ხელმძღვანელობდა სოროსი. ოლბრაიტი მხარს უჭერდა, თუმცა, ის კარგად მიცნობდა დიდი ხნის განმავლობაში.

როცა გამოუცდელი პრეზიდენტი ქვეყნის მართვას იწყებდა. ის ხომ სულ ერთი წელი იყო ხელისუფლებაში? 22 დეკემბერს პირველი ტყვია გაგარდა... 1992 წლის 6 იანვარს დევნილი ვახდა...

თქვენც ხომ არ ვაკუუმით დინების წინააღმდეგ და აღარ დაგაცალეს?

- არა, არა. ადმინისტრაციასთან რა საქმე მაქვს? წოწში მოტანილი მაქვს პრეზიდენტ ბუშის წერილი. მეუხერხულედა კიდევ იმ სიტყვების გამოერთება. ლამის მე-20 საუკუნის ბოლო ათწლეული ისტორიის ერთ-ერთი მთავარი შემოქმედელი მე ვარ... გერმანიის გაერთიანება, აღმოსავლეთ ევროპის გათავისუფლება, საბჭოთა კავშირის დემოკრატიზაცია, დამოუკიდებელი საქართველო, ავღანეთიდან ჯარების გამოყვანა და სხვა.

- კარგი, არ ვაგვიცურავთ დინების საწინააღმდეგოდ, მაგრამ ისიც არ იცით, დინებას რომ წაჰყვით, სად მიხვედით?

- ?!

- კეთილი, ვთქვით, ვინ რა კაცია?

- ვთქვით.

- ბუნდუქიძეს უთქვენ პარლამენტიდან და, უბირველესად, „თავისუფლების ინსტიტუტში“ დავით ზურაბიშვილი ოპოზიციონერებთან ერთად. რა კაცია, ვინ არის? თუ ძლიერი იყო, თქვენ რატომ არ მოიწვიეთ?

- უთქვამს, ყველაფერი უნდა გაიყიდოს, ნამუსის გარდა. ასეთ პირობებში ჯობია, ავღ

ჩანართი №1

არსებობს ინფორმაცია, რომ ელუარდ შევარდნაძის პრეზიდენტობის დროს კანცელარიის მთავარი იყო სოროსი და მისი „მეგობრები“ ვის რა თანხებს ურიცხავდნენ. ეს სია გადაეცა თ. ანდროიძეს (ახალ სახელმწიფო მინისტრს). ეს ინფორმაციები „დაიბლოკა“ (?).

ჩანართი №2

მამა ბუშმა (ყოფილმა პრეზიდენტმა, ამერიკის დაზვერვის უფროსმა შედმა) მსოფლიოს სახელმწიფოებს დაუწვავდა: „დინების წინააღმდეგ მცურავს ვამსახურდით“, და ეს მამა, როცა საქართველოს დამოუკიდებლობა თვეებს ითვლიდა,

ნამდვილად, დაგვირით?

- ნამდვილად, ნამდვილად... რა მაქვს დასამალი, კაცო...

- რაღაცას მალავთ. თქვენ თუ არა, მე მინდა, ვიყო გულწრფელი (ხუ მტყუთი, თუ არ გჯერა, გაიარა), მაგრამ არ მჯერა, რომ ელუარდ შევარდნაძემ არ იცოდა და „გამოეპარა“, ბავშვები (კმარაღები), როგორ ემზადებოდნენ იუოსლავის მაგალითებზე საზღვარგა-

გაჩერდით!... ხომ გაჩერდებოდნენ?

- ვერ გაჩერდებოდნენ (?). ამერიკა რა... ამერიკა? თვითონ ბუში ხომ არ ჩაერთო ამ ამბავში. ჩარეული იყო სოროსი და, თუ არ ვცდები, „თავისუფლების ინსტიტუტი“ და ყველა ის ინსტიტუტი, ოლბრაიტი რომა ხელმძღვანელი. ისინი აფინანსებდნენ... სოროსი აფინანსებდა ამ ყველაფერს. ეს მერე გაიკვავა.

- გამოდის, რომ ყველაფერს ხელმძღვანელობდა ქალბატონი მადლენ ოლბრაიტი?

- ყველაფერს არა... რაღაც მართლაც. ყველაფერს ხელმძღვანელობდა სოროსი. ოლბრაიტი მხარს უჭერდა, თუმცა, ის კარგად მიცნობდა დიდი ხნის განმავლობაში.

ჩანართი №3

მამა ბუშმა (ყოფილმა პრეზიდენტმა, ამერიკის დაზვერვის უფროსმა შედმა) მსოფლიოს სახელმწიფოებს დაუწვავდა: „დინების წინააღმდეგ მცურავს ვამსახურდით“, და ეს მამა, როცა საქართველოს დამოუკიდებლობა თვეებს ითვლიდა,

ჩანართი №4

მამა ბუშმა (ყოფილმა პრეზიდენტმა, ამერიკის დაზვერვის უფროსმა შედმა) მსოფლიოს სახელმწიფოებს დაუწვავდა: „დინების წინააღმდეგ მცურავს ვამსახურდით“, და ეს მამა, როცა საქართველოს დამოუკიდებლობა თვეებს ითვლიდა,

ჩანართი №5

მამა ბუშმა (ყოფილმა პრეზიდენტმა, ამერიკის დაზვერვის უფროსმა შედმა) მსოფლიოს სახელმწიფოებს დაუწვავდა: „დინების წინააღმდეგ მცურავს ვამსახურდით“, და ეს მამა, როცა საქართველოს დამოუკიდებლობა თვეებს ითვლიდა,

გვიტარა კიდევ 80 და ბოლოს კამპანაში - თქვენ მეგრული აუცილებლად უნდა გასწავლოთ. ამ პერიოდში ჩვენი ყოველი და განწყობა იყო მძიმე, თუმცა, უიმედოდ არ ვიყავით.

რამდენიმე დღეში ჩვენთან ამოვიღეთ მეომრები ბატონი ზარანდის ბანაკიდან და პრემი-დენტს მოახსენეს, - არაფერია საშინო, მოკლე დროში პარტი-ზანულ მოძრაობას ვიწყებთ წაღწევისაში, ჯვარში, ზუგდიდსა და ჩხოროწყულში.

ბატონი ზარანი აფრთხილებდა: იმოქმედეთ ჭკუით, ყველაფრის გათვალისწინებით და სისულელეები არ ჩაიდინოთ.

ორი დღის შემდეგ პრემი-დენტს მუშავას ხეობაში, ზარანდისთან დატოვებული მათხა შინაბრუნული და ინტალი ბოზაში მოიკითხა. სურდა, მათთან შეეტყო ინფორმაციები. ბატონმა ზარანდმა ბოზა კამპანაში გააგზავნა მათ მოსაყვანად. იქ ჩასულ ბოზას ზარანდისთან უთხრა, - ცხენებზე შესხდნენ და ზემარდნაში მოსაკლავად წავიდნენო. იქიდან ბოზასთან ერთად ამოვიდა „პრემი-დენტი“. ბანაკიდან ამოსულმა „პრემი-დენტი“ გვიტარა, მათხა და ინტალი ცხენებით გააცივლეს სენაკამდე, საიდანაც ზარანი ინტალით აპირებდნენ

ვამი, ერთ-ერთი გლეხის, ბრმა ბატონის ოჯახში. ჩვენი შესვლისთანავე ოჯახის უფროსმა უთხრა პრემი-დენტს, - 20 წელია, ვერ ვხედავ და თქვენ დაგინახეთ, ბატონი ზარანი არ ხართ? ხელზე ხელი მოკიდა და თქვა: - კი, ზარანი ხარ, ბანაკში-ღარა. ხელის ჩამორთმევით იცნო კაცმა, რომელიც პირველად შეხვდა პრემი-დენტს. ამის ჩვენზე ძალიან იმოქმედა. სიტყვებით ძნელია ამის გადმოცემა. ამ ბრმა კაცის სახლში ორი დღე დავყავით. ძლიერ თოვდა. აქ მოულოდნელად მოვიდა ბატონი ზარანდის, „პრემი-დენტი“ და შინაგანი ჯარის ერთი წარმომადგენელი. მათ უთხრეს პრემი-დენტს, რომ მისი აქ გაჩერება აღარ შეიძლებოდა, ვინაიდან ადგილსამყოფელის შესახებ იცოდნენ და დაიჭურდნენ. კარგა ხნის ლაპარაკის შედეგად გადაწყდა, რომ ბატონი ზარანდის ჩვენს თავს გადააბარებდა მათხა ზარანდის - ჯინაშკარის ბატალიონის უფროსს. ბატონი ზარანდისგან და მდინარე ენგურამდე, შემდეგ ენგურზე გადავიდოდით ენგურზე გადავებული მილით, სადაც დაგვხვდებოდა მათხა ზარანდის მანქანით და სოფელ ჯინაშკარაში გადაგვიყვანდა (მთიდან ქვედა ზონაში უნდა ჩასულიყავით). ამის მე-

ხით მივყავით. აქ ვიყავით ზარანი ბრმა ზარანდის, ბოზა კამპანაში, ბატონი ზარანდის, ზარანი ბანაკში, ზარანი ბოზაში და ანორ მებონია. მივედით ჯალაში. აქ დავყავით 8-10 დღე. ბატონი ზარანი აქ განმარტობას არ უჩიოდა, ეგ იყო, საქმეებს თითქმის არ ჰამდა და ძალიან გახდა. პრემი-დენტი წუნდა, სახლის ბატონს ვაწუნებოთ. ანორ მებონია მუდღეს-თან ერთად ცხოვრობდა. აქ ყოფნის დროს, რომელი დღე იყო, ზუსტად არ მახსოვს, მებონია მოიყვანა მათხა ზარანდის, რომელიც არ დაგვხვდა ენგურის ნაპირას. მათხა ზარანდის არმოსვლის მიზეზი. გვიტარა, - მეორე მხარეს „მხედრონი“ იღვდა შესაძლო იყო, აყვანეთო.

აქ ჩვენ შევიტყვევით, რომ ბრმა ზარანდის კიბიდან ბატონი ზარანდისს გაუბარებდა. ბატონი, ნდის ჩვენს თავს გადააბარებდა მათხა ზარანდის - ჯინაშკარის ბატალიონის უფროსს. ბატონი ზარანდისგან და მდინარე ენგურამდე, შემდეგ ენგურზე გადავიდოდით ენგურზე გადავებული მილით, სადაც დაგვხვდებოდა მათხა ზარანდის მანქანით და სოფელ ჯინაშკარაში გადაგვიყვანდა (მთიდან ქვედა ზონაში უნდა ჩასულიყავით). ამის მე-

ვის უნდა მოეწალო, მაგრამ პრემი-დენტს ამის პასუხად ავიხსენა, რომ არსებობს მრავალი სახის საწამლედი, რომელიც თავის მოქმედებას ადგილობრივი პერიოდის შემდეგ.

25 დეკემბერს ჩვენთან მოვიდა (ჯონსონ კამპანაში) ბრმა ზარანდის სახლში ბრმა ზარანდისი. პრემი-დენტს მოახსენა, რომ მისი ნახვა უნდა დაელოდა ბრმა ზარანდისს. „გროზნოდან არის ჩამოსული ვიღაც და პრემი-დენტს რაღაცა უნდა გადასცემო“. ბატონმა ზარანდისმა ბრმა ზარანდისს დააბარა, რომ სასწრაფოდ მასთან მიეყვანა ბრმა ზარანდისი. ამ ხნის განმავლობაში, რაც ბრმა ზარანდისი იმედს არ კარგავდა, რომ ბრმა ზარანდისი გამოჩნდებოდა. ამიტომ პრემი-დენტს გაუხარდა ბრმა ზარანდისის სხეულები. იცოდა, რომ მათხა ზარანდისს დაახლოებული პირი იყო. ბრმა ზარანდისი წავიდა და მოვიდა მეორე საღამოს ბრმა ზარანდისს გარეშე მბრალით. ბრმა ზარანდისი წავიდა და მოვიდა მეორე საღამოს ბრმა ზარანდისს გარეშე მბრალით. ბრმა ზარანდისი წავიდა და მოვიდა მეორე საღამოს ბრმა ზარანდისს გარეშე მბრალით.

ბი. საჭირო იყო ექიმი, მაგრამ ეს მაშინ შეუძლებელი იყო, ვის ენდობოდი ან ვის მოიყვანდი, როცა საფუძვლად ვისაი-ღმლოდით ადგილობრივი პერიოდის ბოლი რომ არ ამოსულიყო. ანორ მებონია შესთავაზა პრემი-დენტს სხვა ადგილზე, მისი თქმით, საიმიდო აღვიღებოთ და ადგილობრივი პერიოდის ბოლი რომ არ ამოსულიყო. ანორ მებონია შესთავაზა პრემი-დენტს სხვა ადგილზე, მისი თქმით, საიმიდო აღვიღებოთ და ადგილობრივი პერიოდის ბოლი რომ არ ამოსულიყო.

წარმოსადგენი არაა, რა დღეში ჩავვარდნობოდი. ხმაილა ველოდი ყველა, ამის გახსენებაც არ მინდა. გვიტარა 1-2 კილომეტრი და მივედი სოფელ ხიბულაში, ვინმე ბატონი ლურჯაშვილის ოჯახში, სადაც პრემი-დენტი გარდაიცვალა.

საშინელება დავხვდეთ. გაუბედურებული და თავზარდაცემული ვიყავით ყველა. რა გვექნა - გავვემუდავებინა პრემი-დენტს გარდაცვალების ამბავი თუ ისევ მალულად გვემოქმედა?

როცა დავდროდი ოჯახიდან ოჯახში და დიდი საშინელება იყო იმისა, რომ თავს დაგვესხმოდნენ, მაშინ პრემი-დენტს თქვა, - არც ცოცხალი და არც მკვდარი ამო ხელში არ ჩამავდითო. მაშინ ამ სიტყვებისთვის მნიშვნელობა არ მინიჭებია. ჩვენ ხომ ერთი ტყვე ვართ და პრემი-დენტი გვექნა, რომ თავდასხმის შემთხვევაში ცოცხალი არ დავინებოდით ხუნტას.

ლურჯაშვილის ოჯახში ვიმყოფებოდით 1 იანვრის დაახლოებით დამის 3-4 საათამდე, შემდეგ მოვიდა ტრაქტორი და პრემი-დენტის ნეშტი გადავასვენეთ სოფელ ჯინაშკარაში, კამპანაში ოჯახში. ბატონი ლურჯაშვილის ცოლი გვთხოვდა, სასწრაფოდ წავსულიყავით მისი ოჯახიდან, კატეგორიულად მოითხოვდა ჩვენგან პრემი-დენტის გადასვენებას.

შულამისას მალულად დავასვენეთ პრემი-დენტის ცხედარი ტრაქტორზე და მივედით ჯონსონ კამპანაში. სახლის სიახლოვეს (ეს ის ჯონსონია, საიდანაც ბრმა ზარანდისმა 27 დეკემბერს წაიყვანა პრემი-დენტი). მამ ბრმა ზარანდისს გავბარე პრემი-დენტს, ვუთხარი, რა უბედურებაც დაგვაცხდა თავს და ვიზოვეთ, თავის სახლში დასვენების უფლება მოეცა. ის არც დაეჭვებულა, ისე დაგვთანხმდა. გამოიტანა თავისი გარდაცვლილი მისი საკაცე (ამ საკაცე მოუხვედნენ ჯონსონს მამ, რომელიც ორი კვირის წინ სენაკში მოკლეს), მოვიდა ტრაქტორთან და საკაცეზე დასვენებული პრემი-დენტის ცხედარი შევიტანეთ კამპანაში სახლში.

ზვიად ზარანი

პირველად!!!

ზვიად ზარანი
ბამსახურდიას
დაცვის ნაპირი
საზოგადოებისათვის
დღემდე უხნობ
მოვლენებზე
კლასიკურად

პირველად!!!

პირველად!!!

გადასვლასო (ინტერვიუ ლუგვლას ხეობაში იმყოფებოდა), რათა იქ გავერჩელებინა ბრძოლა.

ფაქტიაში ყოფნის პერიოდში ამოვიღე ფაქტის პატრონი, რომელიც პროლეტარების ამოხატვანად ჩაიღივდა სოფელში და ამოიტანა წერილი. ვგონა, რომ წერილს პრემი-დენტს უგზავნიდნენ და გადასცა პრემი-დენტს. ბატონმა ზარანდმა ნახა, რომ წერილის ავტორი იყო ზარანი (ამთი კინოზარანი). პრემი-დენტს ეს წერილი გადასცა ჩვენთან ყოფნის დროს. აქვე მინდა, ვთქვა, რომ კინოზარანი და მისი პრემი-დენტს წავიდნენ, ფიფიების დასახლებიდან, ხოლო ბრმა ზარანი დარჩა. ზარანი ბრმა ზარანდისთან წავიდა, პრემი-დენტს ჰკითხა: რაა, რას გვუყვარებო. ბრმა ზარანი შემიძვარა უპასუხა, ესენი მოსკოვში წასულანო. ბატონი ზარანი გავიჟდა, - მოსკოვში რა უნდათო.

ორი დღის შემდეგ, როცა ძალიან აცივდა (1-2 დეკემბერი იყო), ჩავიდით სოფელ მუშა-

რე ბატონი ზარანდის, „პრემი-დენტი“ და ის ბიჭი წავიდნენ. დათქმულ დროს „პრემი-დენტი“ მოიყვანა ტრაქტორი და მდინარის სვერ გავეშურეთ. მუშავეში, შუა გზაში გადავხვდით „მამას“ ტაბის ავტომანქანაში, რომელიც ენგურამდე მივყავით. ბრმა ზარანდის და ბოზა კამპანაში გადმოვიდნენ სიტუაციის დასაზვერად. დაახლოებით 3 საათი უტყავს მათხა ზარანდისს, მაგრამ არ მოვიდა და ისევ გადმოვიდნენ ბრმა ზარანდის და ბოზა კამპანაში. ამის მერე იქვე, სოფელში, ზარანი ბრმა ზარანდისს და ბოზა კამპანაში მივხვდით. „პრემი-დენტი“ თავისი მანქანით გაუშვით უკან. ეს დამეგავით ბრმა ზარანდის ბიძაშვილის ოჯახში. ამ კაცმა მეორე დღეში მოიყვანა „პრემი-დენტი“ და მივედით ერთ-ერთ ოჯახში. აქ მოიყვანეს ანორ მებონია, რომელიც თავის სახლში უნდა წავიყვანეთ, სოფელ ჯალაში. მთელი დამე ვიარეთ ცხენის „ტაჩკით“. ბატონი ზარანი და ბატონი ბრმა ზარანდის, დაცვა კი ფე-

იმის გამო, რომ მებონიასთან გაჩერება უკვე სარისკო იყო (როგორც შეგატყობინეს, იმ ტერიტორიებზე გამოჩნდნენ საცურაო ბორები), ჩვენ ადგილობრივი პერიოდის უნდა შეგვეცვალა.

სოფელ ჯალაში დავხვდით გადვადით მდინარემდე, იქ დავხვდით მათხა ზარანდის მანქანით და სოფელ ჯინაშკარაში გადავიყვანა, ჯონსონ კამპანაში დავხვდით მეორე დღეს პრემი-დენტს მუცლის ტკივილის უჩივლით, რამე საკვები მიეღო. ერთხელ ბრმა კამპანაში შეუსწრო, როგორ უკანკალდებოდა ფეხები და ჰკითხა, - ძალიან გაწუნებო, ბატონო ზარანი? ამაზე პრემი-დენტს უპასუხა: - ჰო, ბიჭო, მომწამლეს, მე მგონია, მაგ ნაძირებშია. მან რამდენჯერმე თქვა ამის შესახებ. უკვე ვართულებ კი არ გამოთქვამდა, დაბერებებით ამბობდა, ისეთიარად შეიქნა. ჩვენ ვამშვიდებდით, ვერ გავგვეო,

მოიკითხა ბრმა ზარანდის, უფრო სწორად, პრემი-დენტს ჰკითხა მასზე, ბატონმა ზარანდისმა გაბრუნებულმა უთხრა, - გენაცვალე, მაგის სახელი არ მისხნო. ბუნებრივია, ამის შემდეგ ყველა გაჩუმდა და სამარისებური სიჩუმე ჩამოვარდა.

რახან ბრმა ზარანდის ჯონსონ კამპანაში სახლიდან წავიდა ადგილობრივი უკვე გაყვლილი იყო. როგორც მამამის ჩვენს მამს გვითხრა, პრემი-დენტი სასწრაფოდ უნდა გადაეყვანათ სხვა ადგილას. ამ დროს პრემი-დენტის ჯინაშკარაში მდგომარობა მკვეთრად გაუარესდა, ძალიან დაუსუსტდა, დადარდიანდა, ფიქრობდა. ბუნებრივია, მდგომარეობა იმდენად მძიმე იყო, რომ ყველა საშინლად ვიყავით, მაგრამ ამ უბედურებასთან ერთად პრემი-დენტს ავადმყოფობა. რაც დრო გადიოდა, დღითიდღე ბატონი ზარანი მძიმდებოდა, წონაში იკლებდა და მდუმარე ხდებოდა. ეს იყო საშინელი დღე-

ნით. მამ ბრმა ზარანდის, რითაც თავს ვიმედობდით, ის იყო, რომ ალბათ, ძალიან პატარა სახლში მიიყვანეს და პრემი-დენტს ერთდებ კიდევ ორი კაცი მისვლა სიფიროვეში-ქყო. სხვა რა გვეფიქრა, ისიც არ ვიცოდით.

წუხლით პრემი-დენტის ჯინაშკარაში წასვლის დროს ჩვენს თქვა, იქ ექიმსაც მივუყვანოთ და უფრო მეტად ამის გამო გვიწოდებოდა, პრემი-დენტს გვყოფილიყავით.

31 დეკემბერს, შულამის 3 საათზე, მოვიდა კაცი, ბრმა ზარანი და გვიტარა, წამოდი, ბრმა ზარანი გიბარებო... მამ ბრმა ზარანი გავყვით.

გზაში ბრმა ზარანი ჰკითხა, პრემი-დენტს იარაღი თუ ჰქონდა. ამაზე გულმა რეჩხი მიყი, მაგრამ რას წარმოვიდებოდი, რისთვის ინტერესდებოდა. ნერვებმა ამიტანა, ისედაც ის სამი დღე მაგრად ვინერვულეთ მამ ბრმა ზარანი და ამაკანკალეთ. შუა გზაში ბრმა ზარანი მოგვხვდა და ატირებულმა გვიტარა, - დავიღუპეთ, ბატონმა ზარანდმა თავი მოიკლა. ძნელი

პრემი-დენტს გარდაცვალების ამბავი თუ ისევ მალულად გვემოქმედა?

როცა დავდროდი ოჯახიდან ოჯახში და დიდი საშინელება იყო იმისა, რომ თავს დაგვესხმოდნენ, მაშინ პრემი-დენტს თქვა, - არც ცოცხალი და არც მკვდარი ამო ხელში არ ჩამავდითო. მაშინ ამ სიტყვებისთვის მნიშვნელობა არ მინიჭებია. ჩვენ ხომ ერთი ტყვე ვართ და პრემი-დენტი გვექნა, რომ თავდასხმის შემთხვევაში ცოცხალი არ დავინებოდით ხუნტას.

ლურჯაშვილის ოჯახში ვიმყოფებოდით 1 იანვრის დაახლოებით დამის 3-4 საათამდე, შემდეგ მოვიდა ტრაქტორი და პრემი-დენტის ნეშტი გადავასვენეთ სოფელ ჯინაშკარაში, კამპანაში ოჯახში. ბატონი ლურჯაშვილის ცოლი გვთხოვდა, სასწრაფოდ წავსულიყავით მისი ოჯახიდან, კატეგორიულად მოითხოვდა ჩვენგან პრემი-დენტის გადასვენებას.

შულამისას მალულად დავასვენეთ პრემი-დენტის ცხედარი ტრაქტორზე და მივედით ჯონსონ კამპანაში. სახლის სიახლოვეს (ეს ის ჯონსონია, საიდანაც ბრმა ზარანდისმა 27 დეკემბერს წაიყვანა პრემი-დენტი). მამ ბრმა ზარანდისს გავბარე პრემი-დენტს, ვუთხარი, რა უბედურებაც დაგვაცხდა თავს და ვიზოვეთ, თავის სახლში დასვენების უფლება მოეცა. ის არც დაეჭვებულა, ისე დაგვთანხმდა. გამოიტანა თავისი გარდაცვლილი მისი საკაცე (ამ საკაცე მოუხვედნენ ჯონსონს მამ, რომელიც ორი კვირის წინ სენაკში მოკლეს), მოვიდა ტრაქტორთან და საკაცეზე დასვენებული პრემი-დენტის ცხედარი შევიტანეთ კამპანაში სახლში.

პრემი-დენტს გარდაცვალების ამბავი თუ ისევ მალულად გვემოქმედა?

როცა დავდროდი ოჯახიდან ოჯახში და დიდი საშინელება იყო იმისა, რომ თავს დაგვესხმოდნენ, მაშინ პრემი-დენტს თქვა, - არც ცოცხალი და არც მკვდარი ამო ხელში არ ჩამავდითო. მაშინ ამ სიტყვებისთვის მნიშვნელობა არ მინიჭებია. ჩვენ ხომ ერთი ტყვე ვართ და პრემი-დენტი გვექნა, რომ თავდასხმის შემთხვევაში ცოცხალი არ დავინებოდით ხუნტას.

ლურჯაშვილის ოჯახში ვიმყოფებოდით 1 იანვრის დაახლოებით დამის 3-4 საათამდე, შემდეგ მოვიდა ტრაქტორი და პრემი-დენტის ნეშტი გადავასვენეთ სოფელ ჯინაშკარაში, კამპანაში ოჯახში. ბატონი ლურჯაშვილის ცოლი გვთხოვდა, სასწრაფოდ წავსულიყავით მისი ოჯახიდან, კატეგორიულად მოითხოვდა ჩვენგან პრემი-დენტის გადასვენებას.

შულამისას მალულად დავასვენეთ პრემი-დენტის ცხედარი ტრაქტორზე და მივედით ჯონსონ კამპანაში. სახლის სიახლოვეს (ეს ის ჯონსონია, საიდანაც ბრმა ზარანდისმა 27 დეკემბერს წაიყვანა პრემი-დენტი). მამ ბრმა ზარანდისს გავბარე პრემი-დენტს, ვუთხარი, რა უბედურებაც დაგვაცხდა თავს და ვიზოვეთ, თავის სახლში დასვენების უფლება მოეცა. ის არც დაეჭვებულა, ისე დაგვთანხმდა. გამოიტანა თავისი გარდაცვლილი მისი საკაცე (ამ საკაცე მოუხვედნენ ჯონსონს მამ, რომელიც ორი კვირის წინ სენაკში მოკლეს), მოვიდა ტრაქტორთან და საკაცეზე დასვენებული პრემი-დენტის ცხედარი შევიტანეთ კამპანაში სახლში.

პრემი-დენტს გარდაცვალების ამბავი თუ ისევ მალულად გვემოქმედა?

როცა დავდროდი ოჯახიდან ოჯახში და დიდი საშინელება იყო იმისა, რომ თავს დაგვესხმოდნენ, მაშინ პრემი-დენტს თქვა, - არც ცოცხალი და არც მკვდარი ამო ხელში არ ჩამავდითო. მაშინ ამ სიტყვებისთვის მნიშვნელობა არ მინიჭებია. ჩვენ ხომ ერთი ტყვე ვართ და პრემი-დენტი გვექნა, რომ თავდასხმის შემთხვევაში ცოცხალი არ დავინებოდით ხუნტას.

ლურჯაშვილის ოჯახში ვიმყოფებოდით 1 იანვრის დაახლოებით დამის 3-4 საათამდე, შემდეგ მოვიდა ტრაქტორი და პრემი-დენტის ნეშტი გადავასვენეთ სოფელ ჯინაშკარაში, კამპანაში ოჯახში. ბატონი ლურჯაშვილის ცოლი გვთხოვდა, სასწრაფოდ წავსულიყავით მისი ოჯახიდან, კატეგორიულად მოითხოვდა ჩვენგან პრემი-დენტის გადასვენებას.

შულამისას მალულად დავასვენეთ პრემი-დენტის ცხედარი ტრაქტორზე და მივედით ჯონსონ კამპანაში. სახლის სიახლოვეს (ეს ის ჯონსონია, საიდანაც ბრმა ზარანდისმა 27 დეკემბერს წაიყვანა პრემი-დენტი). მამ ბრმა ზარანდისს გავბარე პრემი-დენტს, ვუთხარი, რა უბედურებაც დაგვაცხდა თავს და ვიზოვეთ, თავის სახლში დასვენების უფლება მოეცა. ის არც დაეჭვებულა, ისე დაგვთანხმდა. გამოიტანა თავისი გარდაცვლილი მისი საკაცე (ამ საკაცე მოუხვედნენ ჯონსონს მამ, რომელიც ორი კვირის წინ სენაკში მოკლეს), მოვიდა ტრაქტორთან და საკაცეზე დასვენებული პრემი-დენტის ცხედარი შევიტანეთ კამპანაში სახლში.

ყოლა წამოვიყვანეთ ზუგდიდში. ჩემი აზრით, პრეზიდენტი სველაფერზე პასუხს იმით უსვლიდა აბსანამს, რომ ყველანაირი სადავე აბსანამს ჰქონდა, ის ერთპიროვნულად განაგებდა ქველადრებს. ის პრეზიდენტის ხანელი მოქმედებდა და ასრულებდა ფაქტობრივად, პრეზიდენტის ტრის, შტაბის ხელმძღვანელების, თავდაცვის და ფინანსთა მინისტრების ფუნქციებს.

ზუგდიდში იძულებული გახდით, გადაგვეყვანა სხვა სახელში. ამასობაში ბუჩუკი აბსანამს მოლაპარაკება დაიწყო აფხაზეთთან, გალის კომენდანტ რუსლან ჯიშბარასთან. აფხაზეთი ეუბნებოდნენ, რომ დაგვემარებოდნენ კანონიერი ხელისუფლების აღდგენაში, სამაგიეროდ, რაღაცას ითხოვდნენ ჩვენგან.

გადავდით გალში. იქ ვცხოვრობდით აფხაზი ტომების ოჯახში. ოჯახის უფროსი ტროლია, ჩვენ ხომ მძებნი ვართ, ერთი სისხლი გვაქვს, ეს რას მოგვსწავრობს მონაქვე კაცო. ერთ დღესაც მოვიდა ჯიშბარა (რუსლანის პაპი, სხვა) და ლოთი მონაქვე იკითხა, სად არისო. - ჩვენი მხრიდან რაც საჭიროა, ხომ ვაკეთებთ და თქვენ რას შეგირებთ. მე ვერ მივხვდი, რაზე

წავიდა. გარკვეული პერიოდის განმავლობაში ველოდეთ ორივეს. მაგრამ მხოლოდ ბურჯანდამ მობრუნდა, პრეზიდენტს უთხრა, - ხილთან არ დამხვდა, ზუგდიდში ჩავდი, იქაც ვერ ვხვდები და წამოვიდი, ვიფიქრე, თვითონ ამოვიდოდაო. დიდხანს გავჩერება ზედა ეწერთან საშიში იყო, ამიტომ იქ დავტოვე ერთი მეტროლოგი - ჯამალ ბირბამლიანი ორ მანქანასთან ერთად, რომლებსაც უბენზინობის გამო ვერ წავიყვანდი და დიდი ესკორტით სიარულიც საშიში იყო. პრეზიდენტმა დაუბარა ბირბამლიანს, რომ აბსანამის მობრუნების შემთხვევაში, გამოეყოლა ჯვარისკენ მიმავალ გზას.

როგორც იქნა, მივალწვიეთ ხოკოს უღელტეხილს. აქ მწყემსის ქონში გავჩერდი. მერე ჩავდიდი ჩქვალურში. აქვე უკვე შეუძლებელი იყო მინქანების გადაადგილება. ისინი დავტოვეთ ცაქარ ბაქალიძემ და დენი გავაგრძელეთ გზა. შევუყვით ჩქვალურის თავზე შევხვილ ტყეებს და აქ მწყემსების ფაცვებში ვათვლიდით. ამ დროს პრეზიდენტთან და ბუჩუკთან ერთად ვიყავით დაცვის ბიჭები და ასევე ზურაბ ბუჩუკი, რომელიც ჩქვალურში დაგვხვდა ერთ-ერთ სახლში, სადაც გავჩერდით.

პრეზიდენტის აქედან წაყვანა. 2-3 კილომეტრის დაშორებით, ზემოთ, მთაში ავედი და იქ ფაცვებში ვცხოვრობდით. როცა ზარანდისთან მოვდიოდით, პრეზიდენტმა ირპალი ბოზბაშ და მამა ზინბარაშუს სთხოვა, 2 დღით დარჩენილიყვინენ და თვალყური ედევნებინათ ზარანდისთან, შეხვდებოდა თუ არა ბიბ ბუჩუკს და მერე ბოზბაშს გამოეგზავნინათ და ამოგვეყვანათ. ბაქარი ზარანდის შესაძლოა, მიხვდა კიდევ პრეზიდენტის დაცვის ბიჭების იქ დატოვების მიზეზს.

ქელზე ასვლას 4-5 საათი მოვანდომეთ. დღის გზა იყო. მივიდოდით პრეზიდენტს, ბუჩუკს, ზურაბ ბუჩუკს, ზურაბ ბუჩუკს, აბას ტაყაშვილს.

მე, გოჩა ვივის-ქე ყყენაძე, შეხვდნენ ზურაბ აბასიანიძეს პირადი დაცვის მუშა, ხობელი მასან ვიკაძე 1990-წლის 28-თებერვლიან, 1993-29 დეკემბერს. დროს და ეხის ნინაშე ვიკიძე ჩემს მეტ დანხილი მძებ და ტაქტიკური ჯგუფისთვის მის სიხვი ჯგუფისთვის. კ. ხუბუა

ზვინდვა

იყო საუბარი და გავგზავნეთ ლოთი მონაქვესთან, რომ მას დოკუმენტები დაეგზავნა. აფხაზეთში პრეზიდენტი მთლიანად აბსანამს იყო დამოკიდებული. დაახლოებით 10 დღის დაგვიანებით ილორში. აფხაზეთში რაღაც ელოდებოდნენ, მაგრამ პრეზიდენტი სასტიკი წინააღმდეგი წავიდა მათ შემოთავაზებებზე და ამის შემდეგ, როცა დაინახეს, რომ ასეთ სიტუაციაში მყოფი ბაშბარასთან გატეხვაზე შეუძლებელი იქნებოდა, გამოვიცხადებ, რომ დაგვეტოვებინათ სასწრაფოდ აფხაზეთის ტერიტორია.

ამ დროს ლოთი მონაქვე ჩვენთან აღარ იყო, სად წავიდა, არც მაშინ ვიცოდით და ახლაც ვარაუდობთ არა მაქვს.

1993 წლის 5 ნოემბერი იყო. შუალაში. აფხაზეთის ვტოვებდით. მანქანის საჭიროები ვიყავი მე - ბოზბაშთან, გვერდით იჯდა როზინო მარბამლიანი, უკან - პრეზიდენტი, ბატონი ბასო ბუჩუკი და ბატონი ბანდვალაძე. ჩვენ მივყავით აბსანამს მანქანა. მასთან ერთად იყვნენ პრეზიდენტის მანქანის წინ მიდიოდა კიდევ ერთი მანქანა, რომელიც იყვნენ დაცვის ბიჭები: ზურაბ ბუჩუკი, მამა ზინბარაშვილი, ირპალი ბოზბაშ, ბოზბაშ მარბამლიანი. რაც შეეხება ბიბინა ბარბარაშვილს (დეპუტატი), ის მუდგოვსთან ერთად დარჩა ილორში.

გადმოვიდა რუსის ხილზე (აფხაზეთში გამოცხადდა) და აფხაზეთში მდინარე ენგურის საფინანსო მხარეს, ჯვარის მიმართულებით. ავედით სოფელ ზედა ეწერში (სენების დასახლება). ამ ტერიტორიიდან დაგვემორდა ბუჩუკი აბსანამს. ბენზინის და სხვა რაღაცების ამოტანაზე იყო საუბარი. ამასვე პრეზიდენტმა და აბსანამს ისაუბრეს და ამის მერს ის თავისი მანქანით წავიდა, მას უკან უნდა გაემართა ზურაბ ბუჩუკი და ერთმანეთს ხილთან შეხვდებოდნენ.

მაშინ ყოველი გადაადგილება უდღეს რისკები იყო დაკავშირებული. აბსანამის წასვლისთანავე ბურჯანამს მანქანის საბარგულში ჩააწყობ ბენზინისთვის „კანისტრები“ და ისიც

8 ნოემბერს ამოვიდა ბუჩუკის ნაცობი, რომელმაც ამოუტანა აბსანამი, რომ იქ, სადაც ვიყავით, გაჩერება საშიში იყო. „მხედრობის“ და სხვა შეიარაღებულები მოდიან და წინ ბავშვები ჰყავთ აფარებულნი. ამიტომ მივიღეთ გადაწყვეტილება, პრეზიდენტის ადგილსამყოფელი მკაცრად გასაიდუმლოებული ყოფილიყო და ამ მიზნით მე, ზურაბ ბუჩუკი, აბოტო პინურაშვილი, ბაჩუკი ბანდვალაძე, ვინმე „წრფულან“, პრეზიდენტთან ერთად წავიდეთ ფიფიების დასახლებაში, ერთ-ერთ სახლში. ეს იყო 9 ნოემბერი.

მივალწვიეთ მდინარე ენგურს და ვეძებდით ფონს. ხილზე გადასვლა შეუძლებელი იყო, ვინაიდან უმარბარაშვილის სამხედროები აკონტროლებდნენ ტერიტორიას. იძულებულნი ვაყვებით, მდინარე ენგურის გადავადგეყავით. პრეზიდენტმა ჩვეთან ერთად გადმოიტანა ყინულივით ცივი სწრაფი მდინარე და მივედით ამ „წრფულანს“ ოჯახში. იმ სახლში (მუყავაში) დაგვხვდა ბაქარი ზარანდისი დაგვენიშნა პირთან ერთად. აქ პრეზიდენტმა და ზარანდისმა ისაუბრეს. ზარანდის ეუბნებოდა, პარტიზანულ ბრძოლებს წამოვიწყებო. ბატონმა ზინბარაშვილს, 2 ჰქვამდინო დალია და ცოტა ხნით მოისვენო. კარგად რომ დავამდა, ზარანდისთან ერთად მის ბანაკში წავიდეთ. მან პრეზიდენტი დააჩქარა, რომ ის ადგილი დაცული და საიმედო იყო. ის ცხელი წინ მიგვიძღოდა, უკან ჩვენ მიგვებოძათ. მივედით მუშაბას ხეობაში, ბაქარი ზარანდის ბანაკში.

იქ მართლაც მიუღებელი ტერიტორია დაგვხვდა, მაგრამ ბუჩუკის ხალხი ირეოდა - ზარანდის ხალხი, ახალგაზრდა ბიჭები. ყველა შეიარაღებული იყო. მიმე ტეჭნია იქ ვერ შემოაღწევიდა. მისასვლელი გზები საგულდაგულად ჩაუხრებოდა. იქ რამდენიმე დღე დაგვიკავით, დაახლოებით 5 დღე, 14 ნოემბერამდე. იქ ყოფნის პერიოდში შევიტყვეთ და პრეზიდენტმა იცოდა ამის შესახებ, რომ ზარანდისს საიდუმლო კავშირი ჰქონდა გაბმული ბიბ ბუჩუკსთან. ამიტომ გადაწყვიტეთ

ჩაბა, როზინო მარბამლიანი და მე - ბოზბაშთან, წინააღმდეგ დაწესდა დაცვა მისი ჯანდაცვა. ამის მერე რამდენიმე მკითხა, როგორი სიტუაცია დაიხვდა ზარანდის ბანაკში. ვერ უშვებდა პრეზიდენტი იმას, რომ ბიჭები მის გარეშე მიიღებდნენ მსგავს გადაწყვეტილებებს. ამ ფაცვაში ერთი კვირა დაგვიკავით, დაახლოებით 19-20 ნოემბერამდე.

აქედან წავიდეთ მუყავის ხეობაში, ტყის მხარეს, ბრბაძის ოჯახში. ერთი დამე ვიპოვე. იქ უსინათლო კაცი დაგვხვდა, რომელმაც ხელის ჩამორთმევის დროს იცნო ბატონი პრეზიდენტი და უთხრა, - თქვენ ზინბარაშვილს არა ხართ? გავიდა სიხარულისგან ეს აღამიანი, ხელზე უსიყვარულოდდა პრეზიდენტს და ამბობდა, - 20 წელია, სეერთოდ ვერ ვხედავ და თქვენ შემოხვდით თუ არა, მაშინვე დაგინახეთ. ძალიან ამაღელვებელი იყო ეს ყოველივე. ამ კაცთან 4 დღე გაჩერდით.

ბრბის ოჯახში მისვლისთანავე იქ მოვიდნენ ბაქარი ზარანდისი და „პუშკინი“. ყველას ძალიან გავიკვირდა მათი მოსვლა, ვინაიდან ჩვენ გარდა არავინ იცოდა, სად ვიყავით, რაც იცნო არ გვექონდა და არავფერი. როგორც ჩანს, ვიღაცებმა გვითხვეს და ჩვენ დაგვიყვარებდნენ. ექვამ შევიპყრო ყველა. მოსვლისთანავე „პუშკინმა“ მიუთხრა, - ბოზბაშ, მანქანა მოვა და შე არსად წავიდოდნენ, მაგრამ ვაქნა და რა ვიფიქრო, ახარო. როგორც ვინდა, მობრუნდეთ მათ გარეშე და პრეზიდენტს უთხრა, აღარ დამხვდნენო. საინტელ ხასიათზე დაგბრუნდით (ამის შემდეგ ირპალი ბოზბაშ და მამა ზინბარაშვილის ბერი უტინობა. აგერი, 10 წელზე მეტი გავიდა და მთი ახალგაზრდა იყო გამოჩენილია. რამდენიმე წლის შემდეგ ჭორისა და ვარაუდების დონზე შევიტყვეთ, რომ არსებობდა ისინი მოწყვნი გამხდარან ზარანდისს საიდუმლო შეხვედრისა ბიბ ბუჩუკსთან, ზარანდისს ისინი მოუტყავს, იმის შიშით, რომ პრეზიდენტს არ შეეცოდა და მდინარეში გადაუყრიდა. - ავტორი).

ახლაც რომ ვისვენებ, ბაქარი ზარანდის იმდენად აღელვებული იყო, რომ ძალიან სავსეოდ გამოიყურებოდა. მე ერთი შევივივინე და წამოვივი. იქიდან გამომავალი „პუშკინი“. მას აინტერესებდა, სად გვავიდა პრეზიდენტი. „პუშკინმა“ პრეზიდენტს უამბო მამას და ირპალის წასვლის ამბავი. პრეზი-

დენტი ექვამ ჩავარდა, რატომაც ვერ დაიჭირა „პუშკინის“ ნაამბობი. ამის მერე რამდენიმე მკითხა, როგორი სიტუაცია დაიხვდა ზარანდის ბანაკში. ვერ უშვებდა პრეზიდენტი იმას, რომ ბიჭები მის გარეშე მიიღებდნენ მსგავს გადაწყვეტილებებს. ამ ფაცვაში ერთი კვირა დაგვიკავით, დაახლოებით 19-20 ნოემბერამდე.

აქედან წავიდეთ მუყავის ხეობაში, ტყის მხარეს, ბრბაძის ოჯახში. ერთი დამე ვიპოვე. იქ უსინათლო კაცი დაგვხვდა, რომელმაც ხელის ჩამორთმევის დროს იცნო ბატონი პრეზიდენტი და უთხრა, - თქვენ ზინბარაშვილს არა ხართ? გავიდა სიხარულისგან ეს აღამიანი, ხელზე უსიყვარულოდდა პრეზიდენტს და ამბობდა, - 20 წელია, სეერთოდ ვერ ვხედავ და თქვენ შემოხვდით თუ არა, მაშინვე დაგინახეთ. ძალიან ამაღელვებელი იყო ეს ყოველივე. ამ კაცთან 4 დღე გაჩერდით.

ბრბის ოჯახში მისვლისთანავე იქ მოვიდნენ ბაქარი ზარანდისი და „პუშკინი“. ყველას ძალიან გავიკვირდა მათი მოსვლა, ვინაიდან ჩვენ გარდა არავინ იცოდა, სად ვიყავით, რაც იცნო არ გვექონდა და არავფერი. როგორც ჩანს, ვიღაცებმა გვითხვეს და ჩვენ დაგვიყვარებდნენ. ექვამ შევიპყრო ყველა. მოსვლისთანავე „პუშკინმა“ მიუთხრა, - ბოზბაშ, მანქანა მოვა და შე არსად წავიდოდნენ, მაგრამ ვაქნა და რა ვიფიქრო, ახარო. როგორც ვინდა, მობრუნდეთ მათ გარეშე და პრეზიდენტს უთხრა, აღარ დამხვდნენო. საინტელ ხასიათზე დაგბრუნდით (ამის შემდეგ ირპალი ბოზბაშ და მამა ზინბარაშვილის ბერი უტინობა. აგერი, 10 წელზე მეტი გავიდა და მთი ახალგაზრდა იყო გამოჩენილია. რამდენიმე წლის შემდეგ ჭორისა და ვარაუდების დონზე შევიტყვეთ, რომ არსებობდა ისინი მოწყვნი გამხდარან ზარანდისს საიდუმლო შეხვედრისა ბიბ ბუჩუკსთან, ზარანდისს ისინი მოუტყავს, იმის შიშით, რომ პრეზიდენტს არ შეეცოდა და მდინარეში გადაუყრიდა. - ავტორი).

ახლაც რომ ვისვენებ, ბაქარი ზარანდის იმდენად აღელვებული იყო, რომ ძალიან სავსეოდ გამოიყურებოდა. მე ერთი შევივივინე და წამოვივი. იქიდან გამომავალი „პუშკინი“. მას აინტერესებდა, სად გვავიდა პრეზიდენტი. „პუშკინმა“ პრეზიდენტს უამბო მამას და ირპალის წასვლის ამბავი. პრეზი-

არსებულ სიტუაციაზე და აფხაზეთის მშპარანდის მიერ ჩაბარებულზე.

ან როგორ მემონინამ იქ ყოფნის მეთად დღეს უთხრა, - ვიღაცებმა შეიტყვეს, აქ რომ ხართ და აუცილებლად ადგოთ უნდა გამოიცვალეთო. მერე ისევ შეგიძლიათ აქ მოსვლაო. ან როგორ მემონინამ გვითხრა, ბასო ზარანდისი მდინარის მთორე მხარეს დაგვხვდებით და წავიყვანთ საიმედო ადგილზეო. ზურაბ ბუჩუკს მემონინსთან დარჩა. მემონინამ გავვატოვო, იქ მართლაც დაგვხვდა ბასო ზარანდისი „ვილისით“ და წავიყვანა ჯინბარაშვილი, ჯინბარაშვილი მამარაშვილის ხალხში.

ეს იყო დაახლოებით 15 დეკემბერი. მამარაშვილისთან დაგვიკავით 10 დღემდე. აქ მოსვლისთანავე პრეზიდენტს მუცლის ძლიერი ტკივილი და შემცირებული დაეწყო. ფანჯარა დაგვიანდა, პრეზიდენტი ითანში მართო იჯდა და აკანკალებდა. ეგრევე შედაე კარი და გვითხრა, - ცუდად ხართ, ბატონო ზვიად? - არა, არაფერია, - მიბასუსხა.

მე არ მოვეშვი და ვუთხარი, - იქნებ ექიმი გჭირდებათ ან წამალი, ბატონო ზინბარაშვილი. - არა, თუ დღეერთი გწამს, არაფერია, გამოვიღის, გენაცვალე, - მიბასუსხა დაბალი ხმით.

თავიდან ცლილობდა, ჩვენთვის არ ეგრძობინებინა ავადმყოფობა, მაგრამ როცა მისი ჯანდაცვა თანდათან გაუარესდა, ყველანი საგონებელში ჩავევართით, რა გვექნა, რით გვევართო, არ ვიცოდით. მერე კიდევ გვითხრა, - რა ხდება, ცუდად ხომ არ ხართ-მეთქი. მერე თქვა, - მე ვგონი, მომწონს თქვენი და ისაუბრა, რომ მოწონებდას სხვადასხვა მეთოდი არსებობს.

ჯინბარაშვილის ხალხთან ყოფნის დროს მოვიდა ბუჩუკის მამარაშვილი. მან მოიტანა აბსანამი - ბიბ მამარაშვილი პრეზიდენტთან შეხვედრა უნდა. მაგრამ მისი წასვლის შემდეგ არავინ გამოჩენილა. ბუჩუკის შიშით კი მოიტანეს აბსანამი და იწვეოდას აბსანამი. მოვიდნენ ბუჩუკი და ან როგორ ჩაუხვდით და პრეზიდენტს უთხრეს, - სხვაგან უნდა გადაგვიყვანოთო. ამ დროს უკვე სერიოზული პრობლემები ჰქონდა ჯანმრთელობის მხრივ. ჩუხუშვილი წავიდნენ და მეორე დღეს (27 დეკემბერს) მოიყვანეს „გზა 24“ მარკის მანქანა. მაშინვე თქვეს, ოჯახი 4 კაცზე მეტს ვერ მიიღებდა. მანქანაში როცა ჩასვდნენ პრეზიდენტი, ბატონი ბასო, ჩუხუშვილი, ლცვიშვილი და პრეზიდენტი, ბატონი ბასო, ჩუხუშვილი, ლცვიშვილი და ბატონი ბანდვალაძე, მანქანის სალონში ადგილები არ იყო. საბარგულში ვივადეთ და ბურჯანამს მივადგინეთ 4 კაცის წასვლას. პრეზიდენტი, უნდა ითქვას, რომ ამ ხნის განმავლობაში, როცა სხვადასხვა ოჯახს ვაფარებდით თავს, ძალიან მოწყვებული იყო ოჯახის წევრების მიმართ, ებოდიშებოდა კიდევ მათ. ბატონმა ზვიადმა ზურაბ დაუყვარებული მოთხოვნის შემდეგ - ჩვენ აუცილებლად უნდა წამოვიდეთო, გვითხრა, როგორც კი მივალთ, მაშინვე კაცს გამოგვავაზავნი და მოგვიყვანენო. არც მან და, ბუნებრივად, არც ჩვენ, არ ვიცოდით, ანბანში თუ მიჰყავდათ პრეზიდენტი.

დავრჩით ჯინბარაშვილის ხალხში 8 და ზურაბ. შემეტყველა, იქვე ტყეს ვაფარებდით თავს. ისეთი აღვლიდა ვადენებდით თვალს, საიდანაც ჯინბარაშვილის ხალხში მიმსვლელი დავინახავდით. გადოდა დღეები და არავინ ჩანდა. გადავირჩეთ ბურჯანამს და მე, ვერაფრით წარმოგვედგინა, რატომ არავინ მოდიოდა ჩვენთან. ყველაზე მეტად ის გვიანტერესებდა, რატომ თავად პრეზიდენ-

ტი არ გვიგზავნიდა კაცს. ნერვებზე ვისხვდით მე და ზურაბ.

31 დეკემბერი რომ თენდებოდა, ბოლო ჩუხუშვილი მოვიდა ჯინბარაშვილი და ბასო ჩუხუშვილი და ბასო ჩუხუშვილი. რამდენიმე დღე და გვითხრა, - წავიდეთო. რამდენიმე დღე და აქ მოვიდნენო. მაშინ ვვითხრა, სად იყვნენ გაჩერებული და მითხრა, - ხიბულაში უნდა წავიდეთო. სასწრაფოდ წამოვივადო, გზაში როზინო მარბამლიანი შეგვხვდა. როზინო მარბამლიანი, პრეზიდენტმა თავი მოიკლათ. ამ სიტუაციაში ჯინბარაშვილი, არ ვიცოდა. ერთი ის მასსოფს, ავტობუსი გადავტყვეთ და როზინო მარბამლიანი დაგვიყვანა, - რას ვქვიათ თვე მოკლა-მეთქი, - ვერ ვიცი. მერე გონს მოვედით და მივედით ხიბულაში, ბატონო ლეონიას ხალხში.

მისვლისთანავე ავედით მეორე სართულზე. გარდაცვლილი პრეზიდენტი საწოლზე იწვა, ბურჯანამს გადახანდა ზეწარი და ზედ დაეწყო. პრეზიდენტი ცხედარი ისევ თბილი მომჩვენებოდა. საშინელება ტრიალებდა, გაოგნებული და გაუბედურებული ვიყავით. ლეონიას ოჯახი, განსაკუთრებით, ცოლი ძალზე შეშინებული იყო და მოითხოვდა, სასწრაფოდ დაგვეტოვებინა მათი სახლი, გადაგვეყვანებინა პრეზიდენტის ცხედარი. საგონებელში ჩავევართით, რა გვექნა, არ ვიცოდით, ვერ იმის მწუხარება, რომ პრეზიდენტი ცოცხალი აღარ იყო და მერე ის, რომ როგორ მოგვეხერხებინა მისი გადასვენება, არ ვიცოდით. მწელი სიტუაციით იმის გადმოცემა, რასაც მაშინ განვიცდიდით თითოეული ჩვენგანი. გასხვებაც კი ვზარავს. ლეონიას ლეონიას ვუთხარით, დაღამებამდე ედროვებინა და მერე საღამო გადავიდეთო. მაგრამ საღ. წამოვიდნენ არ გავაჩნდა. ლეონიას ოჯახში მოვიდა ან როგორ ჩუხუშვილი (ეს ის ან როგორ ჩუხუშვილი, ვინც ჯინბარაშვილი, ჯინბარაშვილი მამარაშვილის ოჯახიდან 27 დეკემბერს წაიყვანა პრეზიდენტის სხვა პირებთან ერთად). მან მოიყვანა ტრაქტორი (წინ ლაფეტით). ცხედარი დაგვასვენეთ და ნელი სვლით წავიდეთ ჯინბარაშვილის იმედს გვექონდა, რომ იქ ჯინბარაშვილი დაგვეხარებოდა. ბურჯანამს და მარბამლიანი შევიდნენ მასთან სახლში, ჩვენ გარეთ ველოდებოდით, ტრაქტორი სახლთან შორიანლოს გავაჩერეთ. პრეზიდენტის თავი მუხლზე მეგვეხა, არ მიეტეგებოდა, რკინაზე წოლილიყო. როცა ბურჯანამს და მარბამლიანი გამოვიდნენ, მათ გამოჰყვა ჯინბარაშვილი და ამის მერე პრეზიდენტი (ცხედარი გადაგასვენეთ მამარაშვილის ხალხში. მასსოფს, საკაცე მოიტანა ჯინბარაშვილი. ოთახში შევასვენეთ, პრეზიდენტის ცხედარი გავაპატრონეთ. ზურაბ ბურჯანამს და ბატონი ბანდვალაშვილი დაბანეს, წვერი გაპარეს, მარჯვენა-კისტოში ჩავეცეს. ამასობაში მე და როზინო მარბამლიანი სახლიდან 40-50 მეტრში, ყანაში, საფლავის გათხრას შევუდგით. თავიდან ზურაბ ამბობდა, ასე მალულად როგორ დავასაფლავოთ პრეზიდენტი, ეკლესიაში დავკრძალოთო, მაგრამ ყველას გვეშინოდა ამის. არ გვირეოდა, ვინმეს შეეტყო მისი ცხედრის ადგილსამყოფელის შესახებ.

მასსოფს, როცა უბედოდ სავარსებოდა ტყეებში ადგილიდან ადგილზე გადავდიდით. პრეზიდენტმა რამდენიმე მითხრა, - არც მე ვივადეთ და არც ცოცხალი ამათ ხელში არ ჩამავადოთ. ერთხელ ისიც თქვა, საქართველოში დამპარსეთო. მაშინ ამ სიტუაციისთვის განსაკუთრებული მნიშვნელობა არ მიმიჩნებოდა. საშიშროება ძალზე დიდი იყო და ჩვენ ყველა

მამარაშვილი და ზურაბ. შემეტყველა, იქვე ტყეს ვაფარებდით თავს. ისეთი აღვლიდა ვადენებდით თვალს, საიდანაც ჯინბარაშვილის ხალხში მიმსვლელი დავინახავდით. გადოდა დღეები და არავინ ჩანდა. გადავირჩეთ ბურჯანამს და მე, ვერაფრით წარმოგვედგინა, რატომ არავინ მოდიოდა ჩვენთან. ყველაზე მეტად ის გვიანტერესებდა, რატომ თავად პრეზიდენ-

გასული წლის დეკემბრის თვე სიცილის დედოფალმა მზია კვირიკაშვილმა ამერიკაში გაატარა. იგი მამულა ონაშვილთან, ზურა დოიჯაშვილთან, ნუკრი კაპანაძესთან, გურამ ჯაშთან და თამრიკო გვეგეკორთან ერთად 20 დღე ამერიკაში ქართველი ემიგრანტებისათვის კონცერტებს მართავდა.

მზია კვირიკაშვილი გაკვირვებული დარჩა, როცა აღმოაჩინა, რომ ამერიკაში მყოფ ქართველებში ძალიან პოპულარულია. მისი აზრით, ეს ჯერმალ ბალაშვილისა და მისი „ოუპორინას“ დამსახურებაა, რომლის ვიდეომასალები ამერიკაში მცხოვრებ ქართველების ოჯახებში მრავლად აღადა.

მზია კვირიკაშვილს ამერიკა ვიდეოკამერითა და ფართოდ დაჭყეტლი თვალებით შემოუვლია, ხოლო მეტროპოლიტენის მუზეუმი პირდაპირ დაუთვალა.

იანვრის ბოლოს იგი კვლავ ამერიკაში მიემგზავრება. 5 თებერვალს უკვე დანიშნულია მისი სოლო კონცერტი იქ მცხოვრებ ქართველ მუსიკოს თამრიკო დავითაშვილთან ერთად. ამერიკაში მეორედ ჩასვლისას მას აქვს გეგმა, თუ რა დარჩა სანახავი. ერთ-ერთი მთავარი მიზანი კი ისაა, რომ ერთი დღე რობერტ ლე ნიროს რესტორანში გაატაროს, პირადად ნახოს ვარსკვლავი, ჩაეხუტოს და მასთან ერთად სურათიც გადაიღოს.

- ამერიკაში წმინდა ნინოს სახელობის ქართულმა მარიალამაღვლებმა ეკლესიამ და მისმა ღვთისმშობელმა, ალექსანდრე თანდელაშვილმა მიუძღვნა. მიწვევები ვიყავით მე, მამულა ონაშვილი, გურამ ჯაშმა, ზურა დოიჯაშვილი, ნუკრი კაპანაძე და მასობი თამრიკო გვეგეკორი. ჩვენი კონცერტი ბრუკლინში, მილენიუმის თეატრში ჩატარდა, რაც ძალიან დიდი პატივია. ბრუკლინი ძირითადად რუსებია და სასაზღვროდ, ამიტომ არ მქონია ენობრივი ბარიერი. ჩემი ინგლისურით მხოლოდ გაქცეულ ამერიკელს თუ მოვაბრუნებ. 20 დღის განმავლობაში ინგლისური არც დამჭირებია, რადგან გარშემო სულ ქართველები გვყავდა.

ლიც ამერიკაში თითქმის ყველა ქართველს აქვს სახლში. მთელი ცხოვრება მადლობელი ვიქნები ჯემალ ბალაშვილის, რომ თავისთან ამიყვანა და საშუალება მომცა, ბოლომდე დავიხარავო.

ამერიკაში ძალიან პაწაწინა არსებდა ვიგორძე თავი. დაგათვალა იერი ნიუ-იორკი, ვიყავი ბროდვეის შოუზე, მოვინახულე მადამ ტუისოს მუზეუმი, ატლანტიკ სიტიშიც მოვხვდი და კაზინოშიც ვიყავი, სადაც 106 დოლარი მოვიგე, მაგრამ მერე 56 დოლარი წავაგე და სულ რომ არ წამეგო,

ჩემს გამოსვლაზე პირველად ვნახე, რომ ხალხი ტირიდა, სიცილის შემდეგ ცრემლები სდიოდათ, რადგან ვნახებოდათ ის ქვეყანა, რომელიც უკვე წლების განმავლობაში არ უნახავთ. მაშინ პირველად მივხვდი, რომ ამერიკაში წასული ქართველები ბენინები არ არიან და რაც არ უნდა კარგი ცხოვრება ჰქონდეთ, მათ თავლებში უდიდესი სევდაა. ეს ქვეყანა კარგია ტურისტის ამპლუაში.

ამერიკაში ჩვენს კონცერტებს ორგანიზებას ორი ქართველი, გელა საჩაღელი და თინიკო ყენია უწევდნენ. ბრუკლინის გარდა, კონცერტი გვეჭინდა ფილადელფიაშიც.

- ამერიკამ რით გაგაოცათ?

- ამერიკული ვიზაჟები არასოდეს დამავიწყდება. პირველად ვიყავი ამ ქვეყანაში და ვერ წარმოვიდგენდი, რომ იქ მცხოვრებ ქართველებშიც პოპულარული ვიქნებოდი. 2000 წლიდან ვიღებ „ოუპორინას“ მონაწილეობას და ჩემს კარიერამაც პიკს მიაღწია. თითოეული „ოუპორინას“ შემდეგ გამოდის ვიდეომასალა, რომ-

ვთქვი, გამარჯვებული მაინც გამოვიდე კაზინოდან-მეთქი, და ასეც მოვიქეცი.

როცა მეტროპოლიტენის მუზეუმში საკუთარი თვალით ვნახე ვან გოგის, რემბრანდტის, პიკასოს ნახატები, გაოცებისაგან პირი დავადე და მთელი მუზეუმი პირდაღებულმა შემოვიარე. ბრუკლინში ცხოვრობენ ცოლ-ქმარი - შოთა და თამრიკო დავითაშვილები, რომლებიც ერთ დროს თბილისში როკმუსიკის ლეგენდებად ითვლებოდნენ. თამრიკო ჩვენს კონცერტზეც გამოვიდა და ორი სიმღერა იმღერა. სწორედ მისი მიწვევით იანვრის ბოლოს მეორედ მივიღე ამერიკაში. მილენიუმის თეატრზე უკვე გაკრულია აფიშები და 5 თებერვალს ჩემი და თამრიკოს სოლო კონცერტი შედგება. სანამ ამერიკაში ჩავალ, მე და ნეკა სებისკვრაძე მიწვევები ვართ საბერძნე-

თში ქართველი ემიგრანტების ასოციაციის მიერ და შემდეგ იქიდან ამერიკაში მარტო გაფრინდები.

- ამერიკაში მხიარული კომპანიით გაემგზავრეთ და ალბათ მგზავრობაც მხიარული იყო?

- ძალიან მეშინოდა თვითმფრინავით ათი საათი მგზავრობა, თანაც გულთან დაკავშირებული პრობლემები მქონდა, სტენდიტა მაქვს გაკეთებული და ვშიშობდი, პაერში არ მომკვდარიყავი. ისე ვერ ვავებე ამერიკაში წასვლა, ნებართვა ექიმსგან რომ არ ამელო. წნევები აღარ მაწუნებდა და ამიტომ ექიმმა მითხრა, რომ ფრენა ძირითადად წნევებისთვისაა საშიში. მართლაც, მთელი გზა ენა არ გამოჩერებია და თავი კარგად ვიგრძენი. შეუძლებელია იმ კომპანიაში, სადაც ზურა დოიჯაშვილი, გურამ ჯაშმა და მამულა ონაშვილი

არიან, მოიწვიო. ისეთი სიტუაცია იყო, რომ მე და ნუკრი სიტყვასაც ვერ ვაკვივებდით.

ამერიკაში ერთმანეთს იშვიათად ვხვდებით. სხვადასხვა ოჯახში ვიყავით განაწილებულნი და თითოეული ოჯახი თავისებურად აგვარებდა ამერიკის დათვალიერების გეგმას. ბიჭებმა ლას ვეგასშიც მოახერხეს წასვლა.

უკან რომ ვბრუნდებოდი, თვითმფრინავში ცუდად გავხდი. ის 20 დღე, რაც ამერიკაში ვაგატარე, ძალიან გადატვირთული იყო ჩემთვის. დღე-ღამეში სულ სამი საათი მეძინა, დანარჩენ დროს დავწინწალებდი, ვათვალიერებდი, ქართულ ოჯახებს ვსტუმრობდი, ამერიკიდან დილით გამოფრინდით და წინა ღამე თეთრად ვავათენე, გამოუძინებლობის და გადავირთვის გამო თვითმფრინავში ცუდად გავხდი. საბედნიეროდ, სალონში ქართველი და უცხოელი ექიმებიც აღმოჩნდნენ. ჩემი წამალი მხოლოდ ძილი იყო. ბრუკლინიდან ამსტერდამში დავფრინდით, 12 საათის შემდეგ იყო რეისი თბილისისაკენ, ამიტომ გადავწყვიტე აეროპორტშივე დამეძინა. რომ მიმოვიხედე, ყველას სკამზე ეძინა, ამიტომ უხერხულობა არ მდგომარეობდა, როცა სკამზე წამოვწეხი და ქურქი გადავიფარე. როგორც ჩანს, ბიჭებმა მოიწვიეს და რომ ვავილიძე, თავთან მათხოვრის ყუთი დავინახე. თუმცა ალბათ მდიდარი მათხოვრების კატეგორიაში ვიყავი გასული, რადგან ძვირფასი ქურქი მესურა. ამის გამო ყუთი ცარიელი იყო. მანამდე ბიჭებს მე ვაწვავდები

ეს ინტერვიუ საქართველოში გამომაგალ ჟურნალ „სარკის“ 17 იანვრის ნომერში დაიბეჭდა. მასში სიცილის დედოფალი მზია კვირიკაშვილი ამერიკაში გასტროლებზე საუბრობს.

ფეიქრობთ, ინტერესობალებული არ იქნება, თუ ამ საუბარს ჩვენი გაზეთის მკითხველებიც გაეცნობიან.

ხოლო, მხნარებს ვუღებდით. ყველაზე მეტად ის მახარებს, რომ ჩემმა მასპინძლებმა უკვე შეუკვეთეს ბროდვეის თეატრში სამ წარმოდგენაზე ბილეთები. დღეებს ვითვლი, როდის მოვხვდები ისევ ბროდვეის თეატრში. ასევე ბედნიერი ვარ, რომ ვიყავი პოლიუფული მსახიობების რესტორანში, სადაც მსახიობების კაბები იყო გამოფენილი. ამერიკაში ყველაზე მეტად ის მომეწონა, რომ არც ერთ რესტორანში, არც ერთ დაწესებულებაში არ ეწვეიან. სივარეტის მოწვევა მხოლოდ ქუჩაშია ნებადართული, რაც ჩემთვის, როგორც მწვევლისთვის, წველვა იყო, ამიტომ ნაკლებს ვეწვიდი. უამრავ რესტორანში ვიყავი და ერთადერთი მოგვცეს მოწვევის საშუალება.

მზია კვირიკაშვილი მა ამერიკაში ვართ და წაყუხიდი ძვანუხიდი მუხიარა

ყველა ევაცინე დედოფალი!

გაზეთ „მამულის“ რედაქცია დაბადების დღეს ულოცავს საქართველოს სიცილის დედოფალს, ქალბატონ მზია კვირიკაშვილს, ვუსურვებთ უღვე სიხარულს, ბედნიერებას, ჯანმრთელობას და ხანგრძლივ სიცოცხლეს. ნათქვამია, სიცილი ადამიანს სიცოცხლეს უხანგრძლივებსო. ხოდა, თქვენი ჯანმრთელობით ჩვენს სიცოცხლესაც ვლოცავთ სიცილის დედოფალი. კვლავ გვაცინეთ და გვახარეთ!

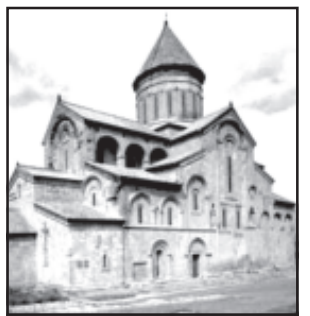
XI საუკუნის დასაწყისში გაერთიანებული საქართველოს შარბაძე პოლიტიკურმა გავლენამ და გიორგი მთაწმინდელის დიდმა საერთაშორისო ავტორიტეტმა საქართველოს სამოციქულო ეკლესიის თვითმმართველობის საკითხი დადებითად გადაწყვიტა... გიორგი მთაწმინდელსა და ანტიოქიის პატრიარქს შორის გამართული დისპუტი საქართველოს სამოციქულო ეკლესიის ავტოკეფალიის აღიარებით დასრულდა და მაშინდელმა ქრისტიანულმა სამყარომ კიდევ ერთხელ ირწმუნა ღვთიური შარბაძეანდელით გაბრწყინებული დიდი ქართველი სასულიერო მოღვაწის აზროვნების სიდიადე... გიორგი მთაწმინდელი საქართველოს ეკლესიისათვის თვითმმართველობის უფლებების მისანიჭებლად რომ იბრძოდა, ქართველი ერის კანონიერ მოთხოვნას ანტიოქიის პატრიარქს იური უტყუარი არგუმენტით უსაბუთებდა: პირველი — საქართველოში ქრისტიანობის ორმა მოციქულმა — ანდრია პირველწოდებულმა და სვიმონ კანანელმა პირველ საუკუნეშივე იქადაგეს ქრისტიანობა; და მეორე — მაცხოვარმა ანდრია მოწაფეთა შორის პირველი გამოარჩია, სწორედ ამიტომ ეწოდა მას პირველწოდებული და, ამდენად, მოციქულთა შორის ანდრია თვით პეტრეზეც მაღლა დგას! ამ ფონზე ქართულ ეკლესიაში XI საუკუნის დასაწყისშივე პატრიარქის თანამდებობა დაწესდა და ეკლესიის უმაღლეს პირს, რომელიც ვახტანგ გორგასლის დროიდან კათალიკოსის ტიტულს ატარებდა, ამიერიდან კათალიკოს-პატრიარქი ეწოდა!.. საქართველოს პირველი კათალიკოს-პატრიარქი იყო მელქისედეკ I (1010-1033), ბაგრატ III-ის ახლო ნათესავი და გამოცდილი დიპლომატი, რომლის სახელსაც სვეტიცხოვლის ადგილზე-განახლება უკავშირდება. მელქისედეკ I საქართველოს ეკლესიამ წმინდანად შერაცხა, თუმცა, დიდი დაგვიანებით... დღეს სვეტიცხოვლის დიდი ტაძრის უშველებელი დარბაზი ბევრი სახელოვანი და პატივდებული ქართველის საუკუნო განსახვენებელია... აქ არის გმირთა გმირი ვახტანგ გორგასალი, აქვეა უბედური „პატარა კანი“, მთელი ევროპა რომ განაცვიფრა ხმლის ტრიალით, აქვე არიან დიდი თავადები, სასულიერო პირები, მაგრამ საქართველოს პირველი კათალიკოს-პატრიარქის საფლავი არსად ჩანს!.. XX საუკუნის 60-70-იან წლებში აკადემიკოს გიორგი ჩუბინაშვილის ხელმძღვანელობითა და ცნობილი ქართველი არქეოლოგის ვახტანგ ცინცაძის მონაწილეობით სვეტიცხოველში სამეცნიერო-სარესტავრაციო სამუშაოები დაიწყო; მეცნიერებმა მცირე მასშტაბის არქეოლოგიური გათხრებიც აწარმოეს... ზუსტად იმ ადგილას, რომელიც კათალიკოს-პატრიარქმა მელქისედეკ I-მა სიციცხლეშივე ამოიჩინა სამუდამო განსახვენებლად და ამის შესახებ თავის ანდერძშიც საგანგებოდ მიუთითა, სამეცნიერო ექსპედიციამ აკლდამა აღმოაჩინა!.. აკადემიკოს გიორგი ჩუბინაშვილის მტკიცებით, მაშინ მეცნიერებმა მელქისედეკ I-ის საძვალეს მიაკვლიეს... უღმერთო კომუნისტურმა რეჟიმმა, რომელსაც საქართველოს მეფეებისა და პატრიარქების ხსენებაზე ნაწლავების გადახლართვა ემართებოდა, არქეოლოგებს აკლდამის განხნის უფლება არ მისცა და სვეტიცხოვლის აღმოჩენილი და გამაშვენიერებული დიდი საეკლესიო მოღვაწის საფლავი დაამალა... კომუნისტები არც ამით დაკმაყოფილდნენ და ედუარდ შევარდნაძის ცეკას მდივნად აღზევების შემდეგ, გასული საუკუნის 70-იან წლებში, სვეტიცხოვლის სამხრეთ კედელს მოაშორეს, მოანგრის და საერთოდ გააქრეს საუკუნეების წინ მარმარილოში ნაკვეთი მეფეთა დასაბრძანებელი. მელქისედეკ I-ის აკლდამის ადგილმდებარეობის დასაზუსტებლად „სავალ-დასავალი“ საგანგებოდ დაუკავშირდა წარსულში ცნობილი საეკლესიო მოღვაწის, მიტროპოლიტისა და სვეტიცხოვლის ყოფილ წინამძღვარს — მღაბაბა ბაიძეს (ერისკაცობაში ბიძინა კარაბიშვილი), რომელიც ისეთივე მსხვერპლია ედუარდ შევარდნაძის ავადსახსენებელი კომუნისტურ-დემოკრატიული სადამსჯელო მანქანებისა, როგორც სრულიად საქართველო!

— ბატონო გაიოზ, სად არის საქართველოს პირველი კათალიკოს-პატრიარქის მელქისედეკ I-ის საფლავი? — საქართველოს პირველი კათალიკოს-პატრიარქის მელქისედეკის სახელთან ბევრი რამ გახლავთ დაკავშირებული. კერძოდ, ის არის ქართული ეკლესიის დამოუკიდებლობისათვის მეტროპოლიტი დიდი საეკლესიო მოღვაწე. ეს ბრძოლა მელქისედეკის კათალიკოს-პატრიარქობის დროს ქართველმა ერმა გამარჯვებით დააგვირგვინა. მელქისედეკ I ახლო ურთიერთობაში იყო მთელ ქრისტიანულ, კერძოდ, ბიზანტიურ სამყაროსთან. მელქისედეკი იყო დიპლომატიური მოღვაწე, არისტოკრატი, საზოგადოების ყველაზე მაღალი ფენის წარმომადგენელი და შემთხვევით არ გახლდა, რომ მისი მმართველობა საქართველოში პატრიარქის ტიტულს შემოიღებას ემთხვევა, რაც ჩვენი ეკლესიის ავტოკეფალიის უტყუარი ნიშანია.

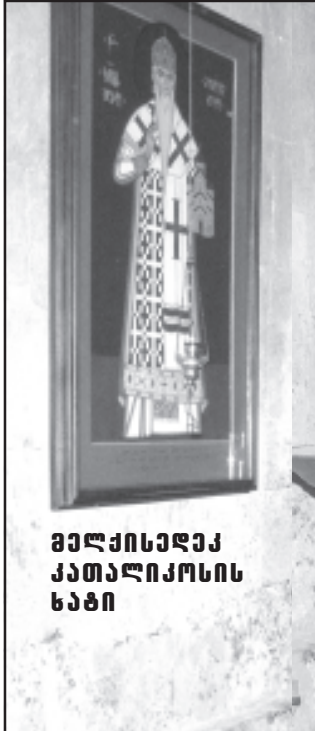
— პატრიარქი მელქისედეკი სვეტიცხოვლის აღმოჩენილიც განსაზღვრავს! — ისტორიული წყაროებითა და მელქისედეკის ანდერძით დასტურდება, რომ ის სვეტიცხოვლის აღმოჩენილი და გამაშვენიერებელია; სწორედ ასეთად იხსენიება ის დიდ ქართველ მღვდელმთავართა ქრო-

ნოლოგიაში. მელქისედეკმა სვეტიცხოველი არქიტექტურულად გადააკეთა და კეთილმოაწყო. ამის შესახებ დაწვრილებით ცნობებს გვაწვდის მელქისედეკის „დაწერილი“. რაც შეეხება საქართველოს პირველი კათალიკოს-პატრიარქის განსახვენებელს, XX საუკუნის 60-იან წლებში სვეტიცხოვლის ტაძარში სამეცნიერო-სარესტავრაციო სამუშაოები მიმდინარეობდა. 1969 წლიდან მე უკვე საქართველოს საპატრიარქოს კანცელარიის თანამშრომელი ვახლდით და ახლო შეხება მქონდა როგორც სამეცნიერო ექსპედიციასთან, ასევე იმ ადამიანებთან, რომლებიც სვეტიცხოველში წარმოებულ სამუშაოებს უძღვებოდნენ. სამუშაოებს კურირებდნენ აწ განსვენებული აკადემიკოსი გიორგი ჩუბინაშვილი — ხელოვნების ისტორიის ინსტიტუტის მაშინდელი დირექტორი და ამავე ინსტიტუტის თანამშრომელი, შესანიშნავი მეცნიერი ვახტანგ ცინცაძე. მათ გათხარეს საკურთხეველი, საკურთხევის გარეთა ტერიტორია და მიაკვლიეს წმიდა ნინოს დროინდელი ხის ეკლესიის ნაშთებს, რამაც დადასტურა ისტორიული წყაროების უტყუარობა. დადასტურდა სიღონის საფლავის არსებობაც, რომელიც მაშინდელი პარტიულ-პოლიტიკური კონ-

სად არის საქართველოს პირველი კათალიკოს-პატრიარქის საფლავი?

მელქისედეკის ტროპარი
 „რომელმან დასდევ სუეტნი ათორმეტნი უღამატებულესისა კედარისა მის კათოლიკე საუდრისა, საცა მობარძავისა და შეგვავედრენ ათორმეტთა ლამპართა სოფლისათა, შიი, სანატრელო, მამამთავარო მელქისედეკე, ევედრე ქრისტესა ღმერთსა შეწყალებად სულთა ჩვენთათვის“.

მელქისედეკ კათალიკოსის ნაბი

ალგილი, საღას მელქისედეკ I არის დაკრძალული

მელქისედეკის ანდერძი
 „და ამათ უოგულთა ნაქმართა ჩემთა შემდგომად სამხრით სადიაკონოსა, წმიდათა მოწამეთა სამართულთა შიგან შეუქმენ საფლავი ჩემი და დავდგი საკურთხეველი და ამა საკურთხეველსა ზედა დავაყენე ჟამის მწირველად ცოდვილისა სულისა ჩემისათვის განსრდილი ჩემი იოვანე საფლავსა ჩემსა ზედა“...
 ისიდორი დოლიძე, „ქართული სამართლის ძეგლები“, ტ. 3. გვ. 23

მელქისედეკ კათალიკოსის პირველი

უნქტურის გამო არ გაიხსნა.
 — ე. ი. სიღონის საფლავი სვეტიცხოველში აღმოჩენილია და დღემდე გაუხსნელია? — დიახ, დიახ!.. საკურთხეველის სამხრეთის მხარეს, სადაც ამჟამად ჭა არის, მეცნიერებმა მიაკვლიეს აკლდამასაც, რომელიც ისტორიული წყაროების მეშვეობით კვალობაზე საქართველოს პირველ კათალიკოს-პატრიარქს მელქისედეკ I-ს უნდა ეკუთვნოდეს!
 — ეს აკლდამა თუ გახსნეს? — არა, არც ეს აკლდამა გაუხსნიათ ასევე იდეოლოგიური პოლიტიკური მოსაზრებების გამო!..
 — აკადემიკოსი გიორგი ჩუბინაშვილი რას ამბობდა, ადასტურებდა, რომ აკლდამა კათალიკოს-პატრიარქ მელქისედეკ I-ისა იყო? — მე მათი აზრი ვიცი, მათთვის მომისმენია. მეცნიერებს ეჭვიც არ ეპარებოდათ, რომ აკლდამა, რომელიც გათხრების შედეგად აღმოაჩინეს, მელქისედეკ I-ის საფლავი იყო!
 — ქრისტიანული და მართლმადიდებლური დოგმატიკით, შეიძლება თუ არა გაიხსნას პატრიარქის საფლავი? — ქრისტიანული კანონებით, საფლავის განხნა, წმინდა ნაწილების გადასვენება დაშველებულია ნებადართულია. მელქისედეკ კათალიკოსის წმინდანად

შერაცხვა განაპირობა მისმა დიდმა ისტორიულმა პიროვნულმა მინიატურა ღვას. იქ ესვენა წარწერიანი ქვა და ეს მიაჩნდათ პატრიარქის საფლავად, რაც სინამდვილეს არ შეესაბამებოდა! თუმცა, საქართველოს დღევანდელი ეკლესიის იერარადღებოა ერთი დეტალი... XX

P. S. მშენიერი დარი იღვა, როცა მეუფესთან ერთად სვეტიცხოველს მივაშურე და საქართველოს პირველი კათალიკოს-პატრიარქის საფლავის სავარაუდო ადგილის გადასაღებად ფოტოგრაფიცი ვიანღე!.. გადავიღეთ ფრესკები, — ჭერაც გაუხსნარა და ძველისძველი... გადავიღეთ უფლის კვართი და როცა კათალიკოს მელქისედეკის საფლავისკენ გავწიეთ, აპარატის გაბმული ჩხაკუნი ტაძრის ერთ-ერთი მსახურის ხმამ გაწვიტა, — არ გადაიღოთ, თუ ფრესკების ფოტოები გაინტერესებთ, ბუკლეტები ეზოში იყიდება 5 ლარადო!.. სვეტიცხოვლის ყოფილი წინამძღვარი — მდაბალი გაიოზი მშვიდი ნაბიჯით მივანლა ახალგაზრდას, ბოდიში მოუხადა და მის ბრძანებას დაემორჩილა... ჩვენთვის სრულიად განსაგებია საქართველოდან ჩასულ ქართველებს იერუსალიმის ჭვრის მონასტერში რატომ უკრძალობენ იქაური მსახურნი ძველი ქართული ფრესკების გადაღებას, მაგრამ სრულიად გაუგებარია, რატომ არ შეიძლება ქართულმა კაცმა სვეტიცხოველში ფრესკები გადაიღოს და რა ნებარებები შეიძლება სჭირდებოდეს ყოველივე ამას?..

საუკუნის 60-იანი წლების მდგომარეობით, ქართული სამღვდელთა, რომელიც არ იცნობდა მელქისედეკ კათალიკოსის ანდერძს, ფიქრობდა, რომ მისი საფლავი სვეტიცხოვლის სამხრეთის კედელთან იყო, იქ, სადაც იერუსალიმის ეკლესიის მინიატურა ღვას. იქ ესვენა წარწერიანი ქვა და ეს მიაჩნდათ პატრიარქის საფლავად, რაც სინამდვილეს არ შეესაბამებოდა! თუმცა, საქართველოს დღევანდელი ეკლესიის იერარადღებოა ერთი დეტალი... XX

და მელქისედეკის საფლავის ქვა იქ გადაიტანა, სადაც პატრიარქია დაკრძალული. ერთიც მინდა, მოგახსენოთ: ვიდრე გათხრებს დაიწყებდა, აკადემიკოსი გიორგი ჩუბინაშვილი ვარაუდობდა, რომ მირონმდინარე სვეტი, ანუ „სუეტნი ცხოველი“ უნდა ყოფილიყო არა იმ ადგილას, სადაც დღეს არის, არამედ საკურთხეველიდან მარჯვენა მხარეს, მაგრამ გათხრებმა დაადასტურა, რომ ბატონი გიორგი ცდებოდა და სვეტი ჭეშმარიტად თავის ადგილზე დგას!

სანქციები შეუძინა

ქათავან ხამიჯაშვილის საავტორო ჩანართი

პარაზიტოლოგიისა და ტროპიკულ სნეულებათა ინსტიტუტის ყოფილ დირექტორს, თბილისის კოლორიტსა და არაჩვეულებრივ პიროვნებას თემიკო ხირვაძეს ვაჟა ზაზავეციის როლის შესრულებისთვის ელდარ შენგელაიას ფილმში „ცისფერი მთები, ანუ დაუჩერებელი ამბავი“ სახელმწიფო პრემია არ გადაეცა იმ მიზეზით, რომ პროფესიით მსახიობი არ იყო. მოსკოვში ფილმის ჩვენების შემდეგ ცნობილი რუსი მსახიობი ალექსეი ბატალოვა თემიკოსთან მისულა და გაკვირებულს უკითხავს: „*Это Вы не артист?!*“ ...

კლარა მუხომედიანი, თემიკო ხირვაძის მეუღლე: - „ცისფერი მთები, ანუ დაუჩერებელი ამბავი“ პრემიერა თბილისში, კინოს სახლში გაიმართა. მასსოვს, იმდენად ვერცხვითი და დაბნეულობისგან, მთლიანობაში ფილმი ვერ აღვიქვით. როცა უკვე დამშვიდებულმა ვინახე ეს კინოსურათი, მონიშნული დაგვიჩიო. ვფიქრობ, თემიკომ კარგად ითამაშა ეს როლი. თუმცა, ბუნებით ბიუროკრატი არ იყო, მაინცდამაინც არც დირექტორობა ხიბლავდა. მოსკოვში ფილმის ჩვენებაზე მე და თემიკო ერთად ვავემზადებავ. ჩვენების დასრულების შემდეგ ალექსეი ბატალოვა გაკვირვებულმა უთხრა: - „*Это Вы не артист?!*“ ამ ფილმმა მაშინ სახელმწიფო პრემია მიიღო, მაგრამ თემიკოს არაფერი გადაეცა, იმ მიზეზით, რომ არ იყო პროფესიონალი მსახიობი.

კლარა მუხომედიანი:

თემიკო ბიუროკრატი არ იყო, დირექტორობა არ ხიბლავდა!

გობარს უარი ვერ უთხრა, თუმცა, თავს მაინც დამინც კარგად ვერ გრძნობდა. მარტის პირველ რიცხვებში კუჭის კიბოს დიაგნოზი დაუსვეს. ოპერაციაზე შეიყვანეს, მაგრამ შემდეგ აღარ გაუყვითეს. აზრი აღარ ჰქონდა. ბევრი მისი მეგობარი სწორედ ამ ავი სენით გარდაიცვალა. როდესაც საუბარი ჩამოვარდებოდა ამის შესახებ, მეტყუოდა, - სიმსივნე რომ გამიჩნდეს, ხომ არ გგონია, რაიმე გავიკეთო - ან რენტგენოთერაპია ან სხვა რამ, არავითარ შემთხვევაში, რაც მოხდება, მოხდესო. მაგრამ გარდაცვალებამდე რამდენიმე დღით ადრე მთხოვა: - თუ კიბო მაქვს, მითხარით, რაღაც გამიკეთეთო... (ტირის). ბოლოს სისხლდენა დაეწყო, საავადმყოფოში გადავიყვანეთ. იქ გარდაიცვალა... ხელი გულთან მიიტანა და სახეზე ენითაუწერელი ტკივილი დაეტყო (გულში ემბოლია განუვითარდა)... ორ თვეში 71 წლის ვახდებოდა. მიუხედავად იმისა, რომ ჩვენს სახლში ვცხოვრობთ ვაჟთან, ქალიშვილთან და შვილიშვილებთან ერთად, თემიკოს გარეშე ცხოვრება მიჭირს. უკვე 78 წელი შემისრულდა, ვგულაბო იხვე იმ ინსტიტუტში, სადაც მე და თემიკო შევხვდით ერთმანეთს... სამსახურთან ახლოს ერთი ქუჩითი მეზობე ახლაც რომ დამინახავს ხოლმე, სინანულით თავს აქნევს, - ეჰ, რა კაცი იყო, რა კაცი... - თავისთვის ჩაილაპარაკებს... გმადლობთ, თემიკო, შენ გვერდით 40 ბედნიერი წელი გავატარე.

- გული დასწყდა?

- არავითარ შემთხვევაში. ასეთი ამბიციები არ აწუხებდა. დიდი პიროვნება იყო, ამის გამო ვის მტყუოდა საყვედურს, ვის შეაწუხებდა?!

- ბატონმა თემიკომ ელდარ შენგელაიას არაერთ ფილმში მიიღო მონაწილეობა, რატომ არ აირჩია პროფესიულ მსახიობობა?

- ეტყობა, ამის შესახებ სერიოზულად არ უფიქრობა, თუმცა, ბავშვობაში მონაწილეობდა სკოლის სპექტაკლებში. სამედიცინო ინსტიტუტში სწავლის გაგრძელება მისი მშობლების სურვილი იყო (თემიკოს მამა ქირურგი გახლდათ. სხვათა შორის, მეც მშობლების სურვილის გათვალისწინებით ჩავაბარე სამედიცინო სწავლა). ინსტიტუტის დამთავრების შემდეგ თემიკო მოსკოვთან ახლოს, პარაზიტოლოგიაში, მუშაობდა როგორც სამხედრო ექიმი. 1957 წელს ჩამოვიდა თბილისში. სწორედ მაშინ მოვიდა პარაზიტოლოგიისა და ტროპიკულ სნეულებათა ინსტიტუტში. აქ გავიცანით ერთმანეთი. ჩვენ შორის სამსახურებრივი რომანი გაიბა (ილიმება). თუმცა, თემიკოს შორიდან მანამდეც ვიცნობდი, ბევრი საერთო მეგობარი გვყავდა. ისეთი პიროვნება იყო, ყურადღებას იპყრობდა - საოცრად კონტაქტური, უბრალო... მხელად თუ შეხვდებით დღეს ასეთ ადამიანს. თავდაცვ ყურადღებები იყო ყველას მიმართ, მაღალი თანამდებობის პირიდან დაწყებული, მეგობრით დამთავრებული.

- ელდარ შენგელაიამ როგორ აღმოაჩინა ექიმი-მსახიობი?

- ელდარს ჯერ კიდევ ყმაწვილკაცობიდან იცნობდა. ელდარის მძამ - თენგიზ ვაჩიანი გააცნო. მოსკოვში უფრო დაახლოვდნენ - თემიკო მუშაობდა, ელდარი კინემატოგრაფიის ინსტიტუტში სწავლობდა. დღეს ცნობილი მრავალი ხელოვანი დამიანი მისი უახლოესი მეგობარი იყო - გულამ ასათიანი, გიგა ლორთქიფანიძე, ნოდარ გუგუშვილი, ნოდარ ცერცვაძე, ვია ყანელი, ჯანსუღ კახიძე და ა.შ. ელდარმა თემიკოს პიროვნებაში რაღაც არტიტული დაინახა. ჯერ „არაჩვეულებრივ გამოფენაში“ მიიწვია, შემდეგ კი - ამ ფილმში. სანამ „ცისფერი მთების“ გადაღებას დაიწყებდა, ელდარმა ჩვენთან სიარულს მოუხშირა, ნელ-ნელა შეაპარა, - ჩემს ფილმში მთავარი როლი მინდა, შემოგთავაზო, გადაღება ერთ შენობაში იქნება, ქალაქიდან არსად გავალთო. თემიკოს არ სურდა თავისი პიროვნების აფიშირება, მაგრამ ელდარს უარი არ უთხრა. მეც ვურჩიე, რატომაც არ უნდა ითამაშო-მეთქი?!

- სად არის იმ რედაქციის შენობა, სადაც მიმდინარეობდა გადაღებები?

- თბილისში, ველიამინოვის ქუჩაზე, მართლაც, იყო რაღაც რედაქცია, იქ გადაიღეს. საერთოდ, თემიკოს ჩარჩოებში ყოფნა არ უყვარდა, შეეძლო, სამსახურში დაეგვიანა, გაეცინა კიდევ. მაგრამ, თქვენ წარმოიდგინეთ, ამ ფილმის გადაღებების დროს საოცრად მოწესრიგებული იყო, მშვენიერი. თავად ელდარი ქმნიდა ასეთ გარემოს - არაჩვეულებრივი პიროვნება, წყნარი, დამთმობი, რეჟისორი კმაყოფილი იყო, - თემიკო ისე თამაშობს, რამდენიმე დღის გადაღება არც მჭირდება.

- კოსტიუმები სპეციალურად მისთვის შეიკრა?

- დიან, კოსტიუმები შეუკრეს. თუ გახსოვთ, ერთ ეპიზოდში ველვეტის კოსტიუმი რომ აცვია, ის აჩუქეს კიდევ ფილმის დამთავრების შემდეგ. მასსოვს, ჯანსუღ კახიძის დაბადების 60 წლის-თავზე ელდარის საიდუმლოდ დროს ხუმრობით თქვა, - ახლა რაც მაცვია, ყველაფერი „ცისფერი მთებიდან“ მომცეს, რასაკვირველია, საცვლების გარდა (მაშინ სულ სხვა ტანისამოსი ეცვა, მაგრამ საოცარი იუმორი ჰქონდა. ფილმში წარმოთქმული ბევრი ფრაზა სწორედ თემიკოს ლექსიკონიდანაა, მაგალითად, „ძალიან კარგი“).

- თავად როგორ აფასებდა მის მიერ შესრულებულ როლს?

- საკუთარ თავზე საუბარი არ უყვარდა, სამაგიეროდ, აფასებდა ელდარს, როგორც დიდ რეჟისორს. ამბობდა, ფილმში თუ გადავიღებ, მხოლოდ ელდართან და... ფელინისთან (ილიმება). მრავალმხრივი ნიჭის მქონე პიროვნება იყო - ენერჯეტიკული ცეკვა, კარგად ხატავდა, უკრავდა. უყვარდა ჩარლი ჩაპლინის მუსიკა. ნათქვამი ჰქონდა, როცა მოგვედებოდა, ჩემს პანაშვილზე ჩაპლინის მუსიკა ჩართეთო. ღმერთმა გაახაროს გიზო გაბესკიერი - პანაშვილზე ეს ჩანაწერი სწორედ მან მოიტანა.

- „ცისფერი მთების“ შემდეგ ელდარ შენგელაიამ ფილმში კიდევ გადაიღო?

- დიან, „ექსპრესინფორმაციაში“. თემიკომ განსხვავებული სახე შექმნა, მაგრამ ფართო საზოგადოება ამ ფილმს არ იცნობს. საერთოდ, ფილმში გადაღება თავიდანვე უადვილდებოდა იმის გამოც, რომ მასთან ერთად ხშირად მეგობრები თამაშობდნენ - „არაჩვეულებრივ გამოფენაში“ - ლეო სალაყაია, გიგა ფირცხალავა, დიდა აბაშიძე, ჯულუ მდივნიშვილი. სხვათა შორის, სწორედ ჯულუს ოჯახში აღვნიშნეთ ჩვენი შეხვედრა. მასსოვს, 1959 წლის 5 სექტემბერს მეგობრებმა ქეიფი მოაწყვეს (თემიკოს დაბადების დღე იყო). სამი დღე იმზიარულეს, 8 სექტემბერს სამსახურში დამირეკეს - წნევის აპარატი წამოიღე, თემიკო ცუდად არისო. მივედი და რას ვხედავ - სუფრა გაშლილია, მე მელოდებიან - პატარაძალს... თემიკოს სტუმრობა ყველას უყვარდა, იწვევდნენ დაბადების დღეებზე, ოჯახურ დღეებსა და სხვაზე. თამაშობაზე უარს ვერავის ეტყუოდა. სუფრაზე ერთი და იგივე ფრაზას არასდროს ამბობდა. მისი მეგობარი - ნოდარ ცერცვაძე აღნიშნავდა, - სიტყვებს არასოდეს ეძებდა, არცერთი მისი სადღეგრძელო განმეორებადი არ იყო...
40 წელი ერთად გავატარეთ. ერთად ვიყავით სამსახურშიც და სტუმრადაც. მე თუ სადმე წავიდოდი, - ჩქარა მოდიოდა, - მომადევებდა. უჩემოდ სახლში ყოფნა არ უყვარდა. ქალიშვილი გვეხუმრებოდა, - რა საჭირო იყო თქვენთვის შვილები, იმდენად ხართ ერთმანეთით დაკავებული (ილიმება)... თემიკო 6 წლის წინათ გარდაიცვალა - 1999 წლის 23 ივლისს. იმ გაზაფხულს, 24 აპრილს, თემურ ჭიჭინაძის ქალიშვილის ქორწილში დაგვაპატიეს. თამაშობაზე თემიკომ მე-

თემიკო ხირვაძე და კლარა მუხომედიანი

„თემიკოს თამაშით აღფრთოვანებულმა ცნობილმა რუსმა მსახიობმა ალექსეი ბატალოვმა იკითხა: *”Это Вы не артист?!”*“

თემიკო ხირვაძე და ვასილ კახნიავილი

„თემიკომ მითხრა, ჩემს პანაშვილზე ჩარლი ჩაპლინის მუსიკა ჩართეთო. ღმერთმა გაახაროს გიზო გაბესკიერი, ეს ჩანაწერი სწორედ მან მომიტანა...“

„ფილმის პრემიერაზე იმდენად ვერცხვითი ვიყავი, მთლიანობაში ფილმი ვერ აღვიქვით...“

ველას კარგად ახსოვს თემურ ფალავანი შვილის ფილმი „მზე შემოდგომისა“, სადაც მთავარ როლს ლეგენდარული მსახიობები მედეა ჯაფარიძე და ოთარ მეღვინეთუხუცესი ასრულებენ. სცენარი რეზო თაბუკაშვილმა სპეციალურად ქალბატონი მედეა ჯაფარიძისთვის დაწერა. ძველი თბილისის უბნები, ქალაქის სული და კოლორიტი საოცრად ერწყმის პერსონაჟთა ხასიათს...

თამარ ფალავანი-გილი, რეჟისორი: - „მზე შემოდგომისა“ 1973 წელს გადავიღე, უკვე 38 წლის გახლავთ. ფილმის იუბილე არასოდეს აღვგინიშნავს, გადაღები ჯგუფის წევრებიც გაფანტულნი არიან, რეზო და მედეაც აღარ არიან ამჟამად. ფილმის ოპერატორი ლომერ ახვლედიანი რუსეთში მუშაობს, საქართველოში იშვიათად ჩამოდის. წლები თვალსა და ნელს შუა გარბის...

თემურ ფალავანი-დიშვილი:

«მზე შემოდგომისა» საესილურად გვღა ჯაფარიძეს მიეძღვნა!

- თავისი სცენარის მიხედვით ფილმის გადაღება რეზო თაბუკაშვილმა შემოუთავაზათ თუ თქვენ მოიხიეთ?

- რეზო თაბუკაშვილი ჩემი ახლო ნათესავი გახლდათ, დედაჩემის დედაშვილი, მაგრამ ამ ფილმამდე ერთად არასოდეს გვიმუშავია (რეზო მაშინ მწერალთა გაერთიანებას ხელმძღვანელობდა). ერთ მშვენიერ დღეს კინოსტუდიაში მოვიდა და ფილმის სცენარი შემომთავაზა. თან მითხრა, - სანამ სცენარს წაიკითხავ, ჩემი მანქანით ძველი თბილისის უბნებში გავისეირნოთო. მართლაც, ჩამსვა თავის მანქანაში (ძველი ვოლვა, „LАЗ“-21) და კოლორიტულ უბნებში გავისეირნეთ. რეზოს იქ ადგილები ჰქონდა შერჩეული, საიდანაც არაჩვეულებრივი ხედი იშლებოდა (მასთან უამრავი სტუმარი ჩამოდიოდა საზღვარგარეთიდან, ქალაქის დასავლეთ-ჩრდილო-აღმოსავლეთიდან, სწორედ ამ უბნებში მოჰყავდა). ვიყავით ნარიყალაზე, აბანოთუბანში, მოვიარეთ ვიწრო ქუჩები. ეს ადგილები ჩემთვისაც ნაცნობი და ძვირფასი იყო, მაგრამ არასოდეს მიფიქრია, ამ სულსა და კოლორიტზე ფილმი გადაემეღა. რეზომ დაამანხვა, შემეგონებინა ეს სული, ეს თეატრული ფენომენი. შედეგად დაგვარდა, ეს თემატიკა ფილმში გაეშალეთ - მხატვრის თემა, ოჯახი, პატიოსნება და ერთგულება, საყვარელი ქალაქი. ამ ფილმის შემდეგ ერთ-ერთ წელიწადში დაიბადა „თბილისობის“ გამართვის იდეა. სამწუხაროდ, დღეს „თბილისობის“, ცოტა არ იყოს, აბუჩად იგდებენ. ყოველ თბილისობას წინ უსწრებდა რომელიმე ძველი უბნის რესტავრაცია (რატომ ხედავენ ამ დღესასწაულში ქეიფსა და ღრეობას, არ ვიცი). პირველ „თბილისობაზე“ აბანოთუბანის რესტავრაცია მოხდა, შემდეგ - ლესელიძის ქუჩისა და ა. შ. სოფელი გლუხებისთვისაც დიდი ზეიმი იყო. ეს ჩვენი ახალგაზრდა ხელისუფლება ისე გადაემეტრა ამ თბილისობას, მაინც დამაინც კომუნისტების დიდი დანატოვარი ჰგონია. კომუნისტების ათობით დანატოვარს ჩამოკითხვით, რაც დღევანდელმა მმართველმა ხელისუფლებამ დატოვა. სამწუხაროდ, დღეს თბილისის იერსახე დაკარგული აქვს უკემოვნო არქიტექტურითა და სახლების სიჭრელით. თბილისის ერთ-ერთი კოლორიტული შენობა იყო „ცისფერი გალერეა“. არ ვიცი, ფერი არ მისწონთ თუ არ არის - მწვანედ გადაღებეს, თანამედროვე პანორამული თბილისი დახატეს და ა. შ. ისეთი შთაბეჭდილება მრჩება, ესენი ბავშვობიდან არ არიან გამოსული, ცოტა „კრიჟანი“ მშობლები ჰყავდათ - ფლომს-ტერებსა და ფერად ფანქრებს არ ყიდულობდნენ. ყველან მოგზაურობენ - პარიზში, რომში, ბარსელონაში... სად უნახავთ ასეთი სიჭრელი. თბილისის კოლორიტი იყო ქვისფერი. მჭახე ფერი არასოდეს დომინირებდა. საკუთარი აგარაკები და ვილები, კი, ბატონო, მონატონი და თუ უნდათ, ზოლებში გააფორმონ (იციან).

„რაჰა ჩაიი სიყვარული“ — რეჟისორი თემურ ფალავანი-დიშვილი, ბადრი კაკაბაძე, ანდრეა ჩუნდერილიცოვა, ბესო ხიდეშელი.

იწერა. ამ მხრივ მეც შედეგითი მქონდა - მთავარი როლის შემსრულებელი არ მიძებნია და არც სინჯების გადაღება მომიხდა, სამხატვრო საბჭო რამდენიმე კანდიდატურას ითხოვდა. მაგალითად, რეზო ჩხეიძის სეგრა ზაქარიძის გარდა ჯარისკაცის მამის როლზე, სხვა მსახიობების გასინჯვაც მოუხდა, რაც მეტად რთული პროცესი იყო. თქვენ წარმოიდგინეთ, არც სხვა მსახიობებს გადავუღეთ სინჯები - თავიდანვე ვიცი, ოთარ მეღვინეთუხუცესს, კახი კავსაძეს, გურანდა გაბუნისას, გვიგ ბერიკაშვილს და ა. შ. რომელი გმირი უნდა ეთამაშათ.

- მედეა ჯაფარიძე ფილმში თავის თავს თამაშობს?

- საოცარი ქალი იყო, თავადღებული თავისი ოჯახისა და პრივილეგიისადმი, სათანო, მოსყვარული. გადაღებებთან დაკავშირებით ერთ დეტალს გავხსენებ: მედეას დილით, აღრიანდა მუშაობა არ უყვარდა, თვლიდა, რომ დილის საათებში მისი ორგანიზმი სამუშაოდ მზად არ იყო, თეატრის რეჟისორი შეჩვეული თვლიდა, რომ კინოში გადაღების დაწყებამდე უნდა დასვენებულიყო (თეატრში რეპეტიცია ხომ 11-12 საათზე იწყება). დილით გადასაღებ მოედანზე მისი მოყვანა იოლი საქმე არ იყო. 10 საათისთვის მანქანას გავუზავინდი. გადაღებები ჯგუფის წევრს ფანჯრიდან დაუბახებდა,

- ბინა საბურთალოზე სპეციალურ პავილიონში იყო მოწყობილი?

- დიას, პავილიონია, გადაცემილი ბინა პავილიონშია გადაღებული, მერე კი ელენე ახვლედიანის ბინაში გადავრქვეთ გადაღება.

- თუ შეგიძლიათ, გაიხსენოთ ის ქუჩები, სადაც გადაღება მიმდინარეობდა?

- სხვათაშორის, ერთ-ერთმა კორესპონდენტმა მიხვდა იმ ქუჩების ჩვენება. გავიარეთ, რამდენიმე ქუჩას ვეღარ მივაგენი, იმდენად შეცვლილია ყველაფერი.

- ქალბატონი მედეას ისეთივე დამოკიდებულება ჰქონდა მეუღლესთან, როგორც ეს ფილმშია?

- მედეას და რეზოს დამოკიდებულებას შეიძლება იდეალური ვუწოდოთ. ამის მოყოლა შეუძლებელია, მათ გვერდით უნდა გვეცხოვრა, ის საოცარი აურა რომ შეგვეგრძნო, რაც მათ ოჯახში ტრიალებდა. მაგალითად, თონესთან ჩხუბის ეპიზოდში რეზოს ცხოვრების ეპიზოდია - დაზარალებული დაზარალებულია მათი ცხოვრების წესი იყო. ბევრი ადამიანი გადაურჩენია რეზოს, ჩხუბსაც არ დაირღებია, თან ხომ მოკრძევე იყო (იციან).

- პაპუნა ოქროშინი რეალური პიროვნებაა?

- დიას, ნამდვილად არსებობდა ეს ოქროშინი, პაპუნა ერქვა. მისი მეუღლე დღესაც ცოცხალია, ლენინგრადის ქუჩაზე ცხოვრობს. მედეა და რეზოც ძალიან კარგად იცნობდნენ პაპუნას (მის როლს შესანიშნავად ასრულებს ვასილ კანიაშვილი).

- ახველიცა, ოჯახის მეზობელი, რომელსაც სწორად ტელეფონზე კითხულობენ?

- ის არ იყო პროფესიონალი მსახიობი, მანამდე მხატვრული ფილმი „განგაში“ იყო გადაღებული. სამსახიობო კარიერა არ გაუგრძელებია.

- „მზე შემოდგომისა“ სიმბოლური სახელწოდებაა?

- დიას, შემოდგომაზე მზეს ის სიმბოლურად აღარ აქვს, რო-

გორც - ზაფხულში, ასევე ხანშიშესული ადამიანიც - ახალგაზრდული სიმამრე და ენერჯი ალარა აქვს, მაგრამ სითბო და სინათლე ხომ აქვს შერჩენილი. შემოდგომა ნაზი სილამაზეა.

- მამაკაცის წარმატებას მეუღლეს უწუბს ხელს?

- რასაკვირველია, მითუმეტეს, ხელოვანი. თუ მეუღლე მთელი სერიოზულობით არ უდგას გვერდით, თუნდაც, პოლიტიკოსს, იმ მამაკაცს ბევრი პრობლემა უჩნდება.

- მუსიკა ფილმისთვის ვინ დაწერა?

- ვაჟა აზრასვილი. სხვა კომპოზიტორებთანაც ვმუშაობდი (მაგალითად, ვაჟა ყანწელთანი). როცა ზღაპარს ვიღებდი, სულხან ცინცაძეს ვთხოვდი მუსიკის დაწერა. ფილმის თემატიკა გათვალისწინებულია.

- „მზე შემოდგომისა“ დოკუმენტური მასალებითაცაა გაჯერებული...

- დიას, მხატვრული ფილმში დოკუმენტური დეტალების შემოტანა მიყვარს, ფაქტობრივად, ნახევრად დოკუმენტური მასალებია: ბოლო ეპიზოდში სტუმრებს შორის მსახიობებიც არიან - თამარ ციციშვილი, გიორგი სალარაძე, თავისთავად, ისინი ვინც ფილმში მონაწილეობს. მაგრამ გადავწყვიტეთ (ესეც რეზოს და მედეას გაბეჭდილი ნაბიჯი იყო), თავად ელენე ახვლედიანი და ლადო გულიაშვილი გადაგველო. გაგებდეთ და ეს დიდებული ადამიანები მოვიწვიეთ, დიდი ჯანო ბაგრატიონი. ამ ყველაფერმა სხვა დამაჯერებელია მისცა ფილმს, ამასთან, ისინი კონკრეტულ გმირს არ განასახიერებენ, საკუთარ თავს თამაშობენ.

- გულიაშვილის ცეკვა სხვას არავის გადაუღია...

- დიას, ამ დეტალის გამო რამდენჯერ მინანია. წარმოიდგინეთ, მე, 33 წლის ახალგაზრდა რეჟისორს, დიდი ლადო გულიაშვილისთვის შეთხოვა - იცეკვო, დუბლი გავიმეორებ და ა. შ. ფილმში თუ მჭირდებოდა 3 წუთი გადასაღებად, მეტქვა, 10

წუთს იცეკვო-მეტქო, მეუბნებოდა. მიუხედავად იმისა, რომ სტუდენტობისას ჩემს ორ ინდონეზიელ სტუმართან ერთად ლადო გულიაშვილთან სახლში მივედი (ჩემი მეგობარი მანანა მანაშელი დამეზარა, ბატონი ლადოს მეზობელი იყო), შესანიშნავად მიგვილო, გავგმამს-პინძლდა, 3-4 საათი არ გამოგვიშვა (მამაჩემიც იცნობდა). ცეკვა „კინტორის“ მოძრაობა აქამდე არავის ახსოვდა, კონკრეტულად, ხელის ტრიალი, რომელსაც ბატონი ლადო ასრულებს ფილმში. როცა „ქეთო და კოტეც“ იღებდნენ, გიორგი შავგულიძეს „კინტორი“ - ხელის მოძრაობა და ტრიალი ლადო გულიაშვილმა ასწავლა. ამ დეტალის გამეორება უკვე ბატონი ლადოს შესრულებით გადავწყვიტეთ. გული მწყდება, უნდა გადავმელო ეს ცეკვა 10-15 წუთი. შესტად იმდენი წუთია გადაღებული, რაც ფილმშია ნახვებები. სხვა დუბლი არ გვაქვს.

- მეტად შთაბეჭდავია ასევე გურანდა გაბუნისა და გივი ბერიკაშვილის წყვილი. მათ ფილმში იუმორი შემოიტანეს...

- დიას, მე და გურანდა ერთ პერიოდში ვსწავლობდით თეატრალურ ინსტიტუტში. კარგად ვიცნობდი. მასთან არავითარი პრობლემა არ მქონია, როგორც მსახიობთან, როგორც ადამიანთან. გივი ბერიკაშვილთან სხვა ფილმებშიც მიმუშავია („წყარო გზის პირას“): ჩემთვის ორივე ახლობელი ადამიანია.

- ამ ფილმით რეზო თაბუკაშვილმა, გარკვეულწილად, ძველი დაუღალა მეუღლეს...

- დიას, რეზო საკმაოდ ახალგაზრდა გარდაიცვალა. შეიძლება ბევრი არ დამეთანხმოს, მაგრამ ვიტყვი, რომ საქართველოს რეზოსთან პრეზიდენტი სჭირდებოდა, განათლებული, ინტელიგენტი. დიპლომატიური განათლება ჰქონდა მიღებული. მედეას სიყვარული შეიცვალა პრივილეგია და ხელოვანი გახდა. საუბრისთვისაა შესაბამისი სონეტების მისეული თარგმანი, დოკუმენტური ფილმები, სადაც ტექსტს თვითონ კითხულობს - მისი ხმის გარეშე წარმოუდგენელი იქნებოდა ის ფილმები. რეზოს გარდაცვალების შემდეგ ქალბატონი მედეა გატყდა, ცხოვრება გაუტყდა. ჩამოიღვენთა. ისინი საოცრად ავსებდნენ ერთმანეთს. რამდენიმე წელი კი იცოცხლა, მაგრამ შეუძლოდ იყო.

- ფილმის ბოლო ეპიზოდში კორესპონდენტი ეკას საუბარს აწყვეტინებს, დეტალურად ფონს თიშავს. რა უნდა ეთქვა მედეა ჯაფარიძის გმირს? თუ შეგიძლიათ, აზრი დაასრულოთ...

- პირველ ფრაზაშია ყველაფერი ნათქვამი. ჩამწერი სპეციალურად გამოართო კორესპონდენტმა. ჩვენ ვაჩვენებთ გმირს გარეგნული მხარე. ამასთან, ჩანს შინაგანი თვისება. სწორად ემოცია გამოხატავს განწყობილებას, უფრო მეტყველია. ეკას პიროვნებასა და ხასიათზე მისი თვალისთვის შეთხოვა - იცეკვო, დუბლი გავიმეორებ და ა. შ. ფილმში თუ მჭირდებოდა 3 წუთი გადასაღებად, მეტქვა, 10

1927-28 წლებში თბილისის მუშათა თეატრში, სადაც მოღვაწეობდნენ ვახტანგ აბაშიძე, ელენე დონაური, სოლიკო ვირსალაძე, დაიდგა სპექტაკლი „ცეცხლის გამაღვებლები“...

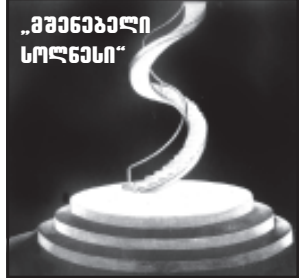
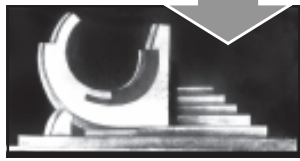

ვაჟა-ფშაველას

ვაჟა-ფშაველას

ლილი იოსელიანი: «უჩინე აკოსტა» კომპოზიციის შესახებ და ვახტანგ აბაშიძის

და, პეტრე ოცხელის ერთადერთმა ესკიზმა მოიპოვა გამარჯვება. 29 წლის ოცხელი მიიწვიეს ვლ. ნემოვიჩი-დანიელსკისა და კ. სტანისლავსკის მუსიკალურ თეატრში „მესაზღვრეების“ გასაფორმებლად...

ლი და პატრიოტი ყოფილა, რომ არა გარდაცვალება, პეტრე ოცხელის შესახებ ჩემს ძმასაც პეტრე პუბლიკაცია დაწერილი. პეტრეს სურათი დიმიტრი ჯანელიძემ აჩუქა კიდეც ჯაბას, მაგრამ ახლა ვეღარ ვპოულობ, სად არის ის სტატია, შეუძლოდ ვარ.

ЕВНО БОЛЬНЫХ. ზუსტად ასეა. სხვათაშორის, ჩემი პარლამენტის სულიერად არის დაავადებული - პირველობა არის იდეატი. მაგრამ მსახიობი უფრო დაზარალებულია, თუ რეჟისორმა ვერ დაინახა, პირველობა გაუჭირდება. იყო ერთი მსახიობი მარჯანიშვილის თეატრში, რომელმაც საკუთარი გვარი „ჰამლეტ“ ვეღამდე, ერთი ამბავი ატეხა - როგორ, მე თეატრში ვიყო და ჰამლეტს ოთარ მეღვინეთუხუცესი თამაშობდეს?! იგივე მსახიობი თეატრში პარტკომადაც მუშაობდა. მოგვიანებით ყველაღონე იხმარა, თეატრიდან წამოგსულთყავი. როცა სერგო ზაქარაიძე რამდენჯერმე სპექტაკლში დავაკავე, ერთი ამბავი ატეხა, - იოსელიანი, ზაქარაიძე, მე-ათრე ვემუშაობდი. ორჯერ ვარ იქიდან წამოსული ინტრიგების გამო. ჩემი სპექტაკლი მავანთაგან არასდროს დამიცავს. მეგობრები დაიწყეს იტყვიან, ეს იქნებოდა სიმართლე და არა უფრო და თვალთმაქცობა. მამაჩემი სულ მეუბნებოდა, - რა გინდა შენი ჩასათვის მქონეს თეატრში. ჩემს მეგობრებს (მეგობრები ცოლი მსახიობი ჰყავდა) სისხლი აქვთ მსახიობის მსახიობისაგან, გამწვანებული ინტრიგებისაგან, მენც ასევე მოვიდა. ჩემი ამბობდა, (ცოლი მსახიობი ჰყავდა, მიხედავს თანატოლი. ჩემი ძმა ამბობდა, საქართველოში არ შე-

- როგორც ცნობილია, პეტრე ოცხელი წარმოშობით ქუთაისიდან იყო... - დიან, მაგრამ ზუსტად არ ვიცი მისი დაბადების თარიღი. თუ დაფუძრებთ ფაქტს, რომ „უჩინე აკოსტას“ ესკიზები 22 წლის ასაკში შექმნა, მაშინ 1907 წელს დაბადებულია. ის მოსკოვშიც სწავლობდა, თბილისის სამხატვრო აკადემიაშიც. არ ვიცი, ოცხელი გვარია თუ ფსევდონიმი, შეიძლება მდინარის სახელი წოდებდნენ მოდიოდეს (ოცხე მდინარეა სამხრეთ საქართველოში). ჩემთვის ცნობილია ის, რომ პეტრე მეგობრობდა ირაკლი გამრეკელთან - რუსთაველის თეატრის მხატვართან, რომელიც სანდრო ახმეტელთან მუშაობდა (გაფორმებული ჰქონდა ახალი სიყვარული). მთელი თეატრული სპექტაკლი „ლამარა“.

- ოცხელი კოტე მარჯანიშვილთან მოსკოვში წავიდა სა-მუშაოდ? - დიან, ოცხელი მოსკოვშიც მუშაობდა მცირე თეატრში. გააფორმა ვ. აბაშიძის მიერ დადგმული ფ. შილერის „ვერდერის“ დადგმის დროს, სტანისლავსკის მიერ ოპერა „რიგოლეტოს“ მხატვრული გაფორმებისთვის მოწყობილ კონკურსზე, რომელშიც 20 მხატვარი მონაწილეობ-

ლი და პატრიოტი ყოფილა, რომ არა გარდაცვალება, პეტრე ოცხელის შესახებ ჩემს ძმასაც პეტრე პუბლიკაცია დაწერილი. პეტრეს სურათი დიმიტრი ჯანელიძემ აჩუქა კიდეც ჯაბას, მაგრამ ახლა ვეღარ ვპოულობ, სად არის ის სტატია, შეუძლოდ ვარ.

ლი და პატრიოტი ყოფილა, რომ არა გარდაცვალება, პეტრე ოცხელის შესახებ ჩემს ძმასაც პეტრე პუბლიკაცია დაწერილი. პეტრეს სურათი დიმიტრი ჯანელიძემ აჩუქა კიდეც ჯაბას, მაგრამ ახლა ვეღარ ვპოულობ, სად არის ის სტატია, შეუძლოდ ვარ.

მარჯანიშვილის თეატრის სცენაზე „მეფე ერეკლე“ წარმატებით იდგმებოდა 15 წლის განმავლობაში. რეჟისორი განხილავს ბატონი ვახტანგ ტაბლიაშვილი. როგორც ქალბატონი დოლო ჭიჭინაძე იხსენებს, მსახიობებმა რეპეტიციები ისე დაიწყეს, პიესის ავტორის ვინაობა თავდაპირველად არც კი იცოდნენ...

- ვახტანგ ტაბლიაშვილი „მეფე ერეკლე“ დასში წაგვიკითხა, შინაარსი გავაცანო, მაგრამ ავტორის ვინაობა არ დაუსახელებია. შემდეგ ცენტრალურ კომიტეტში წაიღო წასაკითხად. პიესას გაეცნენ, მოეწონათ, დასტური მისცეს რეჟისორს, სცენაზე განხორციელდებოდა - დადგოთ, მწერალი შემდეგ გამოჩნდებოდა. ეს მწერალი ვახტანგ ტაბლიაშვილი იყო. უნდა გითხვას, მისი ნაწარმოებები იწერებოდა სუსხიანი ჩრდილოეთის საკონცენტრაციო ბანაკებში, საიდანაც ნაწილ-ნაწილ, ინკოგნიტოდ იგზავნებოდა ოჯახში, თავის საყვარელ დებთან. ოც წელზე მეტი ვახტანგ ბოლთაძის მართა ბანაკში, მაგრამ არ გაღიზიანებულა, ცხოვრებაზე ხელი არ ჩაუქნევია. ლევან გოთუა იყო სიწმინდის, კეთილშობილებისა და ამბულბული სულის ადამიანი. ქართველი კაცი როგორ დაივიწყებს „გმირთა ვარამის“ ავტორს? „უგზო ქარავანი“, „ყინვების ანგელოზი“... მისი პიესები: „უძღველნი“, „დავით აღმაშენებელი“ ან, თუნდაც, „მეფე ერეკლე“ წლების მანძილზე იდგმებოდა მარჯანიშვილის თეატრში. 15 წელი ვთამაშობდი ანა ბატონიშვილს „მეფე ერეკლეში“, არ მასსოფს, ყოველ სპექტაკლზე ანწოვავი არ ყოფილიყავი. ეს იყო ჩემი ცხოვრების უზენდინე რეჟისორი. როდესაც სპექტაკლზე ბატონი ლევანი გვესწრებოდა, საშინლად ველავდით. პრემიერის შემდეგ მან თავისი წიგნი მაჩუქა ავტოგრაფით: „ქართული სცენის ვარსკვლავს, მზეთუნახავ დოლო ჭიჭინაძეს, მადლიერებით - ლევან გოთუა.“

დოლო ჭიჭინაძე: მეფე ერეკლე

დოლო ჭიჭინაძე - ანა ბატონიშვილი

ლო - რუსად დატოვა. ასეთი სიცრუე მხოლოდ სულის სინაზეს შეეძლო შეეჭმნა, მასზე კი ამბობენ, - „უხეში იყო“. ნურავინ მისცემს თავს უფლებას, შეეხოს მეფე ერეკლეს ან სტალინის უკვდავ სახელებს.

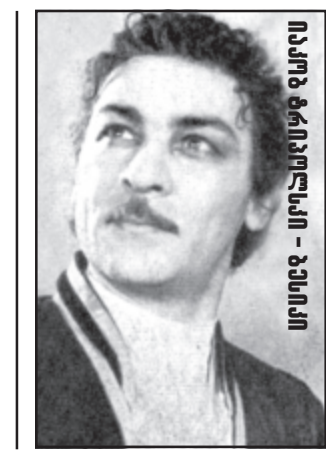
- როგორ გაიხსენებთ ვასო გომიაშვილს მეფე ერეკლეს როლში?

- ბრწყინვალე ითამაშა ბატონმა ვასომ მეფის როლი. მერე როგორ უხდებოდა დიდგაროგინის სამოსელი, ჩემზე ამბობდა, - დოლოს ეშმაკობის ნატამალი არა აქვს, ნამდვილი კახელია, კეთილი, ნიჭიერი, ტემპერამენტისანი, თამარ ჭავჭავაძეს ჰგავსო. დიდებულნი არტისტი იყო, საოცარი ტალანტი, თავადვე გრძობდა თავისი ნიჭიერების ძალას. ამასი განხილავს. საოცარი სანახაობა იყო, როცა ქუჩაში გამოჩნდებოდა თავისი მტკიანი ფეხით, ლამაზი ტროსტით ხელში... უცნობებიც კი, ვისაც არასოდეს უნახავს, მაშინვე ხვდებოდნენ, რომ ის დიდი არტისტი იყო. უბრალო ოჯახიშვილი განხილავს, მამა ღვინით მოვაჭრე ჰყავდა, მათი ოჯახი იმ ეზოში ცხოვრობდა, სადაც ზაქარია ჭიჭინაძე - დიდი საზოგადო მოღვაწე. იქ თავს იყრიდა იმ დროის განათლებული, მოაზროვნე ინტელიგენცია. ამ ოჯახში იყო არ ჰყავდა. მათ ვასო საკუთარი შვილივით შეიყვარეს. თავის ოთბილზე ბატონმა ვასომ განაცხადა - ზაქარია ჭიჭინაძემ და მისმა მეუღლემ - ექიმმა ქეთი ჭავჭავაძემ გამოკვლიეს გზა ხელოვნებისკენო. ამ ოჯახში ისმენდა პატარა ვასო საინტერესო და მისთვის სასარგებლო საუბარს. ჩემთვის უთქვამს კიდევ: - ხანდახან ჩამოძინებოდა საგარეოში ამდენი საინტერესო ამბების მოსმენისგან დალილი-დაქანცული. ბატონ ვასოს სახლში როიალის გასწვრივ სამი მოზრდილი სურათი ეკიდა - ნატო ვაჩნაძის, მედეა ჯავახიძის და ჩემი. ბატონი ვასოს პარტნიორი წმირად გყოფილვარ. პირველად - ოსტროვსკის „ლამაზ მამაკაცში“. ის ლამაზ მამაკაცს თამაშობდა, მე მის მეუღლეს - ზოიას. მეორე სპექტაკლი განხილავს ლევან გოთუას „მეფე ერეკლე“. ჩვენ ერთად ვითამაშეთ ასევე ნაზიმ ჰიქმეთის სპექტაკლში „ლეგენდა სიყვარულზე“, მექსპირის „რიჩარდ III-ში“.

ერთხელ გვიჩვენებდნენ მიგვიწვია ამბროლაურის თეატრში. ვასო ერეკლეს თამაშობდა, მე - ბატონიშვილ ანას, გვიჩვენებდნენ - ბესიკს. ბატონი ვასოს მეუღლემ, ქალბატონმა ჟენიამ მითხვალა: - დოლო, გენაცვალე, ვასოს მიმიხედე, ხომ იცი, ფეხი სტეკია, ღვინო არ დალიოსო. მეზობელი კუ-

პედან შემოვიდნენ ბიჭები. ისაუბრეს, ხვანჭარაც მიირთვეს. მოვიდა ძილის დრო. ბატონ ვასოს დეხსაცმელები გავხადე, მარჯლის განდა დაფუჭე თუ არა, შეცბა: - რასა შვრები, მე ყურუშსალო, შენა? - დავალებას ვასრულებ-მეთქი, - ვუპასუხე. კარი ჩაკვდე და

სინარულო ამბავი ახარა: - სუნთქავს: განა, სუნთქავს! - სცილი ვერ შევიკაფე, იცინოდა იამაც, მთელი დარბანი. თეატრალურ ცხოვრებას ახლავს ასეთი ყურუშები. რომელი ერთი გავისწოლო... ჩემთან ერთად სცენაზე იდგნენ კოტე დაუშვილი, გიორგი შავულოძე...

ნინო ტცილაური - ანაი

ნინო ტცილაური - ცუნი

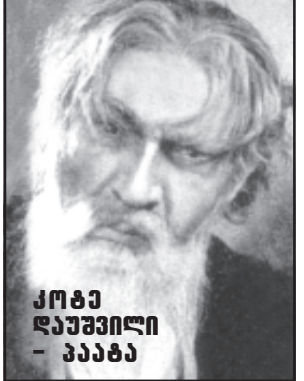
ურავინ გახლოს არაკლას ბასბარობა!

ვასო გომიაშვილი - პრაქლე II

ვასო გომიაშვილი - პრაქლე II

ჯორჯ დავაშვილი - პაპაბა

სცენა სპექტაკლიდან „მეფე ერეკლე“

სცენა სპექტაკლიდან „მეფე ერეკლე“

ზედა სართულზე ავტო. ბატონი ვასო გულიანად იცინოდა, - ეს რა მიყო ამ ყურუშსალო?! აფსუსს! ვასო გომიაშვილი! არავის უთხრა ეს ამბავი... - რა იყო, ბატონო ვასო? - ვითხე. - დროება შეიცვალა, დროება, აღრე ქალები ქვემოთ იყვნენ, მე ზემოთ ვიყავი... საოცარი იუმორი ჰქონდა (ილიშება).

საგარეოში, სანამ მედეა მეზვარიშვილის თანხმობით კულტურის სახლი აშენდებოდა, სპექტაკლები ცირკის შენობაში იმართებოდა. იქ ვითამაშეთ „მეფე ერეკლე“. ანა ბატონიშვილს მე ვთამაშობდი, ჩემს სატროფს - ბესიკ გაბაშვილს - იაკობ ტრიპოლსკი. ტრაგიკულ სცენაში ანა ბატონიშვილი თავს იკლავს, სატროფო კი დასტროს: „ტანო, ტატანო, გულწამტანო, უცნოდ მარებო“... ცირკის არენის მეორე მხრიდან გამოიქცა 8 წლის ბიჭი, გავკვირებული დამცქეროდა, შემდეგ მასურებლებს მიუტრიალდა და სა-

- თქვენ გარდა ვახტანგ ტაბლიაშვილის ანა ბატონიშვილის როლი არავისთვის შეუთავაზებია?

- არა. მარტო მე ვასრულედი. ვახტანგ ტაბლიაშვილი უნიჭიერესი პიროვნება იყო. დამადა პატრიოტულ, ქართული ეროვნული სულის მქონე სპექტაკლებს. საოცარი იყო ის სცენები, დეკორაციები, მაყურებელი ალტაცებაში მოდიოდა. ვახტანგი მღვდლის ვაჟი იყო, ყვარულში სწორედ იმან მომხატლა. იცოდა, მამამისის მონათლული რომ ვიყავი, პატივს მცემდა, ვუყვარდი.

- 1958 წელს მოსკოვში, ქართული ხელოვნების დეკადის დღეებში, მარჯანიშვილის თეატრმა სწორედ ეს სპექტაკლი წარადგინა...

- დიას, რამდენიმე სპექტაკლთან ერთად „მეფე ერეკლეც“ ვითამაშეთ. იყო სრული ანშოაგი, დიდი წარმატება. მთელი წარმოდგენების, სხვა კონცერტების წამყვანიც მე ვიყავი. მასსოფს, მომღერალმა მერი ნაკაშიძემ მთხოვა, - სხვა კოლექტივების გამოცხადების შემდეგ პატარა პაუზა გააკეთე, მერე კი ჩემი გვარი და სახელი გამოაცხადეო. პეტრე ამირანაშვილმა ხუმრობით უთხრა, - თავი დაანებე ამ გოგოს, ამან ვინმეს დამსახურება რომ დაუკარგოს, ხომ იცი, რა დღეში ჩაავდებენო?! (იცინის).

- რა ხდება დღეს მარჯანიშვილის თეატრში?

- რემონტი თითქმის დასრულდა, სამუშაოები მხოლოდ სცენაზე მიმდინარეობს. ოთარ მეღვინეთუშუცესი კარგი ხელმძღვანელია, სამუშაოს კარგად ართმევდა თავს გაიზო კანდელაკიც. შემდეგ რა იქნება, არ ვიცი. მადლიერი ვარ ბიძინა ივანიშვილის, რომელმაც მსახიობებს პენსია დაგვინიშნა. რამდენიმე ადამიანი თანხის გარეშე დარჩა. მოსაზრება გამოვთქვი, მსახიობებს ჩვენი თანხებიდან გავვეწვავთ იმთითვის გარკვეული გასამრჯელო, მაგრამ წინააღმდეგობას წავაწყდი. ამან, ცოტა არ იყოს, გამაბრაზა... ახლაც, ამ წინს ასაკში, თეატრის გარეშე ცხოვრება არ შემიძლია. დგახარ სცენაზე და გრძობ, შენს თითოეულ მოძრაობას როგორ აფასებს მაყურებელი, ხედავ, რა მოსწონს. ბევრს ნიშნავს მსახიობისთვის ტაში, ყვავილები... ეს დიდი სტიმულია, დიდი სინარული...

თანამემამულენო!

საქართველოში მყოფი რუსი სამშვიდობოების რეალური დანიშნულება კონფლიქტის გამწვავებაა ჩვენი მიწების მისაღაცებლად. როგორც კი მათი გაყვანის საკითხი დადგა, საპასუხოდ გაზის მისაღაცე და საშინელ ყინვაში გაზისა და ღვინის გარეშე დატოვებს მთელი საქართველო. ამასთან დაკავშირებით საქართველოში მცხოვრებმა ახალგაზრდებმა გადაწყვიტეს ფართო მასშტაბიანი საპროტესტო აქციის მოწყობა და უცხოეთში მცხოვრებ ქართველებს თანადგომა სთხოვეს. 10 თებერვალს, თბილისისა და მსოფლიოს მრავალ ქვეყანაში გაიმართება საპროტესტო აქციები რუსეთის საელჩოებთან. იმედია, ამერიკაში მცხოვრები ქართველები განზე არ დაგვდებიან და მხარს დაუჭვრთ ჩვენს თანამემამულეებს, მით უმეტეს, რომ ეს ჩვენი საერთო საქცაა.

ამერიკაში, რუსეთის საელჩო გომინტონშია, ქართველები კი ყველაზე დიდი რაოდენობით ნოუ იორკსა და მის შემოგარენში ვართ. ამიტომ გადავწყვიტეთ, რომ აქცია ჩატარდეს ნოუ იორკში, გავროს მთავარი შენობის წინ, პატარა სკვერში „Ralph Branch“(42-ე ქუჩისა და 1-ლი ავენიუს კუთხეში), 2006 წლის 10 თებერვალს, დღის 2 საათზე.

აქცია ნებადართულია ნოუ იორკის დეპარტამენტის მიერ.

ტრანსპორტი: ნებისმიერი მებრო 42-ე ქუჩამდე, 42-ე ქუჩიდან ავტობუსები - N42 და N104 პირველ ავენიუმიდ.

სახელისუფლო თაგაზები სასიკვდილო შაღებით

გაბრიელა. დანაყისი იხ.
„მამული“ № 14-17. 22-24

ბიზონი დიდი ხანია წითელ წიგნშია შეტანილი. გასული, მე-20 საუკუნის დასაწყისშივე ეს კეთილშობილი ცხოველი, რომელიც ურცხვი კოცები ოდესღაც ჰრდილივით ამერიკის პრერიებში სახლობდნენ, ორფეხა მტაცებლებმა, პრაქტიკულად, გაანადგურეს და მხოლოდ ერთ-ერთ ასტრომეტროლოგი მონერხდა ნაკრძალში ფაუნის ამ იშვიათი სახეობის შენარჩუნება.

საქართველოს პარტიული არეობის პრერიებში, ანუ როგორც ახლა უწოდებენ, სახელისუფლო დერეფნებში ჩვენ მერ აღწერილი პერიოდისათვის ერთადერთი ბიზონი გადარჩა. დანარჩენები (გულახდილად რომ ვთქვათ, ისინი ისედაც თითო-ორთა იყვნენ) დიდი ხნის წინ მოსპეს. ამ ბიზონის სოლიკო ხაბეიშვილი ერქვა. აქვე პატარა საიდუმლოს გავიხსენოთ - უახლოეს თანამეგობრებს და ხელქვეითთა ვიწრო წრეში მას სწორედ ეს მეტსახელი ჰქონდა.

სხვათაშორის, ის გარეგნულადაც წაგავდა ბიზონს. ფართო მხრებით, მძიმე ხელებით. მაგრამ ნაბიჯი მსუბუქი, ლალი ჰქონდა, მკაცრი, ყურადღებანი, ჭკვიანი, გადმოკარკლული თვალები. ოდნავ დახრილი თავი, თითქოს ნებისმიერი დაბრკოლების ჩიქურ გასატანად მომზადებული, დასახული გზიდან გადახვევის, ნაბიჯის შენელების, ვინმესათვის გზის დათმობის გარეშე.

როგორ იქცევა აფთრებით და ტურებით მჭიდროდ გარშემორტყმული ბიზონი? ცხადია, არა-ადეკვატურად. კომკავშირულ ლიდერებს შორის ის ერთადერთი აღმოჩნდება 1956 წლის სისხლიან მარტში აბუნტებული ახალგაზრდობის რიგებში. პარტიულ ხელმძღვანელთაგან ერთადერთი ცდილობს, მის ზრუნვას მინდობილ ქუთაისში „ნეგატიურ მოვლენებთან“ გამოცხადებული ქაღალდის ომი ნამდვილი ბრძოლით შეცვალოს. ცკ-ის დარგობრივ მდივნებს შორის ერთადერთი ძვრება ტყავიდან, რომ ეკონომიკა მხოლოდ ეკონომიური კი არ გახდეს, არამედ რეალური სარგებლობა მოიტანოს, ადამიანზე იმუშაოს.

ერთხელ, ვილაციის ნახუქარი ალბინისტური ძალაყინის თვალღერებისას, სიცილით თქვა:

- ეჰ, აი, რა საქმეს მივდევდი ადრე, ახლა კი - „სისულელეს“ ვაკეთებ.

მაშინ სულ სხვა სიტყვა ითქვა, მაგრამ მის საჭაროდ გაეორებას ვერ გავხედავ.

ეს „სისულელე“ წარსულში მამაცმა ალბინისტმა სოლიკო ხაბეიშვილმა მისდამი რწმუნებულ საორგანიზაციო-პარტიული მუშაობის განყოფილებას უწოდა, სადაც ის ქუთაისიდან სრულიად გამჭვირვალე განზრახვით გადმოისროლეს - რომ ცოცხალი საქმეებისაგან და დამოუკიდებელი საქმიანობისაგან რაც შეიძლება შორს, პატარონთან კი ახლოს ყოფილიყო. ასეთ მოუსვენებს მუდმივად თვალყურის დევნება სჭირდებათ, რათა მეცამეტე გოჭვივით სადმე არ ჩაეჩხრონ.

მაგრამ „სისულელესაც“ კი ეს ბიზონი უშეღავათოდ, თავისა და სხვების დაუზოგავად აკეთებდა. საქმეში, რომელსაც დაავალდებინებ, წვრილმანები და შესვენება არ არსებობდა. ყველაფერი ბოლომდე სრულდებოდა. კადრებს გულმოდგინედ და სკრუპულოზურად არჩევდა. ადგილებზე კომიტეტების მუშაობა ფეხზღად კონტროლდებოდა. შემოსული ინფორმაცია ჭეშმარიტი და არა მოჩვენებითი ანალიზის საცერში იცხრილებოდა და ნებისმიერი - დიდი თუ მცირე პოლიტიკური კამპანია უკანასკნელ მძიმედ მუშავდებოდა.

ნებისმიერმა ადამიანმა, რომელიც ასე თუ ისე იცნობს პარტიულ მუშაობას, იცის, რომ ყოველი ადამიანი და პარტიკონფერენცია სამანდატო კომისიის მოხსენება მხოლოდ და მხოლოდ მძინარე დელეგატების თავზე გადმოაფრთხილი ციფრების გროვაა. მაგრამ როგორც აღ მოხსენებთ „ბიზონი“ გამოიღობდა, დარბაზი იღვიძებდა და მომხსენებელს მქუხარე აბლაღისმეტებთან აჯოღოვებდა, იძენდა ორიგინალური, ხატოვანი და ემოციური იყო მისი გამოხატება.

ერთხელ, ასეთი ოვაციის მოსმენის შემდეგ, თანამეგობრებთან მარტო დარჩენილმა „ბიზონმა“ ჩაიციხა:

„ოცი, ვშიშობ, ეს წარმატება სიკეთეს არ მოიტანს“.

რა თქმა უნდა, არ მოუტანდა. აბა, სად გაგონილა, სამანდატო კომისიის რიგით, უდიდესი მოხსენებას მთავარი - ცკ-ის საანგარიშო მოხსენება დაეჩრდილა, რომელსაც თავად პატარონი კითხულობდა.

მკითხველს შთაბეჭდილება რომ არ შეექმნას, თითქოს უფრო პარტიული ანგელოზის პორტრეტს ვხატავთ, პირდაპირ ვეტყვი, რომ ნაკლო „ბიზონსაც“ საკმარისად ჰქონდა. ძალაუფლება, რა თქმა უნდა, მასაც აფუჭებდა, ისევე, როგორც მოკვდავთა აბსოლუტურ უმრავლესობას. მაგრამ ეს „გაფუჭება“ მხოლოდ ადვილად ჩამოშორებულ ჰუმანობას იყო თვით მარმარილოზე და მის ბუნებას არ ეხებოდა. სოლიკო განწყობის კაცი იყო და როცა, როგორც იტყვიან, „მარ-

ცხენა ფეხით“ ადგებოდა, მასთან მუშაობა კი არა, დალაპარაკება ჰქონდა. ვერაფერს მოაწონებდი. ერთხელ, შეფის წვრილმანი შარბანობით და საყვედურებით მოთმინებიდან გამოსულმა რომელიც ისტორიული ღონისძიებისთვის გამზადდებულ მორიგი სუპერმინიშენლოვანი მასალის ფურცლები სახეში მიგაყარე და კაბინეტის კარი დემონსტრაციულად გამოიჭახუნე, ხუმრობა რომ არ არის, ამ სიტყვიერ ეკვილიბრისტიკას სამი დღე-ღამე ვეჯივრე.

და აი, მრავალტანჯული ფურცლები პაერში დაფრინავს. და სად? საორგანიზაციო-პარტიული მუშაობის განყოფილების გამგის, ცკ-ის ბიუროს წევრის, რესპუბლიკის პარტიულ ოლიმპზე ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი ბოზოლას კაბინეტში.

რა თქმა უნდა, ჩემს მამინდელ საქციელს არ შეიძლება ეწოდოს ჭკვიანური, მამაცური და, მიუთმეტეს, კორექტული. მაგრამ ხელები ზოგჯერ დაუკითხავად სწადიან იმას, რასაც რამდენიმე წაში თავი დაძრავს. ასეა თუ ისე, ქმედება, რომლისთვისაც ძეგლად დღესაც იწვევდნენ, ჩადენილია. და ჩემს მოკრძალებულ კაბინეტში დაბ-

მზად ვარ, საესებით დავეთანხმო ჯუმბერ პატიაშვილს, რომელმაც უკანასკნელ ხანს პრესა საკუთარ თავზე და იმ დროზე გულისამაზუყებელი მოთხრობებით აავსო, რომ „ბიზონზე“ ნადირობა ხელისუფლებაში მისი მოსვლისას კი არა, გაცილებით უფრო ადრე დაიწყო. ჯუმბერ ილიჩი არ ცდებდა. თუმცა, ის ამანე ნართალეებით საუბრობს, მე კი ვეცდები, ისე ვიამბოთ, როგორც იყო, როგორც ამას ჩემი პატარა სამრეკლოდან ვხედავდი, და, შეძლებისდაგვარად, არაფერი დავიძალადებ.

ნადირობის სეზონი ეგერთა მეურნეობის წინა უფროსის დროს დაიწყო.

პარტიულ-სამეურნეო აქტივის ერთ-ერთ კრებაზე პირველმა მდივანმა დარგობრივი მდივანი ორგპარტმუშაობის განყოფილების გამგეობისას საკადრო პოლიტიკაში დაშვებული შეცდომებისათვის დატუქსა. ერთ-ერთი ასეთი „შეცდომა“ ძღვევამოსილმა ბაგეებმა წარმოთქვეს კიდევ - სილნალის რაიონის ხელმძღვანელად „მამალი მექრთამის“ - ნოდარ ბუჩუკურის დაწინაურება. ეს განგავის ზარი იყო. ის უნდა გავგონათ. და

ნტრში პროლეტარულ სიფიზის კარგავენ და დანაშაულებრივ დოკლამბობას ამყდენებენ!

ისმის კითხვა, ვინ კურატორობდა რუსთავში ამ გადაგვარებულს? ამის დადგენა ძნელი არ არის. რუსთავის ზონის კურატორი იყო და დღემდე არის ცკ-ის ინსპექტორი ზურაბ მისიურაძე. სხვათაშორის - ეს ჩვენი მოთხრობის არეებზე უნდა აღვნიშნოთ - სოლიკო ხაბეიშვილთან განსაკუთრებით დაახლოებული ადამიანი, რომელიც მისი ხელმძღვანელობით ჯერ კიდევ ქუთაისში მუშაობდა.

ისმის კითხვა, ვინ „მფარველობს“ ნავთობპროდუქტების სახელმწიფო კომიტეტს ამჟამად? არც ეს გახლდათ საიდუმლო, ვაჭრობის და საყოფაცხოვრებო მომსახურების განყოფილების ინსტრუქტორი თეიმურაზ ხოდელი.

წარმოუდგენელია, ნუთუ ქრთამმა წმინდათა-წმინდა ალას - ლენინური პარტიის საბრძოლო მტკაბის სტერილურად სუფთა დერეფნებში შეაღწია?

რა მტკივნეულიც უნდა იყოს ამის აღიარება, დიხ, შეაღწია. მისურაძე და ხოდელიც იქ, ვი-სიებს მიღმა აღმოჩნდებიან. ვინ იქნება ჯაჭვის ბოლო რგოლი - ცხადზე უცხადესია.

აქ უკვე ჩემი წყრილი კი არა, ზარების მძლავრი რეკვა გისმის, ბატონებო. მსხვერპლი გამოქვირილია. ძაღლები თასების გასაწყვეტად მიიწვევენ, ეგერები კი მიმწვევდულ ნადირს მიზანში იღებენ. და ახლა, გინდ თავი მოიკალი, გინდ ნებით დაწევი ბუჭებზე, გინდ გაიქეცი, თუ გასაქცევი გაქვს - შენი ბედი გადაწყვეტილია.

ფინანსთა მინისტრის ცნობილი „საქმე“ ბავშვურ თამაშად მოგვიჩვენებთ იმ გრანდიოზულ სექტაკლთან შედარებით, რომელიც იმ სახელმწიფო დღეებში მზადდებოდა. როგორ ჩატარდებოდა პრემიის, არ ვიცი. მაგრამ ვფიქრობთ, რომ, როგორც ყოველთვის, ბრწყინვალედ და მოსკოვისკენ კიდევ ერთი ცნობა წავიდოდა ანტიპოლემთან შეურობებელი მეტროპოლის ახალ გმირობაზე. მაგრამ შუა რეპერტუარის დროს დამდგმელი რეჟისორი მთავარ დედაქალაქში გაიწვიეს - იქაურ მთავარ რეჟისორს, რომელიც პრემიისათვის რამდენიმე ვოდევილს ამზადებდა საერთო სახელწოდებით „ახლებური აზროვნება“, სასწრაფოდ დასჭირდა საქმიანი თანამეგობრე. და ისე გამოვიდა, რომ თბილისური დადგმის ხელმძღვანელობა ახალ მეთოინეს უნდა ეცისრა, რომელიც, სამწუხაროდ, წინამორბედის ფანტაზიას, შემოქმედებით პოტენციალსა და ტალანტს მოკლებული იყო.

სექტაკლი მაინც შედგა. და თუმცა, მსახიობების ხმის დროდადრო სუფილიორის კარნახი ახმოდა, შემსრულებლებს სახეზე გრიმი ეთხანებოდათ, სახელდახლოდ აგებულ დეკორაციებს კი ჭრილი გაუდიოდა, პრესის გამოხმაურება მეტად კეთილგანწყობილი იყო.

ამ სექტაკლის შესახებ ჩვენს რეცენზიას მკითხველს მომავალში გავაცნობთ.

ჯერჯერობით კი...

ლიფტი ჩერდება. ავტომატური კარი უხმოდ იღება. სოლიკო ხაბეიშვილი, რომელმაც გუშინ ჩამოიცილა ეჭვებისა და შეფთვების ტვირთი, მოლიმარი, ჩვეული ფართო ნაბიჯით უახლოვდება პირველის აპარტამენტებს. მაგრამ ღიმილი ზღურბლზე ჩამოივრება და სახიდან. მის ოთხი თვალი მისჩერებია. ადამიანის კი არა - მგლის. მისალმება პირზე აფრება.

პატიაშვილი „მმას“ მძიმე, სიტუაციით აღსავსე მზერით ბურღავს. და პირქუშად დღეს. მის მარჯვენა მჯდომი მეორე მდივანი ნიკოლსკი - მოსკოვის „კონტროლიორი“ ქართულ სამეფო კარზე - უხალისოდ ხსნის თხელ იესუიტურ ტუჩებს.

- განცხადება დაწერე და წადი.
- როგორ? არაფერი მესმის... რაშია საქმე?
- ყველაფერი მშვენივრად გესმის, - კბილებში ცრის პარტიული გადაგვარებული, აზინი და თანამეგობრე ნიკოლსკი, - წადი, თორემ შენთვის იქნება უარესი.

სოლიკო კარისკენ მოსამართი თოჩინასავით ტრიალდება. ფეხქვეშ მიწაგამოცილი მექანიკურად ხადის ქვევით. თვალზე რაღაც წითელი ეფარება. მერე ეს წითელი შავ სიცარიელედ გადაიქცევა. ის უფსკრულში ვარდება და... გრძობას კარგავს.

... ქართული მედიცინის კორიფეები მისთვის სიცოცხლის დაბრუნებას ცდილობენ. იქნებ არ არის საჭირო? იქნებ აზრი არ აქვს? განაჩენი ხომ, ფაქტობრივად, გამოტანილია და ტყვიით სიკვდილს გულის შეტევით სიკვდილი სჯობს.

მისაღებში კი ტელეფონი თავ-პირს იწყვეტს - ხაბეიშვილს სასწრაფოდ იხსებენ ზვეით, „ხალიჩაზე“, ცკ-ის ბიუროზე.

ცოცხალს ან მკვდას.

სასურველია - ჯერჯერობით - ცოცხალს.

გიორგი ბუზირბანი

ქარქინსკის ქუჩაზე ღიბ
სახლში 12 ნელი ვიწუვავე.
ბუზირი „ბატონის“
„ლიტერატურული ყმა“ ვიყავი.
და შემიძლია ხატვა
დავიფიქსო, რომ მსგავსი
საკაცილის ჩამდენი არსებობს
მალალი რანგის პარტიკონფროს
არ ყოფილა.

რუნებულს, თავნება ხელებზე სულელი თავით დაყრდნობილი, მწარედ ჩავიჭირდი ჩემს მომავალ ბედზე. ნებისმიერი განსაზღვრებით ეს დასასრული იყო. საუკეთესო შემთხვევაში - დიდი სახლიდან „სხვა საშუალებით“ გადასვლასთან დაკავშირებით „წასვლა. უარესშიც - უარესი, ოღონდ „მგლის ბილითით“. არ გამოგრიცხავდი სხვა ნაკლებმძიმედ ვარიანტებსაც.

მაგრამ მოხდა სრულიად გაუთვალისწინებელი და გაუთვალისწინებელი რამ. ჩემს კაბინეტში ხმაურით შემოიჭრა გამგის მოადგილე გივი კოსოვსკი და, შეიძლება ითქვას, ძალით წამაჩიქიქა შეფის კაბინეტში. იქ უკვე მთელი განყოფილება შეგროვილიყო.

- აი, ასე, - თქვა „ბიზონმა“ და მძიმე ხელები გაშალა, - მითხარით, ვარ თუ არა უფროსი? სიტყვა ველარავისათვის მითქვამს...

- სიტყვას გააჩნია, - დავიღრინე მე, რადგან ვიგრძენი, რომ ჩემი წასვლა განუსაზღვრელი ვადით გადაიდო.

- ჰო, კარგი. არ ვიყავი მართალი. პირისპირ გაწყვიტე, ბოდიშს კი საჭაროდ გიხდი.

ქუჩისკის ქუჩაზე ღიბ სახლში 12 წელი ვიწუვავე. ბუზირი „ბატონის“ „ლიტერატურული ყმა“ ვიყავი. და შემიძლია ხატვა დავიფიქსო, რომ მსგავსი საქციელის ჩამდენი არცერთი მაღალი რანგის პარტიკონფროს არ ყოფილა.

ეს არანორმალური საქციელი იყო. გონიერების ფარგლებს სცილდებოდა. კომუნისმის მშენებლის მორალურ კოდექსში არ ჯდებოდა. და ვფიქრობ, „პარტიული პრერიების ბიზონი“, მისი ოთხფეხა სენიების მსგავსად, განადგურებამდე კარგა ხნით ადრე შეიფარეს წითელ წიგნში.

მაგრამ ეს არ იყო სიცოცხლის წიგნი, სახეობის დაცვის, შენარჩუნების წიგნი. ეს სიკვდილის წიგნი გახლდათ. და მისი ყდა სისხლისგან იყო გაწითლებული.

სხად იყო გუზინ

შემდეგ ნომერი:
„ახალგაზრდის ღაზა“

Money Transfer You Trust

კავკას ექსპრესი

www.emoneytran.com

201-333-5555

ბანკგაგზავნი თანხა	გაგზავნის ფასი
1-დან 100	8.00
101-დან 150	11.00
151-დან 200	14.00
201-დან 250	17.00
251-დან 300	20.00
301-დან 350	23.00
351-დან 400	26.00
401-დან 450	29.00
451-დან 500	32.00
501-დან 550	35.00
551-დან 600	38.00
601-დან 650	41.00
651-დან 700	44.00
701-დან 750	47.00
751-დან 800	50.00
801-დან 850	53.00
851-დან 900	56.00
901-დან 950	59.00
951-დან 1000	62.00
1001-დან 1050	65.00
1051-დან 1100	68.00
1101-დან 1150	71.00
1151-დან 1200	74.00
1201-დან 1250	77.00
1251-დან 1300	80.00
1301-დან 1350	83.00
1351-დან 1400	86.00
1401-დან 1450	89.00
1451-დან 1500	92.00
1501-დან 1550	95.00
1551-დან 1600	98.00
1601-დან 1650	101.00
1651-დან 1700	104.00
1701-დან 1750	107.00
1751-დან 1800	110.00
1801-დან 1850	113.00
1851-დან 1900	116.00
1901-დან 1950	119.00
1951-დან 2000	122.00
2001-დან 2050	125.00
2051-დან 2100	128.00
2101-დან 2150	131.00
2151-დან 2200	134.00
2201-დან 2250	137.00
2251-დან 2300	140.00
2301-დან 2350	143.00
2351-დან 2400	146.00
2401-დან 2450	149.00
2451-დან 2500	152.00
2501-დან 2550	155.00
2551-დან 2600	158.00
2601-დან 2650	161.00
2651-დან 2700	164.00
2701-დან 2750	167.00
2751-დან 2800	170.00
2801-დან 2850	173.00
2851-დან 2900	176.00
2901-დან 2950	179.00
2951-დან 3000	182.00

გააგზავნე ფული
საქართველოში
სახლიდან
გაუსვლელოდ და
ფულს იაფად,
ამისათვის საჭიროა
უბრალოდ
დარეგისტრირდე
ვებ-გვერდზე და
რა თქმა უნდა,
გქონდეს
კომპიუტერი

თანხის გაგზავნის ღირებულება კავკას-ექსპრესს/E-Moneytrans-ის ოფისებიდან:

ბრუკლინში: 511 Brighton Beach Ave, Brooklyn, NY, ტელ: 718-934-1700
ნიუ-ჯერსიში: 128 Sussex Street, Jersey City, NJ ტელ: 201-333-5555

ბანკგაგზავნი თანხა	გაგზავნის ფასი
1-დან 50	5.00
51-დან 100	6.00
101-დან 150	7.00
151-დან 200	8.00
201-დან	3%

KAVCAS EXPRESS
ბალაზიდვაბი

საჰაერო

- აშშ-დან საქართველოში კილოგრამი - \$6.7
- საქართველოდან აშშ-ში კილოგრამი \$16

ნებისმიერი ღოკუმენტაციისა და მასალის თარგმნა, ნოტარიზირება, აღმოკატის ნებისმიერი სერვისი, თარჯიმანის მომსახურება, სასამართლოში გაყვლა.

საზღვაო აშშ-დან საქართველოში კგ - \$4

**ვიზიტით ხელმძღვანელს
ჩვენი შეხვედრით**

ქორწილი, დაბადების დღე, ძეგლი, დღესასწაული...

აშშ: 1(201)333-2200
თბილისი: (995) 32 952-609
ბათუმი: (995) 99 491-992

გაზეთ „მამულის“ ქართული სკულა

გთავაზობთ ქართულ ფილმებს სახლში მიღებით

☐ არაჩვეულებრივი გამოფანა	☐ აბაზარა
☐ ბაღურაძის ბაღურაძე	☐ ბაში-არსი
☐ სამოთხის ბერიძე	☐ ფოლა*
☐ ბოლიძე, თქვენი	☐ ფიქსები
☐ ბაღურაძის სიკვდილი	☐ ჭრიჭინა
☐ ღვინო ბურაბიშვილი	☐ არსენა
☐ დღე უკანასკნელი	☐ თხუნელა
☐ დღე პირველი	☐ კუკარაჩა
☐ დღე თეთრი	☐ ლაზარა
☐ ბაბური მუხრანაძე	☐ ლაქა
☐ დიდოსტატის მარჯვენა	☐ ალბომი
☐ ვერის უნის მთლიანი	☐ მამულა
☐ თეთრი ბერიძე	☐ მანანა
☐ ქილი ვართი ქართ. ისტორია	☐ ბანაძე
☐ ქართული აღმართები	☐ ბარიბაზა
☐ გზა მშენებლისა ჯაყო	☐ ლოლიტა
☐ თოქიანი ისინია	☐ მიმინო
☐ კოჭრის ტყის სიზმრები	☐ ლოდრა
☐ იმერული ესპიზები	☐ ნერბაზი
☐ მასივარაძე ვილას იჯდა	☐ ნინო
☐ მე, ბაბი, ილიკო	☐ სერენადა*
☐ და ილიკონი	☐ სპირალი
☐ მარცხლები და ბაღურაძე	☐ ქაჯანა
☐ ოსტაძის სასაფლაო	☐ ქვევრი*
☐ პირველი მარცხალი	☐ რაქორდი*
☐ პილიბრაძე ვეროვილი	☐ შნო*
☐ იერუსალიმელი	☐ შერაქილები
☐ რას ბინაშვილი ვილარ ნახა	☐ ფიროსმანი
☐ რაჭა რევი სიყვარული	☐ რარი-რამა
☐ რუსა აყვავდა ნუში	☐ მონანი
☐ სამანგიშვილის დღინასვალი	☐ პასპორტი
☐ სიყვარული ყვალას უნდა	☐ რვენი ეზო
☐ საბუღალრო ქაჯაძე	☐ მოლი ნახე
☐ საქართველოს	☐ ნიხნი ფისისა
☐ მჭურჭლეთუხუცესი	☐ მოკვითილი
☐ ოთარაძე თქვივი	☐ ნატვირის ხე
☐ პირველი სიყვარულის	☐ ნუსას სკოლა
☐ შვილი ისტორია	☐ მასი ხვიტია
☐ ხევსურული ბაღურაძე	☐ ხვიტია ბორა
☐ ნითელი პატრონი	☐ ხარაბა და ბოგია
☐ რევი მბობარი ნოდარი	☐ წერილი ნაქვებს
☐ მარაღისოვის კანონი	☐ არსენას ლაქისი
☐ ქართული სამხარაულო	☐ სისკრის ზარები
☐ ქართული მულტიფილმი 1,2	☐ ლილიის ბიჭები
☐ „არტ-ნიხნი“ ქრეპული	☐ სეკვა ზღაპარში
☐ აჭარა მიუზიკლ-კოლი	☐ რაკლული სული
☐ თეიმურაზ ნიქლაური	☐ უმინართა მზე
☐ დამო ხუჯაძე	☐ სისფარი მთები
☐ ივარის იუბილი	☐ ქალაქის ნავი
☐ ივარია - ფიროსმანი	☐ ქეთო და კოტე
☐ იუმორინა 2004	☐ ლინის ქარაბაზი*
☐ იუმორინა „ოქროსი მემორია“	☐ სვინი შვილები
☐ იუმორინა 2005	☐ მანა წყნეთი
☐ ანსამბლი „ქალაქტარი“	☐ აკაკის აკვანი
☐ ნანი ბრეგვაძის იუბილი	☐ ბლადიატორი*
☐ ნატო ბაღურაძე	☐ მზე მემორიის
☐ მღერის ნინო ქათამაძე	☐ ჯარისკაცის მამა
☐ ანსამბლი „რუსთავი“	☐ კუჩხი ბაღურაძე
☐ ვახტანგ ტატიშვილის იუბილი	☐ ბლანის ნაბობი
☐ ქართული ვიდეო-კომპილი	☐ კვალი ნათელი
☐ ქართული ქლივაზი	☐ ბიორგი სააკაძე
☐ ფრიდონ სულაბერიძე-60	☐ უღიპლომოს სანდო
☐ ჯემალ სეფიშვილი	☐ მთვარის მოტაცება
☐ სახალწლო აბაზი 2002	☐ მხიარული რომანი

ფილმის ღირებულება 10\$, ვარსკვლავით აღნიშნული მოკლემეტრაჟიანი ფილმის ღირებულება 5\$, საფოსტო მომსახურება ნებისმიერი რაოდენობის შეკვეთაზე 4\$, უნდა მონიშნოთ თქვენთვის სასურველი ფილმის უჯრედი, შეავსოთ ეს ანკეტა, ამოჭრათ, დაურთოთ ჩეკი ან მანი ორდერი IRINE MUMLADZE-ს სახელზე და გამოგზავნოთ:

_____ (თქვენი სახელი და გვარი)

_____ (სახლის ნომერი და ქუჩა, Apt N)

_____ (ქალაქი, შტატი, Zip-კოდი)

GEORGIAN Studio
614 Lawler PL.
Phila, PA 19116
(267) **474-9273**

სამიწარი

მინა ზარგინაძის ხსენება

„შენს გაზეთს მიკითხვენ, ნათლად ვხედავ მზისკენ ილტვის. წარმატება შენ! ეს ხატი ახლოს დაიდე, ილოცე მასზე. როცა თავზე დაგათენდება მორიგ გამოცემაზე მუშაობისას, გზას დაულოცავს შენს პირმშოს, ეკალბარდებს მოაშორებს“.

- ეს წერილი ჩვენი გაზეთის უხუცეს მკითხველს, ჩვენს ბრმა კოლეგას, თინა ზარგინაძეს ეკუთვნის, რომელიც მისი კარნახით წააწერეს ამერიკაში გამოგზავნილ საჩუქარს - იერუსალიმ-

ში, მდინარე იორდანის წყლით ნაკურთხ დედა ღვთისმშობლის ხატს, რომელშიც ჩამონტაჟებულ კაპსულაში იერუსალიმის მიწაა მოთავსებული.

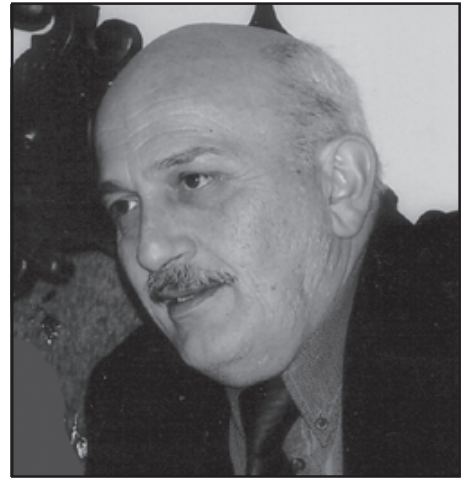
გაზეთი დასაბუღდად მზად იყო, როცა შევიტყვევებ ქალბატონ თინას გარდაცვალება. ვუსამძიმრებთ ამ დიდ ტკივილს მის დიდ ოჯახსა და მთლიანად ჟურნალისტთა კორპუსს, სადაც მან ნახევარ საუკუნეზე მეტი იმსახურა.

მანუჩარ კაჭახიძე,
რედაქციის სახელით

მკითხველთა მოვლენების ხსენება

გაზეთ „მამულის“ რედაქცია თანაგრძობს ჩვენი გაზეთის ერთგულ მკითხველს და თანამდგომს, მზია კიკნაველიძეს უდიდეს მწუხარებაში, მეუღლის **თეიმურაზ მშვენიერაძის** გარდაცვალების გამო

ჯული წამალაშვილი, თამარ ლონდაძე, მანანა აბრამიშვილი, მანანა ვარსიმაშვილი, ია კაპანაძე, მანანა ქლიბაძე და ქეთევან კიკნაველიძე თანაგრძობენ მზია კიკნაველიძეს მეუღლის **თეიმურაზ მშვენიერაძის** გარდაცვალების გამო

ძვირფასო მზია, ძვირფასო ირინა, დამეთანხმებით, რომ მთელი სიცხადით შემიძლია გავიზიარო ის ტკივილი, რასაც ახლა თქვენ განიცდით. რას ნიშნავს საყვარელი მამის დაკარგვა ზუსტად მაშინ, როცა ძალიან გჭირდება, გამოცდილი მაქვს...

უბრალოდ მინდა ამ ტკივილში თქვენს გვერდით ვიყო და გავიზიაროთ ის ჭეშმარიტება, რითაც თავად ვიმშვიდებდი თავს... „ღმერთსაც გამორჩეულნი მიჰყავს თავისთან“, - ხშირად ჩამესმოდა ეს სიტყვები და მეც დავიფიქრე, რომ ჩემი გარდაცვლილი მშობლები ღმერთთან იყვნენ და ამით გავიზარე!

მინდა, რომ თქვენც გინაროდეთ, რომ თქვენი მეუღლისა და მამის კარგად განვლილი ცხოვრების გამო, იგი ღმერთთანაა! **მანუჩარ კაჭახიძე**

მილოცვები

გაზეთ „მამულის“ რედაქცია უერთდება მრავალრიცხოვან მკითხველთა სურვილს და დაბადების დღეს ვულოცავთ ჩვენს მეგობარს, ასოციაცია „თვისტომის“ დამფუძნებელსა და პრეზიდენტს **ნიკა ჩხეიძეს**. ვუსურვებთ ჯანმრთელობას, სიხარულს, ბედნიერებას და შემოქმედებით წარმატებებს.

ჩემს ძვირფას ნათლიას, **ნინო ბურდულს** ვულოცავ დაბადების დღეს. ვუსურვებ ჯანმრთელობას, სიხარულს და რაც მთავარია, ქალურ ბედნიერებას. ძალიან მიყვარხარ! **იკა სააკაბლიშვილი**

განცხადება

ბავშვებთან მუშაობის გამოცდილების მქონე 45 წლის ქალბატონი საკუთარ სახლში მოეუველი ბავშვს (ახალშობილსაც).
მისამართი: F მეტროს გაჩერება N
ტელეფონები: დღისით - 718-596-9002, საღამოს 347-312-7566
იკითხეთ **მაია**

ახალი ქართული

1724 Avenue Z, Brooklyn. 718-769-2909

თეიმურაზი

თეიმურაზი

© MAMULI DESIGN

WWW.CARBYCAR.COM

პარტნიორი www.gezi.us

Caucasus Express უკს. „ზარამი“

- ავტომობილების შეძენა სადილერო აუქციონებზე;
- ტრანსპორტირება ამერიკის შეერთებული შტატების ტერიტორიაზე;
- ტრანსპორტირება ფოთის პორტამდე, თბილისამდე;
- ავტონაწილების შეკვეთა.

WWW.CARBYCAR.COM

ახლოვე 20 წახან!

მკვან შაიფულაშვილი

ავტომობილის სწულ მსმრმომ:

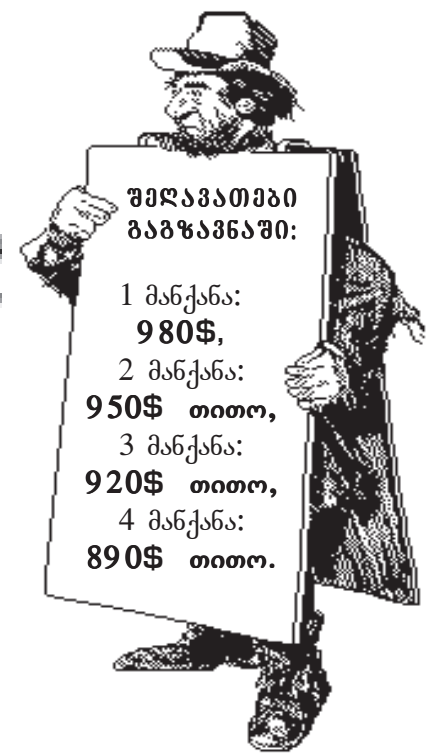
რამდენი მფლობელი ჰყავდა, მოხვედრილა თუ არა ავარიაში, წყალდიდობაში, ხანძარში, რეალურ გარბენს, არის თუ არა მოპარული და ა.შ.

ავტომობილები განვალდავით ჩვენთან ეს მარტივია - უმოდინარო ოფისში და ჩვენთან ვაფორმებო ყველა საბუთს.

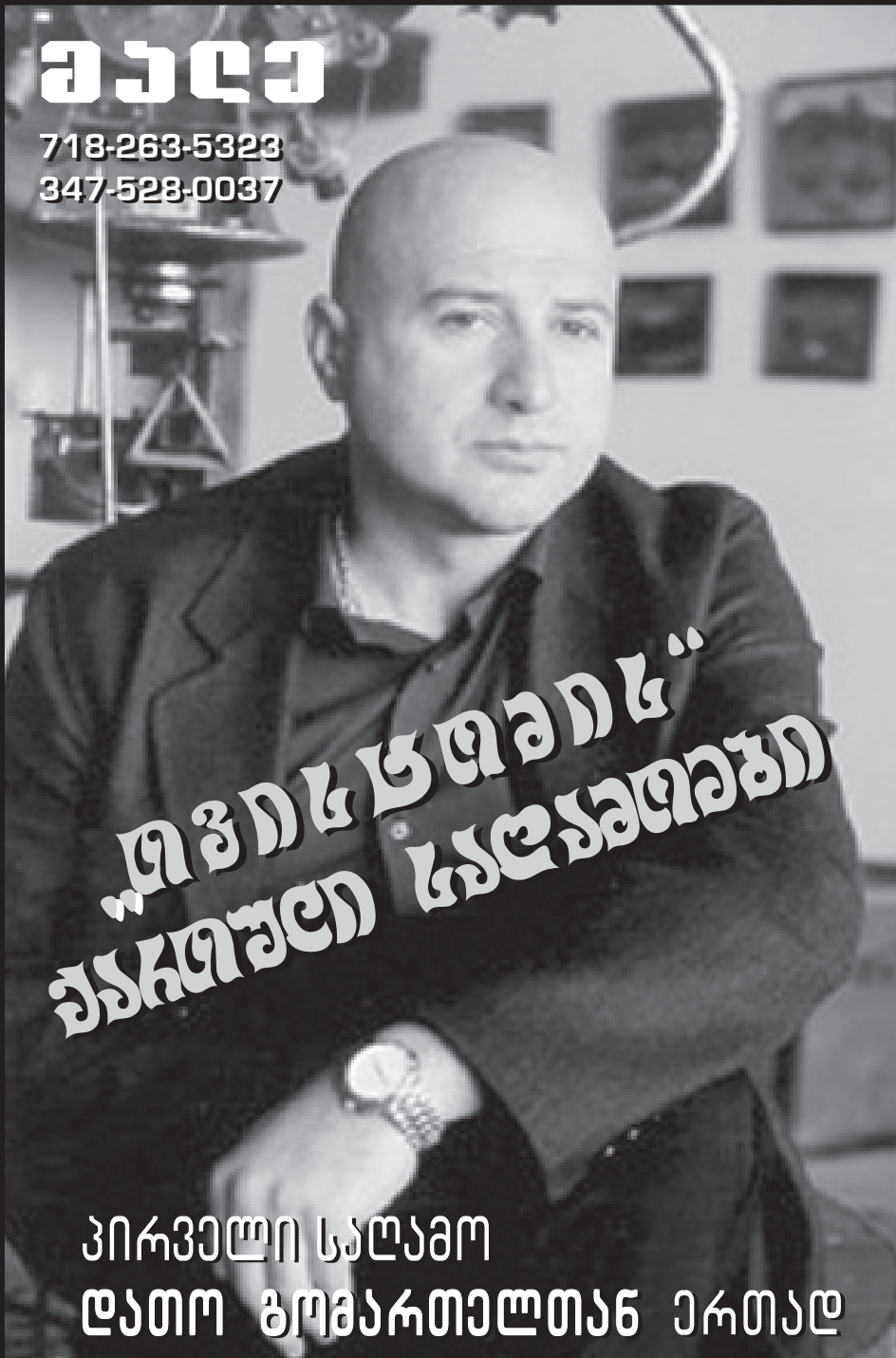
აშშ: 1(201)333-5555

თბილისი: (995) 32 952-609

ბათუმი: (995) 99 491-992

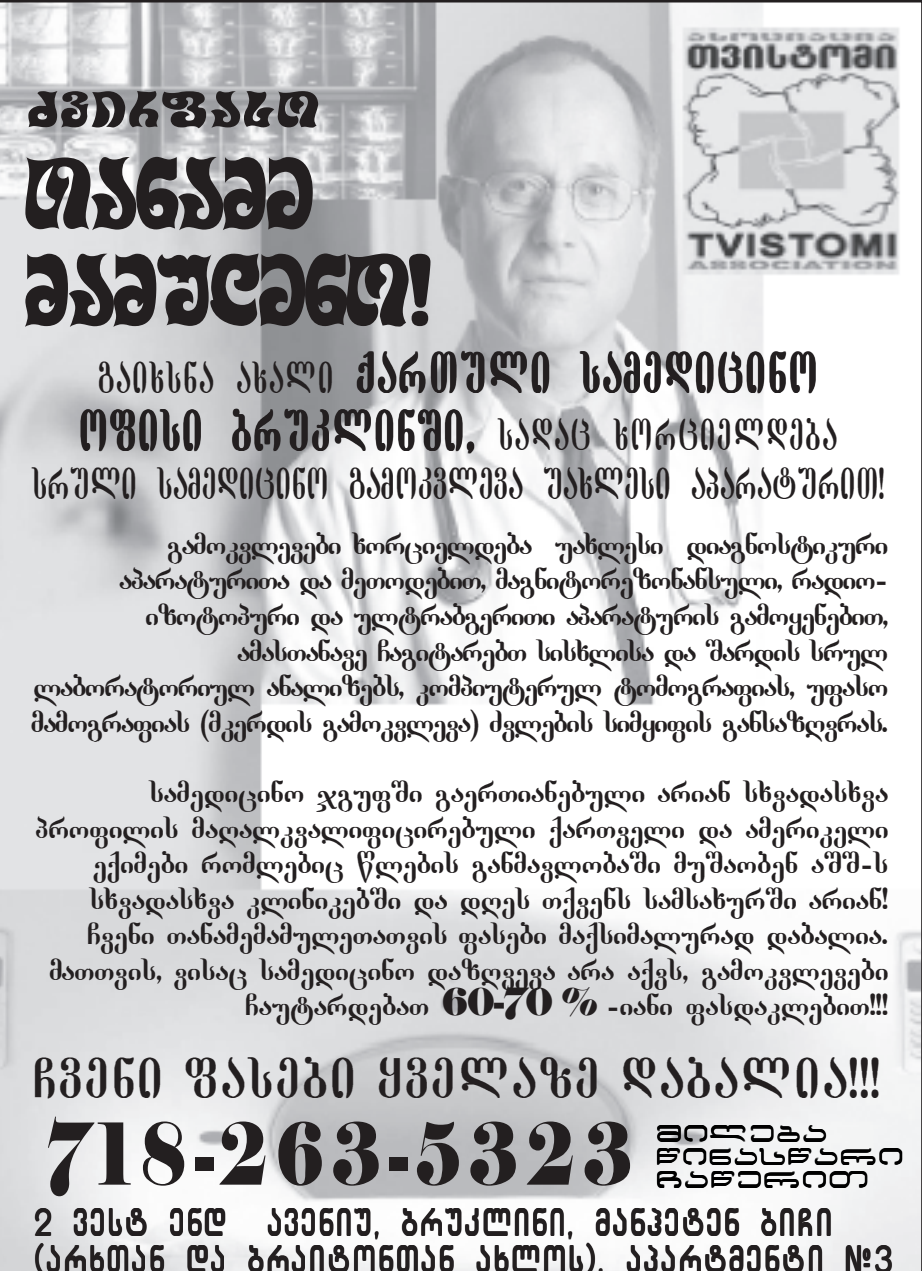
ააღა
718-263-5323
347-528-0037

**“თვინსტრაინს”
შახიშლი სადავთაჟი**

პირველი საღამო
ღათო ბოგართელთან ერთად

**კონკრეტული
თანაშა
შახიშლი!**

გაიხსნა ახალი ქართული სამედიცინო
ოფისი ბრუკლინში, სადაც სორციმედიკა
სრული სამედიცინო გამოკვლევა უახლესი აპარატურით!

გამოკვლევები სორციმედიკა უახლესი დიაგნოსტიკური
აპარატურითა და მეთოდებით, მაგნიტორეზონანსული, რადიო-
იზოტოპური და ულტრაბგერითი აპარატურის გამოყენებით,
ამასთანავე ჩაგიტარებთ სისხლისა და შარდის სრულ
ლაბორატორიულ ანალიზებს, კომპიუტერულ ტომოგრაფიას, უფასო
მათემატიკას (შეკრდის გამოკვლევა) ძვლების სიმციფის განსაზღვრას.

სამედიცინო ჯგუფში გაერთიანებული არიან სხვადასხვა
პროფილის მაღალკვალიფიცირებული ქართველი და ამერიკელი
ექიმები რომლებიც წლების განმავლობაში მუშაობენ აშშ-ს
სხვადასხვა კლინიკებში და დღეს თქვენს სამსახურში არიან!
ჩვენი თანამშრომელეთათვის ფასები მაქსიმალურად დაბალია.
მათთვის, ვისაც სამედიცინო დაწვრთვა არა აქვს, გამოკვლევები
ჩაუტარდებათ **60-70 %** -იანი ფასდაკლებით!!!

ჩვენი ფასები ყველაზე დაბალია!!!
718-263-5323 მძლავრ
წინდასწარმი
გაწარმოთ

2 ვესტ ენდ ავენიუ, ბრუკლინი, მანჰეტან ბიჩი
(არხთან და ბრაიტონთან ახლოს), აპარტამენტი №3

**ქსკუკუნი
ნაუნიტორუნი**

- გთავაზობთ სატრანსპორტო და
საექსკურსიო მომსახურებებს შეე-
რთებული შტატების დედაქალაქში
4-კაციანი ჯგუფებისათვის;
- მგზავრთა გადაყვანა ხდება ჯი-
პის მარკის ავტომანქანებით;
- მგზავრებს მოემსახურებათ
თარჯიმანი და ფოტოკორესპონდენტი;
- ექსკურსია ერთაღლიანია და ამ
პერიოდში თქვენ შეგებდებათ ისე-
რნოთ ვაშინგტონის ქუჩებში, დაა-
თვალეროთ ლინკოლნის მემორიალი,
ვაშინგტონის მონუმენტი, მეორე
მსოფლიო ომის აბალგაბსნილი მემო-
რიალი, ჯეფერსონის მემორიალი, გა-
რდუან ნაბოთ თეთრი საბლი, კაპიტო-
ლიუმის შენობა (11 სექტემბრის შე-
მდეგ თეთრ საბლში ტურისტების
შესვლა აკრძალულია).

დაწვრილაბიტი
ნიფორგასიიისათვის
მოგვართათ:
347-724-0770

მუწისმუწი აბანდი
მანია ნინოშვილი
ბისუკვებო გედნიერ მგზავრებას

1950 86th street, 2FL
Brooklyn, NY 11214

*კუთამი-ესეუმი
საქარსკუ-მდაყ და
მსოკ-ომს ნეუნიძიუნი
მძარსაყ-უმი*

დღისით: 917-974-7166
საღამოს: 718-621-6846
ფაქსი: 718-621-6846
ელ.ფოსტა: mnc7@earthlink.net

\$9.99

გადასახადი
გადაგზავნისათვის*

ნიუ-იორკიდან
და ზოგიერთი
სხვა ქალაქიდან
საქართველოში
\$500 გადაგზავნისას

დანიშნულების ადგილი	გადასაგზავნი თანხა	გადასახადი გადაგზავნისათვის*
საქართველო	\$0 – \$500	\$9.99*
	\$500.01 – \$1,000	\$14.99*
	\$1,000.01 +	2%*

ფული დანიშნულების ადგილას ჩადის 10 წუთში**

1-800-MONEYGRAM® www.moneygram.com

არსებული ფასდება შეიძლება შეიტყოს კომპანია
MoneyGram-ის აგენტ ოფისი ჩუდაკოვასთან
ტელეფონით
1-800-624-4606 ext. 2380

*გადაგზავნისათვის ფულადი გადასახადის გარდა
გამოიყენება ვალიუტების გაცვლის კურსი, რაც დადგენილია
კომპანია MoneyGram-ის ან მისი აგენტის მიერ.
შეიძლება მოხდეს გადაგზავნისათვის გადასახადის ვარიანტი აგენტის
ადგილსამყოფელისაგან დამოკიდებულებით და ის არ არის მუდმივი.
**კომპანია MoneyGram-ის სამუშაო საათებისაგან დამოკიდებულებით.
ფულადი სახსრების გადაგზავნის მომსახურების ლიცენზია გაცემულია
ნიუ-იორკის შტატის საბანკო მომსახურების ვანყოფინების მიერ.
©2005 MoneyGram Payment Systems, Inc. ყველა უფლება დაცულია.

MoneyGram®

საერთაშორისო ფულადი ვაჭარნილები

4 თებერვს.
შახტატს. 19.00 სტ.
12 თებერვს.
კვირჩხს. 14.00 სტ.

კომუნდანტო მამული ანტიკონკრეტინა

თინუჩი ნიქიჩიჩი, ნუზინი პინუჩიჩი,
პინუჩინი შინუჩიჩი, პინუჩი თინუჩიჩი,
პინუჩინიჩი პინუჩიჩი...

Millenium Theatre: ბილეთები: www.russianNY.com
347-528-0037; 718-615-1500; 347-451-9435.

ერთადერთი ქართული გაზეთი შემართებულ შტატებში

რედაქტორ-გამომცემელი მანუჩარ კატახიძე
EDITOR & PUBLISHER MANUCHAR KATCHAKHIDZE

გურჯან ჯალაღბე
თუ ვერძეუელა არ გუთათე, რა...

მამული

Phone: 347-724-0770
mamuli@comcast.net

P.O. Box 13121,
Jersey City, NJ 07303

ანსაჰანდ
ანსაჰანი

სამართველოში „მამული“ წარმოადგენს
საგამომცემლო სახლი „საჰალ-დასავალი“
ლამა ნადარეიშვილის პატრონაჟით

კოსტავას 14, V სართული,
თბილისი, 0108
ტელეფონი: 98-97-21